

SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ (SFCR)

ZA 2018 ROK

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”

Warszawa, kwiecień 2019 roku

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Spis treści

SPIS ZASTOSOWANYCH DEFINICJI I SKRÓTÓW	4
PODSUMOWANIE	7
A DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI OPERACYJNE.....	16
A.1 DZIAŁALNOŚĆ.....	16
A.2 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	19
A.3 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)	22
A.4 WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI	25
A.5 WSZELKIE INNE INFORMACJE	25
B SYSTEM ZARZĄDZANIA.....	26
B.1 INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA	26
B.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI.....	36
B.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI	38
B.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.....	53
B.5 FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	56
B.6 FUNKCJA AKTUARIALNA	58
B.7 OUTSOURCING.....	60
B.8 WSZELKIE INNE INFORMACJE	63
C PROFIL RYZYKA	64
C.1 RYZYKO AKTUARIALNE (UBEZPIECZENIOWE).....	68
C.2 RYZYKO RYNKOWE	70
C.3 RYZYKO KREDYTOWE	71
C.4 RYZYKO PŁYNNOŚCI	73
C.5 RYZYKO OPERACYJNE	76

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

C.6	POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA	80
C.7	WSZELKIE INNE INFORMACJE	86
D	WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI.....	109
D.1	AKTYWA	109
D.2	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE	122
D.3	INNE ZOBOWIĄZANIA	135
D.4	ALTERNATYWNE METODY WYCENY	142
D.5	WSZELKIE INNE INFORMACJE	146
E	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM.....	150
E.1	ŚRODKI WŁASNE.....	150
E.2	KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY	158
E.3	ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI	161
E.4	RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWANYM MODELEM WEWNĘTRZNYM	161
E.5	NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI.....	161
E.6	WSZELKIE INNE INFORMACJE	162
	ZAŁĄCZNIKI:.....	163

Spis zastosowanych definicji i skrótów

Akt delegowany – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku, uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

Aktuariusz - osoba wpisana do rejestru aktuariuszy, nadzorująca funkcję aktuarialną w Towarzystwie;

Apetyt na ryzyko – wielkość straty, negatywnie wpływającej na poziom zysków lub kapitałów, jaką Towarzystwo jest w stanie zaakceptować w realizacji założonych celów i strategii;

BEL (Best Estimate of Liabilities) – najlepsze oszacowanie rezerw;

Bilans ekonomiczny – zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wypłacalności II;

Bilans statutowy – bilans stanowiący integralną część sprawozdania statutowego. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności II, tj. w układzie bilansu ekonomicznego;

Data bilansowa – dzień, na który sporządzone zostało sprawozdanie statutowe oraz niniejsze Sprawozdanie;

Dyrektywa Wypłacalność II – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

EIOPA – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);

EOF (z ang. Eligible Own Funds) – dopuszczone środki własne w systemie WII;

Formuła standardowa – określone w rozporządzeniu delegowanym w rozdziale V metoda wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności;

Kapitałowy wymóg wypłacalności (z ang. **SCR** – Solvency Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z odpowiednimi zapisami Ustawy o działalności

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz Specyfikacji Technicznej. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest określany jako kapitał ekonomiczny, który zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji musi posiadać dla zagwarantowania, że upadłość nastąpi nie częściej niż raz na 200 przypadków lub, ewentualnie, że istnieje przynajmniej 99,5% prawdopodobieństwo, że zakład nadal będzie w stanie wypełniać swoje zobowiązania wobec ubezpieczających i beneficjentów przez najbliższe 12 miesięcy od daty bilansowej;

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego;

MCR (z ang. MCR – Minimum Capital Requirement) – minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;

MSR – Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2018;

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2018;

Najlepsze oszacowanie - najlepsze oszacowanie rezerw dla celów wypłacalności: jest równe oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczonej przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka;

Organ nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego;

OPW – Własna ocena wymogu kapitałowego;

ASW – Analiza scenariuszy i wrażliwości;

ORSA – Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności;

PIU – Polska Izba Ubezpieczeń;

PSR – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 277); w

sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;

SFCR – Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej;

SCR – Kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;

System WII – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenia wykonawcze oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;

Środki własne (z ang. Own Funds) – środki własne wyznaczone zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. aktywa wolne od obciążeń, dostępne na pokrycie strat wynikających z niesprzyjających wahań w obszarze wykonywanej działalności, zarówno przy założeniu jej kontynuacji, jak i w przypadku likwidacji;

QRT – Raportowanie ilościowe w ramach Wypłacalność II;

Towarzystwo – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

TUW „TUW” – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1170, z późniejszymi zmianami;

Ustawa o rachunkowości – ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, Dz.U. z 2018 r., poz. 395, z późniejszymi zmianami;

Ustawa o biegłych rewidentach - ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017, poz. 1089, z późn. zm.);

Współczynnik wypłacalności – iloraz środków własnych i kapitałowego wymogu wypłacalności (pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi);

Wynik z działalności ubezpieczeniowej – techniczny wynik ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg PSR;

Wypłacalność II (WII) – Dyrektywa Wypłacalność II.

Podsumowanie

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej sporządzane jest w celu spełnienia wymogu określonego w art. 51 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. Dyrektywa Wypłacalność II wprowadziła m.in. zasady kalkulacji wypłacalności oraz wyceny aktywów i zobowiązań wg wartości godziwej spójne dla wszystkich zakładów ubezpieczeń, zapewniając tym samym porównywalność danych finansowych i niefinansowych pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej.

Dyrektywa Wypłacalność II jest uzupełniona o akty wykonawcze (rozporządzenia Komisji UE), które szczegółowo określają wymaganą treść i strukturę raportu. To wprowadzenie ma na celu spełnienie wymogu, że SFCR powinien zawierać jasne i zwięzłe podsumowanie, które podkreśla istotne zmiany w ciągu roku.

Całość sprawozdania podzielona jest na następujące sekcje:

- Sekcja A – Działalność i wyniki operacyjne
- Sekcja B – System zarządzania
- Sekcja C – Profil ryzyka
- Sekcja D – Wycena dla celów wypłacalności
- Sekcja E – Zarządzanie kapitałem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest największym i najstarszym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych w Polsce. Prowadzi ono działalność od 1992 roku. Towarzystwo zebrało w 2018 r. składkę ubezpieczeniową w wysokości 635 648 tys. zł. Skupia ono ponad 1 675 tys. członków i w roku 2018 zawarło 3 248 tys. umów ubezpieczenia.

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe), a jego aktywność koncentruje się na następujących liniach biznesowych (tworząc model biznesowy Towarzystwa):

- ➔ ubezpieczenia komunikacyjne (obejmujące odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych oraz pozostałe ubezpieczenia pojazdów oraz ubezpieczenia świadczenia pomocy),
- ➔ ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych,
- ➔ ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów,
- ➔ ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej.

Szczegółowe informacje dotyczące Towarzystwa można znaleźć na stronie <https://tuw.pl/PL/towarzystwo.html>

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji i zdarzeń biznesowych nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. W roku 2019 nie jest przewidziana zmiana modelu biznesowego.

Celem Towarzystwa na rok 2019 jest dalsza poprawa pozytywnych tendencji, jakie zarysowały się w działalności ubezpieczeniowej w roku 2018, stałe zwiększanie udziału w rynku ubezpieczeń majątkowych w Polsce oraz systematyczne podnoszenie jakości i standardów obsługi członków i klientów. W lutym 2019 roku został zakończony projekt inwestycyjny dotyczący przejęcia przez InterRisk TU S.A. udziałów od części dotychczasowych udziałowców, dzięki czemu Towarzystwo pozyskało silnego partnera kapitałowego i biznesowego.

Działalność TUW „TUW” w 2019 roku ukierunkowana będzie w szczególności na:

- ➔ kontynuację pozyskiwania nowych członków Towarzystwa,
- ➔ aktualizację taryf i produktów ubezpieczeniowych, dostosowywanie cen i oferty produktowej do zmian poziomu ryzyka i warunków rynkowych,
- ➔ zapewnienie rentowności zwłaszcza poprzez utrzymanie rentowności portfela ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,

- kontynuację zawierania umów ubezpieczenia upraw i zwierząt z dopłatami Skarbu Państwa,
- wdrażanie nowych lub aktualizowanie dotychczasowych systemów informatycznych, poprawa cyberbezpieczeństwa, wzmocnienie ciągłości działania, wdrażanie innowacji,
- rozwój systemu zarządzania ryzykiem poprzez m.in. pełne wdrożenie sformalizowanego procesu IMMMR w zakresie ryzyka operacyjnego,
- dalsze zmiany organizacyjne w Towarzystwie mające na celu poprawę wyników sprzedaży, terminowości likwidacji szkód oraz rentowności placówek.

Kluczowe mierniki działalności i wypłacalności Towarzystwa opierają się na analizach wyników z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe i oceny źródeł ich wyników, jak również na analizie rentowności działalności lokacyjnej.

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych w 2018 roku stanowiły 59,41% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 9,34% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód i zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 21,71%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2, 8 oraz 11 stanowiły łącznie 9,54% struktury portfela.

W 2018 roku Towarzystwo poprawiło zysk netto, który wyniósł 26,8 mln zł i wzrósł w porównaniu do 2017 roku z poziomu 25,8 mln zł.

Towarzystwo osiągnęło dodatni wynik z działalności ubezpieczeniowej (wynik techniczny) na poziomie 14,6 mln zł, podczas gdy w 2017 roku Towarzystwo wygenerowało zysk na poziomie 31,1 mln zł. Wynik techniczny jest generowany głównie przez ubezpieczenia majątkowe. Największy zysk techniczny Towarzystwo osiągnęło w ubezpieczeniach zaliczanych do 1 grupy ustawowej.

Polityka inwestycyjna Towarzystwa koncentruje się na bezpiecznych instrumentach finansowych zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora”. Środki finansowe w wysokości 781,4 mln zł. w większości były lokowane w obligacje Skarbu Państwa (79,28%), lokaty

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

bankowe (15%), obligacje korporacyjne (4,92%) i nieruchomości (0,80%). Dzięki tak prowadzonej polityce inwestycyjnej przychody z działalności lokacyjnej wyniosły 17,5 mln zł. Rentowność inwestycji w 2018 roku wyniosła 2,12% i była zbliżona do rentowności inwestycji z 2017 roku.

Dzięki poprawie wyników operacyjnych, wdrożonym działaniom oszczędnościowym, a także zastosowaniu reasekuracji w mitygacji ryzyka ubezpieczeniowego utrzymano zbliżony poziom pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). Dopuszczone środki własne na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 202,9 mln zł i stanowiły 135,3% SCR, podczas gdy na 31 grudnia 2017 roku środki własne wyniosły 203,5 mln zł i stanowiły 137,4% SCR. Minimalny wymóg kapitałowy wyniósł na koniec 2018 roku 67,5 mln zł i był pokryty dopuszczonymi środkami własnymi w 292,8%, podczas gdy na koniec 2017 roku dopuszczone środki własne wyniosły 66,6 mln zł i stanowiły 301,7% MCR.

Tabela 1. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2018 r.

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017
Kategoria 1	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Kategoria 2	R0290/C0040	-	12 000,0
Kategoria 3	R0290/C0050	5 374,8	2 474,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	202 904,7	203 525,8
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie SCR	R540/C0010	202 904,7	203 525,8

Tabela 2. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2018 r.

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017
Kategoria 1	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Kategoria 2	R0290/C0040	-	12 000,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	197 529,9	201 051,8
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie MCR	R0550/C0010	197 529,9	201 051,8

Szczegółowe dane w zakresie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR oraz MCR znajdują się w Załączniku 7. Środki własne (S.23.01.01).

Środki własne Towarzystwa na koniec 2018 roku są zaklasyfikowane do kategorii 1 nieograniczonej oraz kategorii 3 (w wysokości nadwyżki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego nad rezerwą na podatek odroczoney). Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. W kalkulacji środków własnych nie wystąpiły odliczenia z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych.

W 2018 r. Towarzystwo dokonało nowelizacji "Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW"". Zaktualizowano zasady wyceny wybranych aktywów i pasywów. Szczegóły zostały opisane w pkt D.1 Sprawozdania.

W zakresie wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:

- na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy,
- Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych,
- Towarzystwo nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej,
- Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Solwency II,
- Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solwency II dla podmodułu cen akcji,
- Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

Obowiązujący w Towarzystwie system zarządzania stanowi zbiór zasad odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w zakładzie ubezpieczeń oraz opisujących współpracę organu zarządzającego z powołanymi komitetami oraz osobami nadzorującymi kluczowe funkcje, działającymi w ramach zakładu ubezpieczeń. System ten obejmuje odpowiednią,

przejrzystą strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno przypisane i odpowiednio podzielone, oraz skuteczny system zapewniający przekazywanie informacji.

Elementami systemu zarządzania w TUW „TUW” są:

- zbiór zasad odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w Towarzystwie,
- zbiór zasad i standardów opisujących współpracę Zarządu Towarzystwa z powołanymi komitetami oraz osobami nadzorującymi kluczowe funkcje.

Procesy decyzyjne zachodzące w Towarzystwie na poszczególnych szczeblach opisane są w regulacjach wewnętrznych, m.in.: Statucie TUW „TUW”, regulaminach organów Towarzystwa („Regulamin Zarządu TUW „TUW””, „Regulamin Rady Nadzorczej TUW „TUW””, „Regulamin Walnego Zgromadzenia TUW „TUW””), a także w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW””. Szczegóły opisane w pkt B.1 Sprawozdania.

Regulacje wewnętrzne Towarzystwa, w tym m. in. „Zasady zarządzania ryzykiem i własnej oceny ryzyk i wypłacalności w TUW „TUW””, „Regulamin Komitetu ds. IT w TUW „TUW””, jak również przyjęty w 2019 roku „Regulamin Komitetu Produktowo-Sprzedazowego w TUW „TUW”” opisują szczegółowo tryb współpracy Zarządu Towarzystwa z powołanymi komitetami i zapewniają, że informacje pochodzące od tych komitetów są uwzględniane w procesach decyzyjnych. Szczegóły opisano w pkt B.1 Sprawozdania.

Ważną rolę w systemie zarządzania w TUW „TUW” odgrywają cztery kluczowe funkcje:

- a) funkcja zarządzania ryzykiem,
- b) funkcja aktuarialna,
- c) funkcja zgodności,
- d) funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordinację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni

nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, nadzorujący również funkcję aktuarialną.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w TUW „TUW”.

Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny systemu zarządzania ryzykiem i wydaje rekomendacje w zakresie jego poprawy.

W ramach systemu zarządzania dokonano w 2018 r. zmian dotyczących: zmiany struktury organizacyjnej, procesu wdrażania nowych przepisów (w szczególności ustawy o dystrybucji ubezpieczeń i RODO), zwiększenia kontroli funkcjonalnej w ramach procesów na różnych szczeblach systemu zarządzania, zmian osobowych w składzie organów.

Były to w szczególności:

- ➔ zmiany w zakresie funkcjonowania pionu likwidacji szkód poprzez jego centralizację,
- ➔ zakończenie procesu wdrażania regulacji w zakresie dystrybucji ubezpieczeń,
- ➔ zakończenie procesu wdrożenia RODO,
- ➔ powołanie Inspektora Ochrony Danych (IOD), w celu zapewnienia realizacji zadań wynikających z RODO,
- ➔ opracowanie przez Zarząd strategii działalności Towarzystwa na lata 2019 -2021,
- ➔ zmiany w składzie Rady Nadzorczej i Zarządu opisane w punkcie B 1.1 Sprawozdania,
- ➔ powołanie Komitetu Produktowo – Sprzedażowego opisanego w punkcie B 1.1 Sprawozdania.

W związku ze sposobem prowadzenia działalności, kluczowym ryzykiem TUW „TUW” jest ryzyko ubezpieczeniowe. Pozostałe ryzyka są znacznie mniej istotne, a ich udział w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego. W szczególności TUW „TUW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz lokaty bankowe.

Biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentracja portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- niewielką wagę ryzyk nieubezpieczeniowych, w szczególności niewysoki stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej.

w TUW „TUW” przyjęto, że profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. W 2018 roku profil ryzyka nie uległ zmianie, należy jednak podkreślić, że w wyniku zawarcia w 2016 r. umowy reasekuracji kwotowej na portfelu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych istotnie ograniczone zostało ryzyko ubezpieczeniowe związane z prowadzeniem tej linii ubezpieczeń.

W 2018 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Towarzystwa, który wynosi 27 822 tys. zł. Członkowie Towarzystwa zasilają jednak pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej. Z tych tytułów Towarzystwo pozyskało dodatkowe środki w 2018 roku w wysokości 12 357 tys. zł. Kapitał rezerwowy pozostały wynosi 98 381 tys. zł.

W stosunku do roku 2018 zmienił się udział procentowy w kapitale udziałowym głównych udziałowców w związku ze zwiększeniem liczby członków Towarzystwa, którzy objęli udziały i są wskazani w wierszu Pozostali w Tabeli nr 4 (w rozdziale A.1.1 Sprawozdania).

W 2018 r. nie zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących udziałowcom i Związkom Wzajemności Członkowskiej.

W 2018 roku Rada Nadzorcza dokonała zmian w składzie osobowym Rady Nadzorczej Towarzystwa w zakresie członków reprezentujących grupę ekspertów oraz zmiany w składzie Zarządu.

W 2018 roku Towarzystwo kontynuowało raportowanie wszystkich funkcji kluczowych do Komitetu Audytu.

Towarzystwo prowadzi działania bieżące, których celem jest zapewnienie adekwatności systemu zarządzania z uwzględnieniem specyfiki i skali prowadzonej działalności.

Obowiązujące w Towarzystwie regulacje wewnętrzne zapewniają zachowanie ciągłości działania Towarzystwa, w szczególności poprzez identyfikowanie ryzyka, które powinny być objęte planami awaryjnymi, a także przez dokonywanie regularnego przeglądu, aktualizacji i testów opracowywanych planów awaryjnych.

W 2018 r. nie nastąpiła zmiana przyjętych zasad outsourcingu w zakresie istotnych funkcji w stosunku do 2017 r. W 2018 r. Towarzystwo objęło częściowym outsourcingiem (w zakresie zagadnień informatycznych) proces z obszaru funkcji audytu, o czym został powiadomiony organ nadzoru. Szczegóły opisane w pkt B.7.2 Sprawozdania.

W 2018 roku Towarzystwo nie dokonywało zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego, dzięki czemu prezentowane w nim dane są porównywalne i zgodne z załącznikiem XX do Aktu Delegowanego.

A Działalność i wyniki operacyjne

A.1 Działalność

A.1.1 Informacje o Towarzystwie

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Działa na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (Nr KRS 0000033284). Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego w Polsce i jest uprawnione do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w zakresie grup ubezpieczenia określonych w Dziale II „Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe” (według załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) w grupach 1- 18.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, z siedzibą na ul. Piękna 20 00-529 Warszawa, tel. + 48 22 262 50 00.

W związku z tym, że Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” nie należy do grupy kapitałowej, nie ujawnia m.in. informacji o organie nadzoru sprawującego nadzór nad grupą kapitałową (art. 293 ust. 1b Aktu Delegowanego) czy o pozycji w prawnej strukturze grupy (art. 293 ust. 1e Aktu Delegowanego).

Biegłym rewidentem Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest BDO Spółka z o.o. ul. Postępu 12, 02-676 Warszawa (Edyta Kalińska - biegły rewident nr 10336).

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” w związku z wykonywaniem działalności w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych nie posiada „pakietów akcji zakładu”, o których mowa w art. 293 ust. 1 lit. d Aktu Delegowanego .

Tabela 3. Główni udziałowcy w kapitale zakładowym TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2018r.

Dane w tys. PLN

UDZIAŁOWCY	LOKALIZACJA	% głosów na WZC*	Udziały w kapitale zakładowym	
			wartość	%
Macif	Francja	18,31%	9 087 044	32,66%
Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników	Polska	14,08%	7 100 000	25,52%
Pozostali REZYDENCI	Polska	1,41%	7 590 263	27,28%
Pozostali akcjonariusze (udziałowcy) nierezydenci	Belgia	2,82%	1 617 719	5,81%
POZOSTALI AKCJONARIUSZE (UDZIAŁOWCY) NIEREZYDENCI	Francja	4,23%	2 426 578	8,72%
Razem		40,85%	27 821 604	100,00%

* Walne Zgromadzenie Członków

Na koniec 2018 roku kapitał zakładowy Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wynosił 27 822 tys. zł i dotyczył wyłącznie udziałów zwykłych. Wartość jednego udziału wynosi 1 zł. W 2018 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Towarzystwa. Strukturę kapitału zakładowego przedstawiono w tabeli powyżej.

Członkowie Towarzystwa zasilają pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej.

Strukturę udziałowców w kapitałach zakładowym i rezerwowym (kapitał udziałowy) przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4. Główni udziałowcy w kapitale udziałowym TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2018 r.

UDZIAŁOWCY	LOKALIZACJA	Liczba głosów na WZC*	Udziały w kapitale udziałowym	
			wartość	%
MACIF	Francja	13	9 087 044	27,67%
Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników (FSUSR)	Polska	10	7 100 000	21,62%
MAIF	Francja	3	2 426 578	7,39%
P&V	Belgia	2	1 617 719	4,93%
Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych (TISE)	Polska	1	1 130 250	3,44%
Pozostali	Polska	0	11 481 033	34,95%
Razem			32 842 624	100,00%

* Walne Zgromadzenie Członków

Zgodnie ze Statutem Towarzystwa do udziału i wykonywania prawa głosu oprócz udziałowców są uprawnieni członkowie Związków Wzajemności Członkowskiej. Wykaz

przedstawiciele Związków Wzajemności Członkowskiej uprawnionych do głosowania za Walnym Zgromadzeniu przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. ZWC uprawnione do głosowania na Walnym Zgromadzeniu wg stanu na 31.12.2018r.

Związek Wzajemności Członkowskiej	Liczba głosów WZC
GALICJA	5
PODKARPACIE	4
ŚW. FLORIANA	4
PARTNER	4
GMINY LUBUSKIE	3
SAMORZĄD TERYTORIALNY	3
SAMORZ. TERYTOR. WOJ. PODKARPCKIEGO	3
SAMORZĄD OPOLSKI	3
GOSPODARZ	3
GMINY POWIATU ŁOSICKIEGO	2
ŚWIĘTOKRZYSKI	2
GMINY ZIEMI RADOMSKIEJ	2
MAZOWSZE	2
PŁON	1

W 2018 r. nie zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących udziałowcom i Związkom Wzajemności Członkowskiej.

A.1.2 Istotne linie biznesowe zakładu, obszary geograficzne oraz transakcje i zdarzenia biznesowe

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II – ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz koncentruje się na następujących liniach biznesowych:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa – 3),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa – 1),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa - 13),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa – 18).

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych w 2018 roku stanowiły 59,41% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 9,34% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód i zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 21,71%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2, 8 oraz 11 stanowiły łącznie 9,54% struktury portfela.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji i nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. W 2018 r nie wystąpiły zdarzenia biznesowe mające istotny wpływ na funkcjonowanie Towarzystwa.

A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej

W 2018 roku Towarzystwo osiągnęło zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) na poziomie 14,6 mln zł, podczas gdy w 2017 roku Towarzystwo odnotowało zysk w wysokości 31,1 mln zł.

W 2018 roku zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) był niższy o 53% w porównaniu z rokiem 2017 z powodu odnotowanej straty technicznej w grupie 13 oraz utworzenia rezerw na zadośćuczynienia za tzw. stany wegetatywne w kwocie ok. 12 mln zł, która w znacznej części bezpośrednio wpłynęła na wynik techniczny. Konieczność utworzenia tej rezerwy była konsekwencją wyroku Sądu Najwyższego, dotyczącego prawa do zadośćuczynienia dla bliskich ofiary wypadku znajdującej się w stanie wegetatywnym.

Przychody ze sprzedaży

Towarzystwo odnotowało spadek składki przypisanej brutto z 698,3 mln zł w 2017 roku do 635,6 mln zł w 2018 roku.

Zestawienie przychodów ze składki przypisanej oraz wyniku z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Wynik z działalności ubezpieczeniowej wg linii biznesowych w tys. zł

Linie biznesowe	Pozycja z Załącznika nr 2	2018				2017			
		Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany***	Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany***
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	R0110/C0020	23 311,2	23 676,0	8 475,7	63,9%	24 375,5	25 279,6	12 509,2	50,6%
Ubezpieczenia OC komunikacyjne	R0110/C0040	377 628,5	413 339,3	1 903,7	97,6%	446 488,3	451 756,3	14 002,4	91,9%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	R0110/C0050	59 347,5	61 533,5	3 802,7	95,2%	61 959,6	58 391,6	2 620,7	96,6%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	R0110/C0070	138 025,2	131 298,5	4 654,5	79,3%	130 794,7	127 516,3	1 801,5	88,6%
Ubezpieczenia OC ogólne	R0110/C0080	27 326,4	24 599,5	-5 445,3	117,8%	24 671,2	24 417,2	-1 226,6	118,5%
Ubezpieczenia Assistance	R0110/C0110	9 784,6	9 792,5	1 099,7	74,1%	9 824,9	9 885,8	1 302,8	69,9%
Pozostałe	-	224,9	226,5	65,2	65,4%	204,4	194,1	134,9	31,7%
Ogółem	R0110/C0200	635 648,4	664 465,8	14 556,2	92,9%	698 318,8	697 440,9	31 145,0	90,8%

* - składka przypisana brutto - składka należna w okresie sprawozdawczym niezależnie którego okresu ochrony ubezpieczeniowej dotyczy

** - składka zarobiona brutto - składka przypisana skorygowana o zmianę stanu rezerwy składek prezentująca przychody osiągnięte z tytułu świadczonej w okresie sprawozdawczym ochrony ubezpieczeniowej

*** - proporcja sumy odszkodowań i świadczeń brutto, kosztów akwizycji i administracyjnych do składki zarobionej brutto

Szczegółowe dane na temat składki przypisanej brutto i składki zarobionej według linii biznesowych znajdują się w Załączniku nr 2 do Sprawozdania - Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02).

W 2018 roku Towarzystwo kontynuowało sprzedaż produktów z 2017 roku. Towarzystwo nie wprowadziło w 2018 roku do oferty nowych produktów, jak również nie rozpoczęło działalności w liniach biznesowych, które nie były prowadzone w 2017 roku.

Koszty Towarzystwa

Koszty Towarzystwa poniesione w 2018 roku obejmowały głównie koszt odszkodowań i świadczeń, koszty działalności ubezpieczeniowej oraz pozostałe koszty techniczne.

Koszt odszkodowań i świadczeń poniesiony przez Towarzystwo wyniósł w 2018 roku 201,1 mln zł (spadek o 2,8% w stosunku do 2017 roku) i obejmował koszty wypłaconych

odszkodowań i świadczeń na udziale własnym oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym. Podstawową pozycją są wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wyniosły w 2018 roku 49,2 mln zł (wzrost o 47,4% w stosunku do 2017 roku) i obejmowały:

- koszty akwizycji na kwotę 115,3 mln zł (spadek o 1,7% w stosunku do 2017 roku) obejmujące koszty zawarcia umów ubezpieczenia, rozliczane w czasie proporcjonalnie do okresu świadczonej ochrony ubezpieczeniowej,
- koszty administracyjne na kwotę 47,9 mln zł (wzrost o 13,5% w stosunku do 2017 roku) obejmujące koszty obsługi bieżącej umów ubezpieczenia oraz koszty ogólne funkcjonowania Towarzystwa,
- korygujące je prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach na kwotę 114 mln zł (spadek o 9,6% w stosunku do 2017 roku) wynikające z umów reasekuracji biernej zapewniające częściowy zwrot przez reasekuratora ponoszonych przez Towarzystwo kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych dotyczących umów objętych reasekuracją.

Pozostałe koszty techniczne na kwotę 26,6 mln zł obejmowały głównie:

obowiązkowe składki płacone przez Towarzystwo, a wynikające z przepisów prawa takie jak składka na Centralną Ewidencję Pojazdów i Kierowców (tzw. CEPIK), opłata na działalność takich instytucji jak Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG), Komisja Nadzoru Ubezpieczeniowego (KNF), Polska Izba Ubezpieczeń (PIU), Rzecznik Finansowy.

Strukturę kosztów działalności Towarzystwa podstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7. Koszty działalności Towarzystwa w tys. zł

Linie biznesowe	2018			2017		
	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkodowości ***	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkodowości ***
Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	8 018,15	7 280,72	33,9%	5 854,70	7 046,47	23,2%
Ubezpieczenie OC komunikacyjne	100 804,84	19 405,03	76,5%	105 044,55	9 688,33	71,5%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	40 275,92	16 113,42	68,7%	40 277,97	14 273,77	71,7%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	29 019,05	23 017,18	47,3%	36 026,28	17 163,96	60,1%
Ubezpieczenia OC ogólne	21 733,99	8 561,03	84,3%	18 255,07	7 726,40	88,0%
Ubezpieczenia Assistance	1 201,65	1 389,63	52,3%	1 528,93	1 070,66	50,6%
Pozostałe	85,14	85,75	37,6%	11,16	51,10	5,7%
Ogółem	201 138,74	75 852,76	68,4%	206 998,64	57 020,70	67,9%

* - odszkodowania i świadczenia wypłacone skorygowane o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym (po uwzględnieniu udziału reasekurator)

** - suma kosztów akwizycji, administracyjnych i pozostałych technicznych pomniejszona o prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach

*** proporcja odszkodowań i świadczeń brutto do składki zarobionej brutto

A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” konsekwentnie lokuje swoje wolne środki finansowe w instrumenty o najniższym poziomie ryzyka inwestycyjnego. Realizowana w roku 2018 strategia inwestycyjna oparta była o 3 instrumenty finansowe: obligacje Skarbu Państwa, depozyty bankowe i obligacje korporacyjne. Towarzystwo klasyfikuje dłużne papiery wartościowe do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych według PSR w skorygowanej cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości lokaty (ryzyko kontrahenta).

Depozyty bankowe są zaliczane do kategorii pożyczki i należności własne i są wyceniane według PSR w skorygowanej cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości lokaty.

Nieruchomości wyceniane są według PSR w wartości nabycia pomniejszonej o dotychczasowe umorzenie oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W Towarzystwie wszystkie nieruchomości są wykorzystywane na własne potrzeby.

W 2018 roku z tytułu prowadzonej działalności lokacyjnej Towarzystwo osiągnęło zysk na poziomie 16,4 mln zł, co oznacza wzrost o 3,65% w stosunku do roku poprzedniego.

Rentowność portfela inwestycyjnego TUW „TUW” w 2018 roku ukształtowała się na poziomie 2,12% i kształtowała się na podobnym poziomie co w roku 2017. Nadal utrzymywane były niskie rentowności wszystkich instrumentów finansowych ze względu na utrzymujące się niskie stopy procentowe ustalane przez Radę Polityki Pieniężnej. W efekcie odnotowano rekordowo niskie rentowności obligacji skarbowych oraz depozytów.

Struktura portfela inwestycyjnego TUW „TUW”, z uwagi na ograniczony wachlarz wykorzystywanych instrumentów inwestycyjnych nie jest porównywalna z rynkiem. Odpowiada ona jednak założeniom, jakie zostały przyjęte w Polityce Inwestycyjnej TUW „TUW”. Zanotowana na koniec IV kwartału 2018 roku struktura portfela odpowiada limitom inwestycyjnym przyjętym na rok 2018. Z uwagi na niskie poziomy rentowności oferowane przez banki dla depozytów, Towarzystwo zwiększyło zaangażowanie w obligacje Skarbu Państwa oraz utrzymywało inwestycje w obligacjach korporacyjnych, które charakteryzują się wyższą rentownością. W ramach obligacji Skarbu Państwa zakupy dotyczyły obligacji o zmiennym oprocentowaniu. W warunkach deflacji, niskich stóp procentowych i niskich rentowności dostępnych na rynku obligacji o stałym oprocentowaniu, skupienie się na obligacjach opartych o WIBOR wydaje się optymalnym rozwiązaniem.

Struktura portfela lokat oraz wyniki z działalności lokacyjnej zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 8. Wyniki z działalności lokacyjnej w tys. zł

	Struktura lokat				
	Nieruchomości*	Obligacje Skarbu Państwa	Obligacje korporacyjne	Lokaty bankowe	Razem
2018 rok					
Wartość aktywów na dzień 31.12.2018 r. (wg PSR)	6 283	619 506	38 417	117 167	781 373
Wynik z działalności lokacyjnej w 2018 r.	-	13 453	1 285	1 685	16 424
Przychody z dz. lokacyjnej	-	14 265	1 536	1 686	17 488
Przychody z lokat*	-	11 911	1 534	1 558	15 003
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	40	-	-	40
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	2 314	2	128	2 444
Koszty dz. lokacyjnej	-	812	251	1	1 064
Koszt lokat	-	151	-	1	152
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	661	251	-	912
Rentowność inwestycji w 2018 roku	0,00%	2,28%	3,33%	1,21%	2,12%
2017 rok					
Wartość aktywów na dzień 31.12.2017 r. (wg PSR)	6 536	562 520	38 666	160 362	768 083
Wynik z działalności lokacyjnej w 2017 r.	-	12 217	893	2 735	15 845
Przychody z dz. lokacyjnej	-	12 943	893	2 736	16 572
Przychody z lokat*	-	10 869	516	2 379	13 764
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	119	-	-	119
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	1 955	377	357	2 689
Koszty dz. lokacyjnej	-	726	-	1	727
Koszt lokat	-	151	-	1	152
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	575	-	-	575
Rentowność inwestycji	0,00%	2,23%	3,15%	1,68%	2,13%

* - Zgodnie z załącznikiem nr 1 pkt 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń Nieruchomości wykazywane w pozycji "Lokaty" bilansu obejmują zarówno nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby jak i nieruchomości inwestycyjne.

Towarzystwo nie wykazuje w bilansie wyników dodatnich/ujemnych z rewaloryzacji.

Towarzystwo nie prowadzi inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

Towarzystwo poza działalnością ubezpieczeniową i lokacyjną nie odnotowało istotnego wyniku z pozostałej działalności wymagającego ujawnienia. Strukturę przychodów i kosztów z pozostałej działalności przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9. Przychody i koszty z pozostałej działalności w tys. zł

Wynik z pozostałej działalności	31.12.2018	31.12.2017
Pozostałe przychody operacyjne	2 560,4	1 586,8
Pozostałe koszty operacyjne	5 464,3	3 469,8
Wynik z pozostałej działalności	- 2 903,9	- 1 883,1

W 2018 roku Towarzystwo nie posiadało istotnych umów leasingowych.

A.5 Wszelkie inne informacje

Brak pozostałych informacji.

B System zarządzania

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących

Zgodnie ze Statutem organami TUW „TUW” są: Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd oraz funkcjonuje Komitet Audytu (zgodnie z postanowieniami ustawy o biegłych rewidentach).

Organem stanowiącym w TUW „TUW” jest Walne Zgromadzenie, do uprawnień którego należy m.in.:

- powoływanie członków Rady Nadzorczej,
- zmiana statutu,
- zatwierdzanie sprawozdań rocznych z działalności organów Towarzystwa,
- udzielanie absolutorium członkom tych organów,
- zmiana wysokości kapitału zakładowego.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Walnego Zgromadzenia określa Statut TUW „TUW” oraz „Regulamin Walnego Zgromadzenia TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Organem nadzorującym w TUW „TUW” jest Rada Nadzorcza, która nadzoruje działalność Towarzystwa i podejmuje wszelkie niezbędne w tym zakresie działania. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- badanie, opiniowanie i zatwierdzanie planów, sprawozdań i strategii dotyczących działalności Towarzystwa przedstawianych przez Zarząd,
- przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub wytycznymi albo rekomendacjami organu nadzoru sprawozdań i informacji,
- wybieranie biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego.

W skład Rady Nadzorczej Towarzystwa na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi:

- Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Paweł Marcinkowski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Magdalena Adamowicz – Członek Rady Nadzorczej,
- Ks. Szymon Pikus – Członek Rady Nadzorczej,
- Marcin Kamieński – Członek Rady Nadzorczej,
- Kazimierz Paweł Bisek – Członek Rady Nadzorczej.

Przewodniczący Rady:

- reprezentuje Radę,
- zwołuje posiedzenia Rady
- kieruje obradami,
- sprawuje nadzór nad prawidłowym stosowaniem Regulaminu Rady,
- sprawuje nadzór nad terminowością prac Rady,
- zwołuje posiedzenia i kieruje pracami Prezydium Rady,
- prowadzi sprawy z zakresu stosunku pracy z Zarządem.

Wiceprzewodniczący Rady kieruje obradami Rady w razie nieobecności Przewodniczącego.

Sekretarz Rady:

- prowadzi rejestr uchwał i protokołów posiedzeń Rady,
- współdziała z Zarządem w zakresie przygotowania i przekazania materiałów na posiedzenia Rady,
- sporządza i przedstawia Radzie projekt rocznego sprawozdania z działalności Rady, w tym Prezydium Rady i Komitetu Audytu, za okresy pomiędzy Zwyczajnymi Walnymi Zgromadzeniami Towarzystwa.

Rada wybiera ze swego składu Prezydium Rady. Prezydium ustala plan pracy Rady, terminy i porządek obrad posiedzeń Rady, przygotowuje materiały na posiedzenia Rady. Prezydium może podejmować decyzje z zakresu nadzoru należące do kompetencji Rady Nadzorczej pod warunkiem ich zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej.

W skład Prezydium Rady na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi:

- Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Paweł Marcinkowski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej.

W Towarzystwie funkcjonuje Komitet Audytu, do zadań którego należy w szczególności monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego i zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej. Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu określa Statut TUW „TUW”, „Regulamin Rady Nadzorczej TUW „TUW”” oraz „Regulamin Komitetu Audytu TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Członkowie Rady Nadzorczej wyłącznie z tytułu udziału w posiedzeniach organów otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie ustalone przez Walne Zgromadzenie. Jako podstawę ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia członka Rady Nadzorczej przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność wynagrodzenia. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej nie przewiduje żadnych dodatkowych świadczeń z tytułu zasiadania w organach nadzorczych Towarzystwa, w tym programów emerytalno-rentowych i wcześniejszych emerytur.

Organem zarządzającym w TUW „TUW” jest Zarząd, który pełni kluczową rolę w systemie zarządzania poprzez kierowanie działalnością Towarzystwa i prowadzenie jego spraw oraz podejmowanie wszelkich niezbędnych w tym zakresie działań.

Zarząd TUW „TUW” sprawuje nadzór nad pracą wszystkich jednostek organizacyjnych Towarzystwa. W skład Zarządu wchodzi Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu i pozostali członkowie Zarządu.

Zarząd podejmuje decyzje zgodnie z opisaną w Statucie TUW „TUW” zasadą reprezentacji dwuosobowej. Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Zarządu określa Statut TUW

„TUW” oraz „Regulamin Zarządu TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Zgodnie z „Regulaminem Zarządu TUW „TUW”” uchwały Zarządu wymagają w szczególności: bilans, rachunek zysków i strat oraz roczne sprawozdanie Zarządu, ogólne warunki ubezpieczenia oraz taryfy składek ubezpieczeniowych, program reasekuracji biernej, zwołanie Walnego Zgromadzenia, zasady gospodarowania funduszami Towarzystwa, programy działalności i rozwoju Towarzystwa, plany finansowe, uczestniczenie w innych podmiotach prawnych, założenia polityki lokacyjnej, organizacja i sposób prowadzenia rachunkowości, wewnętrzne akty prawne związane ze strukturą i organizacją Towarzystwa.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Zarządu określa Statut TUW „TUW” oraz „Regulamin Zarządu TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

W skład Zarządu Towarzystwa na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodził:

- ➔ Ewa Stachura-Kruszewska - Prezes Zarządu,
- ➔ Agnieszka Różga - Wiceprezes Zarządu,
- ➔ Jerzy Lenard - Wiceprezes Zarządu od 23.01.2018 r.

Podział kompetencji członków Zarządu został określony Zarządzeniem Prezesa Zarządu, zgodnie z którym na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- ➔ Prezes Zarządu Ewa Stachura-Kruszewska nadzorowała obszary: audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej, spraw pracowniczych, prawny, zgodności, likwidacji szkód majątkowych i szkód komunikacyjnych, obsługi organów statutowych Towarzystwa,
- ➔ Wiceprezes Zarządu Agnieszka Różga nadzorowała obszary: ubezpieczeń rolnych, reasekuracji, zarządzania ryzykiem, informatyki, aktuarialny,
- ➔ Wiceprezes Zarządu Jerzy Lenard nadzorował obszary: finansowy, księgowy, rozwoju ubezpieczeń, promocji i organizacji sprzedaży oraz sprzedaży,

W odniesieniu do członków Zarządu decyzje dotyczące zasad wynagradzania podejmuje Rada Nadzorcza, na podstawie zapisu w Statucie, która także ustala wysokość

wynagrodzenia dla poszczególnych członków Zarządu. Decyzją Rady Nadzorczej, jako podstawę ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia członka Zarządu przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność wynagrodzenia. Ustalono przedziały (wielkości krotności) dla poszczególnych funkcji w Zarządzie. Na tej podstawie Rada Nadzorcza ustala indywidualne wynagrodzenie miesięczne członka Zarządu, tj. wartość krotności. Rada Nadzorcza może przyznać premie z odroczonym terminem płatności lub nagrodę zadaniową. Zasady wynagradzania członków Zarządu nie przewidują żadnych dodatkowych świadczeń z tytułu zasiadania w organie zarządzającym Towarzystwa, w tym programów emerytalno-rentowych i wcześniejszych emerytur.

W Towarzystwie funkcjonowały w 2018 roku następujące komitety i powołano:

- Komitet Ryzyka – który zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem i własnej oceny ryzyka i wypłacalności w TUW „TUW”” jest ciałem doradczym Zarządu, które przedstawia Zarządowi wnioski z przeprowadzonych analiz oraz rekomendacje decyzji, ewentualnie możliwe warianty decyzji wraz z oszacowaniem ich skutków,
- Komitet ds. IT – który zgodnie z „Regulaminem działania Komitetu ds. IT” jest ciałem opiniodawczym, nadzorczym oraz wykonawczym w zakresie obszaru technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- Komitet Produktowo – Sprzedażowy, którego celem jest kreowanie spójnej polityki produktowo-sprzedażowej, w tym m.in. formułowanie propozycji rozwiązań zarówno w procesie opracowywania, jak i wprowadzania i modyfikacji produktów ubezpieczeniowych oraz dokumentów ubezpieczeniowych.

Ponadto, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi („Regulamin Organizacyjny TUW „TUW””), Zarząd ma możliwość powoływania zespołów funkcjonalnych, zadaniowych, projektowych oraz komisji i komitetów niewystępujących w strukturze formalnej Towarzystwa. Zarząd powołał m.in. Zespół ds. opracowania standaryzacji procesów sprzedaży i obsługi posprzedażowej, Zespół ds. controllingu, Zespół ds. systemu kontroli wewnętrznej.

Osobami koordynującymi kluczowe funkcje są:

- Dyrektor Biura Zarządzaniem Ryzykiem, który koordynuje wykonywanie funkcji zarządzania ryzykiem,
- Dyrektor Biura Aktuarialnego, który koordynuje wykonywanie funkcji aktuarialnej,
- Dyrektor Biura Zgodności, który koordynuje wykonywanie funkcji zgodności,
- Dyrektor Biura Audytu, który koordynuje wykonywanie funkcji audytu wewnętrznego.

Zadaniami osób nadzorujących funkcje kluczowe jest koordynowanie wykonywania zadań funkcji kluczowej oraz realizacja innych obowiązków np. sprawozdawczych opisanych w regulacjach wewnętrznych opisujących działania danej funkcji kluczowej, a w szczególności:

- funkcja zarządzania ryzykiem jest odpowiedzialna za monitorowanie i kontrolę ryzyka poprzez odpowiednio zorganizowany system raportowania,
- funkcja zgodności jest odpowiedzialna za ocenę dostosowania organizacji, procedur i działalności Towarzystwa do przepisów obowiązującego prawa,
- funkcja audytu wewnętrznego – jest odpowiedzialna za niezależną ocenę efektywności oraz wydajności systemu kontroli wewnętrznej we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa.

Uprawnienia, zasoby i kwestie związane z niezależnością operacyjną, a także opis sposobu składania sprawozdania i udzielania porad organom Towarzystwa przez osoby nadzorujące kluczowe funkcje opisane są w regulacjach wewnętrznych, dotyczących poszczególnych funkcji. W szczególności jest to zapewnione poprzez zapewnienie bezpośredniego kontaktu z Zarządem i Radą Nadzorczą. Funkcje kluczowe na bieżąco, nie rzadziej niż raz w miesiącu, raportują do Zarządu oraz składają kwartalne sprawozdania dla Komitetu Audytu. Funkcje kluczowe posiadają niezbędne zasoby kadrowe dla realizacji zadań.

Zasady wynagradzania osób nadzorujących funkcje kluczowe są analogiczne jak pozostałych pracowników tj. wynagrodzenie zasadnicze, premia motywacyjna i nagroda uznaniowa. Jedyna różnica polega na zastosowaniu w przypadku nagród uznaniowych dla

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

funkcji kluczowych dodatkowego kryterium długookresowej jakości zarządzania w obszarze nadzorowanej funkcji kluczowej. Zasady wynagradzania osób nadzorujących funkcje kluczowe nie przewidują innych dodatkowych świadczeń, w tym programów emerytalno-rentowych i wcześniejszych emerytur.

Zgodnie z § 28 ust. 4 Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych uchwałą KNF z dnia 22 lipca 2014 r., Walne Zgromadzenie TUW „TUW” na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 21 czerwca 2018 r. oceniło, że ustalona polityka wynagradzania w Towarzystwie sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Towarzystwa. Ocena ta dotyczy polityki wynagradzania członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, osób pełniących kluczowe funkcje w Towarzystwie oraz pracowników.

W 2018 roku zaszyły zmiany w zakresie systemu zarządzania, dotyczyły m.in.:

- zmiany w składzie Rady Nadzorczej oraz składzie Zarządu (powołanie nowych członków Rady Nadzorczej, wygaśnięcie mandatu Członka Zarządu)
- zmiany struktury organizacyjnej,
- procesu wdrażania nowych przepisów (w szczególności ustawy o dystrybucji ubezpieczeń i RODO),
- powołania Inspektora Ochrony Danych (IOD), w celu zapewnienia realizacji zadań wynikających z Rozporządzenia RODO,
- zmiany w zakresie funkcjonowania pionu likwidacji szkód poprzez jego centralizację,
- powołanie Komitetu Produktowo – Sprzedażowego, którego celem jest m.in. formułowanie propozycji rozwiązań zarówno w procesie opracowywania, jak i wprowadzania i modyfikacji produktów oraz dokumentów ubezpieczeniowych.

W 2018 r. Towarzystwo nie dokonywało żadnych transakcji z udziałowcami (za wyjątkiem zawierania umów ubezpieczenia, których zawarto ponad 3 265 tys.

B.1.2 Informacja na temat zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń

W odniesieniu do członków Rady Nadzorczej zasady wynagradzania ustala Walne Zgromadzenie. W odniesieniu do członków Zarządu decyzje dotyczące zasad wynagradzania podejmuje Rada Nadzorcza, na podstawie zapisu w Statucie, która także ustala wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków Zarządu. Decyzją Rady Nadzorczej, jako podstawę ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia członka Zarządu przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność wynagrodzenia. Ustalono przedziały (wielkości krotności) dla poszczególnych funkcji w zarządzie. Na tej podstawie Rada Nadzorcza ustala indywidualne wynagrodzenie miesięczne członka Zarządu, tj. wartość krotności.

W odniesieniu do pracowników zatrudnionych w TUW „TUW”, z wyłączeniem pełniących funkcje członków Zarządu, zasady wynagradzania są określone w „Regulaminie wynagradzania TUW „TUW””. Regulamin wynagradzania przewiduje następujące składniki wynagrodzenia pracowników:

- 1) Stałe składniki wynagrodzenia – wynagrodzenie zasadnicze, określone stawką miesięczną. Wynagrodzenie indywidualne pracownika jest ustalane w oparciu o tabelę stanowisk i kategorii zaszerogowania, dla których są przypisane stawki. Wynagrodzenie ustala Prezes Zarządu, z wyłączeniem wynagrodzenia pracownika nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego, gdzie wymagane jest zatwierdzenie wysokości wynagrodzenia przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej.
- 2) Zmienne składniki wynagrodzenia:
 - a. Premia motywacyjna – będąca dodatkowym świadczeniem, wypłacanym pracownikom w przypadku zrealizowania celów ustalonych na dany rok kalendarzowy w Planie Finansowym Towarzystwa. W oparciu o założenia Planu Finansowego Towarzystwa pracownikom wyznaczane są indywidualne cele służące wzmocnieniu ich motywacji do osiągnięcia celów firmy, tj. uruchomieniu dodatkowej inicjatywy pracowników, która ma wpływ na wzrost efektywności całej organizacji. Każdy cel ma przypisaną

- wagę w zależności od rodzaju i znaczenia celu w hierarchii celów. Łączna suma wag = 100%. Cele można podzielić na trzy grupy: obligatoryjne, których rolą jest stymulowanie określonej aktywności w skali całego Towarzystwa; biznesowe, wprost związane ze strategią, oszczędnościami i przychodami; specjalne, których rolą jest realizacja celów ad hoc o dużym znaczeniu dla Towarzystwa. Ocena realizacji celów dokonywana jest w dwóch okresach: kwartalnym i półrocznym. Ocenie kwartalnej podlegają pracownicy obszarów sprzedaży i posprzedaży w terenowych jednostkach organizacyjnych oraz pracownicy likwidacji szkód. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach dyrektorów biur i główny księgowy oraz pracownicy Centrali podlegają półrocznej ocenie. Ocena realizacji celów mierzalnych dokonywana jest poprzez porównanie wyniku zaplanowanego z wykonaniem (procent realizacji celu), a ocena realizacji celów niemierzalnych odbywa się za pomocą behawioralnej skali punktowej. Każdy punkt opisuje poziom wykonania dla każdego kryterium oceny. Wynik oceny jest sumą ważonych ocen lub sumą średnich ważonych ocen. Podstawą naliczenia premii jest kwota referencyjna przypisana do danej grupy stanowisk, na których realizowane są określone funkcje (np. dyrektorzy, kierownicy, pracownicy: proces sprzedaży, likwidacja szkód, etc.). Wysokość indywidualnej premii wyliczana jest z zastosowaniem tzw. krzywej premiowej, przypisanej do rodzaju celu i sposobu jego rozliczania (mierzalny/niemierzalny). Pierwszym warunkiem uruchomienia premii jest wykonanie przez Towarzystwo planowanego Wyniku Technicznego, a drugim warunkiem uruchomienia premii w jednostkach terenowych jest pozytywny Wynik Techniczny danego Biura Regionalnego.
- b. Nagroda uznaniowa – przyznawana jest decyzją Prezesa Zarządu za szczególne osiągnięcia i wkład pracy na rzecz Towarzystwa. W przypadku pracowników pełniących funkcje kluczowe Prezes Zarządu podejmuje decyzję z uwzględnieniem dodatkowo kryteriów związanych z jakością zarządzania w obszarze nadzorowanej funkcji kluczowej. Dobór kryteriów i sposób przeprowadzenia oceny, w tym czasokres oceny, uwzględniają

zasadę nie stosowania kryteriów stanowiących zachętę do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności tych osób.

B.1.3 Informacja dotycząca istotnych transakcji z udziałowcami

W 2018 roku Towarzystwo nie zawierało transakcji z udziałowcami. Z racji charakteru prowadzonej działalności ubezpieczeniowej w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, Towarzystwo zawiera ze swoimi członkami (udziałowcami) umowy ubezpieczenia. W roku 2018 zawartych zostało 3 mln 248 tys. umów ubezpieczenia.

B.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania

W 2018 r. została przeprowadzona ocena adekwatności systemu zarządzania Towarzystwem pod kątem charakteru, skali i złożoności ryzyk. Ocena ta, czyli przegląd systemu zarządzania uwzględnia charakter, skalę i złożoność działalności prowadzonej przez Towarzystwo. Przegląd systemu zarządzania obejmuje:

- przegląd regulacji wewnętrznych z zakresu systemu zarządzania pod kątem ich prawidłowości, zgodności z obowiązującym prawem oraz spójności z systemem regulacji wewnętrznych,
- ocenę organizacji procesów decyzyjnych w ramach systemu zarządzania zachodzących w Towarzystwie na wszelkich szczeblach,
- analizę rekomendacji audytu wewnętrznego oraz wniosków z instytucjonalnych kontroli wewnętrznych dotyczących procesów w ramach systemu zarządzania.

Przegląd dokonywany jest minimum raz w roku, przez Dyrektora Biura Zarządu, m.in. na podstawie wyników przeglądu regulacji dokonanych przez właścicieli biznesowych obszarów, których dotyczą poszczególne regulacje wewnętrzne. Wyniki przeglądu systemu zarządzania są odpowiednio dokumentowane (raport/notatka z dokonanego przeglądu) i przedstawione Zarządowi do dnia 15 października każdego roku za okres 12 miesięcy.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

Towarzystwo stosuje przepisy prawa powszechnie obowiązującego dotyczące kompetencji i reputacji. W odniesieniu do członków Zarządu są to wymogi określone m. in. w art. 48 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którymi członkiem Zarządu może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- ➔ posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- ➔ posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa,
- ➔ nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu,
- ➔ daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty.

Ponadto członkowie Zarządu powinni kolektywnie posiadać odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie co najmniej:

- ➔ rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- ➔ strategii i modelu biznesowego,
- ➔ systemu zarządzania,
- ➔ analizy finansowej i aktuarialnej,
- ➔ ram i wymogów prawnych.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do Członków Zarządu pełni Rada Nadzorcza.

Niezależnie od bieżącego nadzoru, o którym mowa powyżej, Członkowie Zarządu w ramach oceny odnośnie spełniania wymogów, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami składają w każdym roku oświadczenia dotyczące spełniania wymogów kompetencji i reputacji określone w regulacjach wewnętrznych.

Pracownicy, którym powierzono nadzór nad funkcjami kluczowymi spełniają wymogi kompetencji i reputacji opisane w art. 48 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (wskazane powyżej) oraz w ust. 2 tego artykułu, czyli:

- posiadają doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji,
- dają rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

W celu zagwarantowania spełniania tych wymogów przez osoby nadzorujące funkcje kluczowe Towarzystwo posiada spisane zasady opisujące poszczególne kluczowe funkcje. W Towarzystwie jest także procedura rekrutacji, doboru i zatrudniania pracowników, która szczegółowo określa wymogi kompetencyjne i reputacyjne na stanowiskach nadzorujących funkcje kluczowe. Po uzyskaniu pewności, że kandydat spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej decyzje w sprawie powierzenia funkcji kluczowej podejmują odpowiednie organy statutowe Towarzystwa.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do osób nadzorujących funkcje kluczowe pełnią Członkowie Zarządu, m. in. w ramach procesu oceny pracowniczej, pod kątem realizacji wyznaczonych celów oraz wymogów w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy umiejętności i kompetencji.. Osoby nadzorujące funkcje kluczowe również składają w każdym roku deklaracje dotyczące reputacji, w tym przestrzegania zasad etycznych i dotyczące zgodności z prawem.

Ponadto pracownicy Towarzystwa zatrudnieni na stanowiskach związanych z zarządzaniem mieniem Towarzystwa lub osób trzecich, dostępem do informacji prawnie chronionych, podejmowaniem decyzji obarczonych wysokim ryzykiem utraty mienia Towarzystwa lub osób trzecich lub wyrządzenia innej szkody Towarzystwu lub osobom trzecim składają oświadczenia o niekaralności, z częstotliwością co 12 miesięcy, w zakresie określonym Ustawą z dnia 12 kwietnia 2018r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego.

W Towarzystwie funkcjonuje także system szkoleń, który stanowi wsparcie dla ciągłego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji wszystkich pracowników Towarzystwa.

W okresie sprawozdawczym w zakresie związanym z wymogami dotyczącymi kompetencji i reputacji nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW („TUW”, „Towarzystwo”) prowadzi działalność w dziale ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych, koncentrując swoją działalność operacyjną w następujących grupach ubezpieczeń:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa – 3),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa – 1),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa - 13),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa – 18).

Organizując system zarządzania ryzykiem TUW „TUW” kieruje się także występującą w Dyrektywie Wypłacalność II zasadą proporcjonalności, zgodnie z którą stopień zaawansowania wykorzystywanych procedur i systemów jest dostosowany do charakteru i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń. Skutkiem uwzględnienia tej zasady w praktyce zarządzania ryzykiem jest m. in. stosowanie prostszych procedur zarządzania ryzykiem finansowym i operacyjnym, niż ma to miejsce w przypadku ryzyk ubezpieczeniowych.

Towarzystwo zarządza ryzykami w swojej działalności poprzez wdrożony system zarządzania ryzykiem. Kluczowymi komponentami tego systemu są:

- strategię zarządzania ryzykami i apetyt na ryzyko oraz odpowiednie limity ryzyka; pojęcia te określają skłonność Towarzystwa do ponoszenia ryzyka i definiują

- podstawowe limity i ograniczenia na ryzyko, z uwzględnieniem specyfiki profilu ryzyka TUW „TUW”,
- zestaw pisemnych zasad zarządzania ryzykiem; w przypadku TUW „TUW” stanowią go wewnętrznie przyjęte i stosowane (przez wszystkich pracowników organizacji w codziennej działalności operacyjnej) zasady i procedury zarządzania zdefiniowanymi w strategii ryzykami,
 - metody, procesy i procedury identyfikacji, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk (tzw. IMMMR), wraz z procedurami podejmowania decyzji odnośnie występujących ryzyk – jest to proces „ciągły” uregulowany w regulacjach wewnętrznych TUW, oparty na bieżącym monitorowaniu ekspozycji i charakterystyk ryzyka poprzez regularne opracowywanie raportów ryzyka i ich omawianie na posiedzeniach Komitetu Ryzyka,
 - proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) – ciągły proces o cyklu rocznym uregulowany w regulacjach wewnętrznych TUW, mający na celu regularną bieżącą i perspektywną ocenę potrzeb kapitałowych Towarzystwa względem posiadanego profilu ryzyka, a w szczególności zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej,
 - analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW), obejmująca analizy scenariuszowe, testy stresu i odwrócone testy stresu, będące częścią regularnej oceny potrzeb kapitałowych, określające wrażliwość pozycji kapitałowej Towarzystwa na różnego rodzaju czynniki,
 - struktura organizacyjna związana z zarządzaniem ryzykiem oraz kluczowe funkcje,
 - zasada proporcjonalności.

Strategie zarządzania ryzykiem

Strategia zarządzania ryzykiem w TUW „TUW” opiera się na następujących trzech zasadach:

- minimalizacji kosztu ochrony ubezpieczeniowej dla członka Towarzystwa przy zachowaniu odpowiedniego zakresu ubezpieczenia oraz adekwatnej składki,
- utrzymywaniu określonej nadwyżki środków własnych ponad wysokość SCR,
- utrzymywaniu profilu ryzyka zgodnie z ustalonymi limitami.

Te zasady definiują ogólne ramy apetytu na ryzyko w Towarzystwie. Apetyt na ryzyko przyjęty przez Towarzystwo zakłada utrzymanie struktury, w której kluczowy udział ma ryzyko ubezpieczeniowe. Wynika to z faktu, że ryzyko to jest w naturalny sposób związane z charakterem działalności TUW „TUW”. Towarzystwo akceptuje wysoki poziom ryzyka ubezpieczeniowego, ponieważ wynika ono bezpośrednio z rozmiarów prowadzonej działalności. Zgodnie z apetytem na ryzyko, pozostałe ryzyka są zarządzane w taki sposób, aby minimalizować ich wysokość i regularnie monitorować, czy nie wykraczają one poza ustalone limity. Wszelkie przekroczenia przyjętych limitów apetytu na ryzyko są szczegółowo raportowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka. Członek Zarządu kierujący pracami Komitetu może wówczas podjąć decyzję o dalszej eskalacji ryzyka do Zarządu, który podejmuje działania zmierzające do jego ograniczenia, albo akceptuje nowy poziom ryzyka lub wnioskuje do Rady Nadzorczej o akceptację nowego poziomu ryzyka, o ile wymaga to zmiany strategii zarządzania ryzykiem.

Zasady zarządzania ryzykiem

Zasady zarządzania ryzykiem obejmują:

- Zasady zarządzania ryzykiem oraz własnej oceny ryzyk i wypłacalności,
- Zasady zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym,
- Zasady reasekuracji i zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- Zasady zarządzania ryzykiem powodzi,

- Zasady zarządzania ryzykiem finansowym,
- Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Zasady zarządzania jakością danych,
- Zasady zarządzania ryzykiem sankcji,
- Zasady zarządzania ryzykiem niezgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych.

Proces IMMMR

W procesie IMMMR, czyli procesie regularnego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk można wyróżnić dwa poziomy identyfikacji ryzyk występujące w TUW „TUW”:

- na poziomie wszystkich pracowników (podejście „oddolne”) – w zakresie zarządzania ryzykami operacyjnymi,
- na poziomie Komitetu Ryzyka (podejście „odgórne”).

W ramach tego procesu w Towarzystwie sporządzane są także regularne raporty ryzyka (raz na kwartał) oraz dokonywana bieżąca ocena wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Ryzyko, na które narażone jest Towarzystwo, jest identyfikowane, mierzone i monitorowane w sposób regularny (ciągły). Służy temu także realizowana przez TUW „TUW” zasada zapewnienia ciągłej zgodności, w myśl której wykonywane są regularne okresowe raporty ryzyka (kwartalne), pozwalające na ocenę prawidłowości kształtowania się trendów dotyczących kluczowych miar ryzyka, mających wpływ na ekspozycję na ryzyko oraz wysokość środków własnych, a także pozwalające na monitorowanie zgodności z przyjętymi w strategii limitami określającymi apetyt na ryzyko. Dzięki temu Towarzystwo na bieżąco (w trakcie roku) monitoruje sytuację kapitałową TUW „TUW” i – w razie konieczności – dokonuje zmiany w przyjętej strategii zarządzania ryzykiem, zasadach lub procedurach.

Proces IMMMR jest w TUW „TUW” wykorzystywany do codziennego zarządzania ryzykiem, w odróżnieniu od procesu ORSA, którego cykl jest jednoroczny.

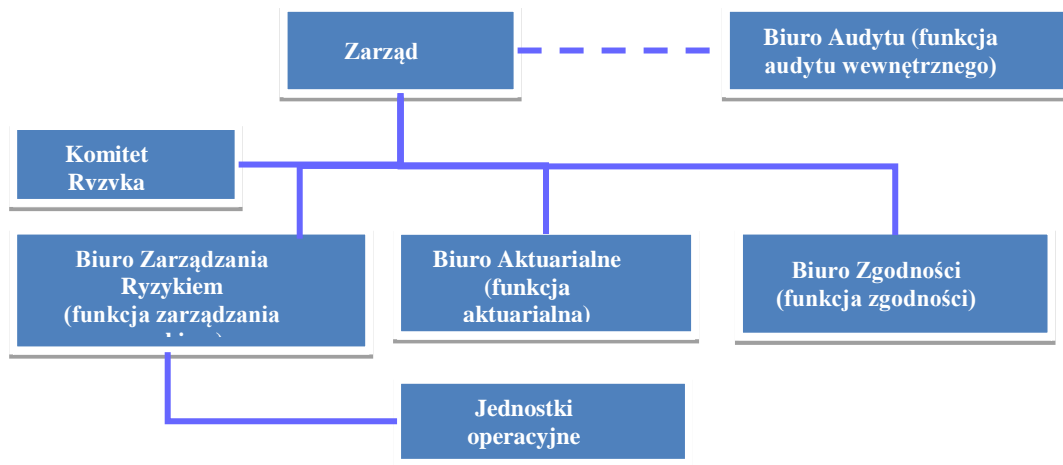
Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) został szczegółowo opisany w rozdziale B.3.2 niniejszego Sprawozdania.

Struktura organizacyjna związana z zarządzaniem ryzykiem oraz kluczowe funkcje

Jednostki organizacyjne odgrywające istotną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem oraz ich powiązania z kluczowymi funkcjami zostały zaprezentowane na poniższym schemacie. Ich wzajemne relacje i rola w systemie zarządzania ryzykiem, a także szczegółowy opis kluczowych funkcji, odpowiedzialności Zarządu oraz zadań wykonywanych w ramach zarządzania ryzykiem przez pracowników jednostek operacyjnych zostały przedstawione w dalszej części niniejszego Sprawozdania.

Schemat 1. Zarządzanie ryzykiem w TUV „TUV” w kontekście struktury organizacyjnej



W celu zapewnienia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, TUV „TUV” funkcjonuje Komitet Ryzyka, na posiedzeniach którego omawiane są najważniejsze kwestie związane z systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem ryzyka Towarzystwa.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa, a w procesie tym uczestniczą Rada Nadzorcza zatwierdzająca w ramach pełnionej funkcji nadzorczej strategię zarządzania ryzykami, wspierający ją Komitet Audytu oraz wszystkie jednostki organizacyjne i wszyscy pracownicy TUV „TUV”.

W organizacji systemu zarządzania ryzykiem w TUW „TUW” wyodrębnia się sześć jednostek, mających różne zadania w kontekście zarządzania ryzykiem:

- ➔ Zarząd,
- ➔ pracownicy jednostek operacyjnych¹,
- ➔ funkcja aktuarialna,
- ➔ funkcja zarządzania ryzykiem,
- ➔ funkcja zgodności,
- ➔ funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordynację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, nadzorujący również funkcję aktuarialną.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w TUW „TUW”. Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny systemu zarządzania ryzykiem i wydaje zalecenia w zakresie jego poprawy.

Rola Zarządu

Zarząd pełni kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem, kształtując zasady zarządzania ryzykiem i ponosząc ostateczną odpowiedzialność za efektywność systemu zarządzania ryzykiem. Do podstawowych obowiązków Zarządu należą:

- ➔ ustalenie podstawowych zasad zarządzania ryzykiem w Towarzystwie i określenie kształtu kluczowych procesów zarządzania ryzykiem,

¹ Przez pracowników jednostek operacyjnych rozumie się pracowników Towarzystwa, niebędących członkami Zarządu TUW „TUW”, którzy nie wchodzi w skład żadnej z kluczowych funkcji Wypłacalność II. Przykładowo, są to pracownicy zajmujący się akwizycją, ustalaniem składek, likwidacją szkód, inwestycjami, administracją, IT.

- opracowywanie strategii działalności oraz strategii zarządzania ryzykiem,
- powoływanie Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem oraz określenie struktury organizacyjnej jednostek zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem,
- podejmowanie istotnych decyzji w procesie zarządzania ryzykiem,
- uwzględnienie wpływu istotnych decyzji dotyczących działalności Towarzystwa na profil ryzyka oraz spełnienie apetytu na ryzyko,
- prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad procesem własnej oceny ryzyk i wypłacalności (ORSA) w Towarzystwie.

W TUW „TUW” wyznaczono Członka Zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem w Towarzystwie, który przewodniczy obradom Komitetu Ryzyka i podejmuje decyzje w procesie zarządzania ryzykiem.

Pracownicy jednostek operacyjnych

W strukturze organizacyjnej Towarzystwa można wyróżnić jednostki bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością ubezpieczeniową i odpowiadające za codzienne operacyjne zarządzanie ryzykiem. Są to Biura/Wydziały (zarówno w Centrali, jak i w jednostkach terenowych), w tym w szczególności następujące Biura Centrali:

- Zarządu,
- Promocji i Organizacji Sprzedaży,
- Rozwoju Ubezpieczeń,
- Ubezpieczeń Rolnych,
- Reasekuracji,
- Likwidacji Szkód,
- Informatyki,
- Finansowo-Księgowe,
- Sprzedaży.

Do regularnych zadań wykonywanych przez pracowników jednostek operacyjnych dotyczących zarządzania ryzykiem zaliczają się:

- taryfikacja i ocena ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia, czyli ustalanie wysokości składek ubezpieczeniowych i prowadzenie analiz mających na celu oszacowanie kosztu szkód z danego portfela ryzyk,
- rozwój produktów ubezpieczeniowych,
- akwizycja polis ubezpieczeniowych, w tym pozyskiwanie nowych członków Towarzystwa oraz zarządzanie i rozwój sieci akwizycji,
- likwidacja szkód, w tym ustalanie rezerw na szkody zgłoszone,
- zarządzanie programem reasekuracyjnym,
- wycena i inwestowanie aktywów,
- zarządzanie aktywami i zobowiązaniami,
- pomiar określonych miar ryzyka oraz raportowanie ich do funkcji zarządzania ryzykiem,
- utrzymanie sprawności i wydajności systemów informatycznych obsługujących działania operacyjne,
- prowadzenie spraw pracowniczych,
- identyfikacja ryzyk operacyjnych i informowanie przełożonych o zdarzeniach operacyjnych.

Do obowiązków pracowników jednostek operacyjnych w toku realizacji ww. zadań należy przestrzeganie przyjętych w Towarzystwie zasad zarządzania ryzykiem, w tym bieżące monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyk. Przykładowo, pracownicy jednostek terenowych zobowiązani są do przestrzegania właściwych limitów kompetencji dotyczących np. wysokości sumy ubezpieczenia w sprzedawanych polisach, a pracownicy Biura Finansowo-Księgowego w Centrali zobowiązani są do przestrzegania limitów koncentracji depozytów w jednym banku.

Dyrektorzy i Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych organizują, koordynują i nadzorują zarządzanie ryzykiem przez podległych im pracowników i jednostki (w szczególności komórki organizacyjne Centrali nadzorują prace jednostek terenowych), a także sami zarządzają ryzykiem w ramach powierzonych im obowiązków, w granicach posiadanych pełnomocnictw, limitów i kompetencji decyzyjnych.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie przekraczającym pełnomocnictwa, limity i kompetencje decyzyjne Dyrektorów i Kierowników komórek organizacyjnych Centrali pozostaje w gestii Zarządu - w sposób uregulowany przepisami wewnętrznymi obowiązującymi w Towarzystwie.

Kluczowe funkcje w zarządzaniu ryzykiem, tj. funkcja aktuarialna, zgodności i audytu wewnętrznego zostały szczegółowo opisane w dalszych częściach niniejszego Sprawozdania.

Rola funkcji zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania ryzykiem pełniona jest przez Biuro Zarządzania Ryzykiem, a do jej zadań zaliczają się przede wszystkim:

- ➔ koordynacja i monitorowanie wszystkich elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- ➔ koordynacja procesu powstawania raportów ryzyka, których celem jest agregacja i analiza miar ryzyka wyznaczonych przez osoby odpowiedzialne za monitorowanie i pomiar poszczególnych miar a także identyfikacja nowych ryzyk,
- ➔ analiza raportów ryzyka i przedstawianie wniosków z tej analizy Komitetowi Ryzyka, który formułuje rekomendacje dla Zarządu,
- ➔ monitorowanie bieżącego profilu ryzyka oraz spełnienia apetytu na ryzyko,
- ➔ rozwój i koordynacja kluczowych procesów IMMMR,
- ➔ analiza zidentyfikowanych nowych ryzyk,
- ➔ organizowanie posiedzeń Komitetu Ryzyka,

- przygotowywanie analiz i raportów na posiedzenia Komitetu Ryzyka,
- bieżące wsparcie Zarządu w procesie zarządzania ryzykiem,
- koordynacja procesów wyliczeń SCR i ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności (OPW), agregacja i raportowanie do Zarządu ostatecznych wyników,
- prowadzenie procesu ORSA,
- opracowanie i aktualizacja pisemnych zasad i procedur zarządzania ryzykiem.

Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem bezpośrednio prowadzi koordynację działań funkcji zarządzania ryzykiem. Nadzór nad tym procesem sprawuje Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem.

B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) jest przeprowadzany w cyklu rocznym i stanowi kolejny ważny obszar zarządzania ryzykiem w Towarzystwie. Głównym celem procesu ORSA jest:

- analiza i opis rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa - szczegółowy opis tego zagadnienia został opisany w części C niniejszego Sprawozdania,
- wyznaczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz oceny pozycji kapitałowej z perspektywy bieżącej, jak również prospektywnie na okres 3 lat,
- zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej,
- zapewnienie ciągłej zgodności z wymogami rezerw technicznych i kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR).

W procesie ORSA można wyróżnić trzy główne etapy:

- wyliczenie najlepszego oszacowania rezerw, bilansu ekonomicznego, wymogu kapitałowego
- i własnej oceny wymogu kapitałowego,

- przegląd metodyki i modeli do wyceny rezerw i wyliczeń SCR i OPW,
- wyliczenie SCR i OPW wraz z projekcjami w połączeniu z planowaniem finansowym i analizą scenariuszy i wrażliwości (ASW) a także przygotowanie rocznego raportu ORSA.

W rezultacie procesu ORSA przygotowywane są następujące raporty dla Rady Nadzorczej:

- roczna informacja dot. realizacji strategii zarządzania ryzykiem, strategii zarządzania ryzykiem powodzi oraz procesu ORSA,
- raport roczny funkcji zarządzania ryzykiem,
- informacja o realizacji strategii zarządzania w obszarze reasekuracji.

Najważniejszym elementem procesu ORSA są projekcje pozycji kapitałowej. Głównym ich celem jest sprawdzenie, czy Towarzystwo będzie spełniać kapitałowy wymóg wypłacalności i ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności w perspektywie kilkuletniej, przy założeniach spójnych z planem finansowym i strategią zarządzania ryzykiem. Towarzystwo przeprowadza projekcje pozycji kapitałowej w horyzoncie trzech lat, raz w roku, w ramach cyklu planowania finansowego oraz na bieżąco dokonuje przeglądu i ewentualnej aktualizacji opracowanych planów.

Równie istotnymi elementami w procesie ORSA w TUW „TUW” są: analiza scenariuszy, testy stresu oraz odwrócone testy stresu. Wymienione metody analityczne są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość.

Analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW) bada wpływ zmian pojedynczych parametrów na wysokość rezerw BE, SCR i OPW. Parametry, które mają zostać poddane analizie wrażliwości oraz szczegółowa metodologia są ustalane każdego roku przez Komitet Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

Testy stresu pozwalają ocenić stabilność prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogu kapitałowego przy odchyleniach rzeczywistych wartości ekspozycji i parametrów od wielkości zakładanych w planie finansowym. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, w TUW „TUW” w ramach przeprowadzanych testów stresu uwzględniony jest co najmniej jeden obejmujący ryzyko powodzi (zarządzanie ryzykiem powodzi). Testy stresu

przeprowadzane są co najmniej raz w roku zaś ich zakres jest ustalany przez Komitet Ryzyka i zatwierdzany przez Zarząd. Testy stresu przeprowadzane są również w oparciu o nowo zidentyfikowane stresujące scenariusze lub wytyczne UKNF.

Analiza wrażliwości ma również kluczowe znaczenie w procesie zapewnienia ciągłej zgodności z SCR i BE. Na podstawie dostępnych wyników testów stresu i zmian w ekspozycji na ryzyko (najczęściej wykorzystywane są w tym celu „nośniki ryzyka”) szacowana jest zmiana wysokości rezerw, wymogu kapitałowego oraz środków własnych. Na podstawie tych estymacji podejmowane są kierunkowe decyzje związane z zarządzaniem ryzykami leżącymi u podstaw przeprowadzonych testów stresu.

Analiza scenariuszowa zakłada jednoczesną zmianę kilku ekspozycji i założeń oraz określa łączny wpływ tych zmian na wysokość rezerw lub potrzeb kapitałowych. Scenariusze, podobnie jak testy stresu, są ustalane raz w roku na posiedzeniu Komitetu Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

W ramach odwróconych testów stresu identyfikowane są też scenariusze, które zagrażają wypłacalności Towarzystwa. Zdarzenia te są rozpoznawane poprzez projekcje finansowe oraz ekspercką wiedzę osób pełniących kluczowe role w TUW „TUW”.

Analizy ASW są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Towarzystwo zapewnia zachowanie ciągłej zgodności z wyliczeniem rezerw BE oraz SCR poprzez kwartalną kalkulację wymogów kapitałowych (SCR), kwartalną analizę raportów ryzyka oraz inne raporty regularne oraz ad hoc przedstawiane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka.

Dodatkowo, ciągłą zgodność z wymogiem kapitałowym SCR Towarzystwo zapewnia poprzez:

- utrzymywanie ustalonej w strategii zarządzania ryzykiem nadwyżki środków własnych nad SCR,
- monitorowanie stabilności szkodowości,

- projekcje SCR i pozycji kapitałowej TUW „TUW”.

Ciągłą zgodność z wyliczeniem rezerw BEL Towarzystwo zapewnia ponadto poprzez:

- monitorowanie jakości danych użytych do wyznaczenia rezerw oraz właściwą dokumentację procesu wyznaczania rezerw BEL,
- porównanie wartości BEL do wielkości z poprzedniego okresu i wyjaśnianie zmian,
- projekcje rezerw.

Za przeprowadzenie oraz koordynację procesu ORSA odpowiedzialny jest Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem. Wyniki procesu prezentowane są na posiedzeniach Komitetu Ryzyka w formie raportów regularnych lub ad hoc. Ostateczną odpowiedzialność za proces ORSA oraz jego wyniki ponosi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem. Ostateczne decyzje wynikające z rekomendacji wpływających z procesu ORSA podejmuje Zarząd.

Kluczowe znaczenie w procesie ORSA odgrywa zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej jednostek operacyjnych Towarzystwa. Dotyczy to działalności Biur Centrali i jednostek terenowych odpowiedzialnych m.in. za akwizycję, ustalanie składek, selekcję ryzyk przyjmowanych do ubezpieczenia, proces likwidacji szkód, inwestycje, czy infrastrukturę techniczną i informatyczną. W swojej codziennej działalności operacyjnej jednostki te przestrzegają pisemnych zasad zarządzania ryzykiem ujętych w szczegółowych dokumentach proceduralnych TUW „TUW”. Rezultatem tego procesu są liczne zagadnienia analizowane przez biura centrali i omawiane na Komitecie Ryzyka w trybie regularnym oraz ad hoc.

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzana jest z uwzględnieniem faktu, iż profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. Jest ona przeprowadzana raz w roku, chyba, że zidentyfikowana zostanie istotna zmiana w profilu ryzyka.

W celu lepszego ilościowego scharakteryzowania profilu ryzyka Towarzystwa w oparciu o metody formuły standardowej, TUW „TUW” przeprowadza następujące modyfikacje względem wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności:

- niezależna kalibracja wybranych ryzyk z formuły standardowej,
- uwzględnienie dodatkowych ryzyk spoza formuły standardowej.

Ryzyka uwzględnione w formule standardowej, w tym poddane niezależnej kalibracji przez TUW „TUW”, są zarządzane poprzez kapitał. Miarą tych ryzyk jest wartość narażona na ryzyko w horyzoncie jednego roku (tzn. jednoroczny VaR), zgodnie z założeniami formuły standardowej.

Niezależna kalibracja jest przeprowadzana dla następujących ryzyk:

- ryzyko składki i rezerw w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Aktuarialne),
- ryzyko katastroficzne w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Reasekuracji)

z uwagi na fakt, iż ilościowe oszacowanie wynikające z formuły standardowej nie odzwierciedla w pełni rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa.

Rekalibracja ryzyka składki i rezerw (wchodzącego w skład modułu ryzyka ubezpieczeniowego) wynika z faktu, że jest to najważniejsze ryzyko Towarzystwa i nawet niewielkie różnice pomiędzy ryzykiem wynikającym z formuły standardowej oraz rzeczywistym ryzykiem ponoszonym przez TUW „TUW” mogą mieć znaczący wpływ na wysokość potrzeb kapitałowych. Wycena ryzyka składki i rezerw stosowana do wyznaczania OPW (2) opiera się na metodologii wykorzystywanej w ramach formuły standardowej, ale zakłada użycie rzeczywistej zmienności współczynnika szkodowości i współczynnika wystarczalności rezerw (tzw. parametry właściwe dla zakładu, undertaking specific parameters, USPs).

² Ogólne potrzeby wypłacalności

Rekalibracja tego ryzyka polega na wyliczeniu własnych parametrów (USP) i zastosowaniu ich do wyznaczenia wymogów wypłacalności, tj. odchylenia standardowego dla ryzyka składki i dla ryzyka rezerw. Wyliczenia dokonywane są dla istotnych linii ubezpieczeniowych o odpowiednio długiej historii (długość szeregu czasowego 14 lat), tj. dla:

- ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów,
- ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych,
- pozostałych ubezpieczeń pojazdów,
- ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych,
- ubezpieczeń OC ogólnej

na podstawie metod opracowanych przez EIOPA.

Ponadto w przypadku:

- ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych – do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 14 lat (okres 2004-2017) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy), które uwzględniają zarówno szkody osobowe jak i rzeczowe. Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkącie wypłat netto z uwzględnieniem wypłat rent oraz kosztów likwidacji;
- ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych - do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 14 lat (okres 2004-2017) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy). Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkącie wypłat netto z uwzględnieniem kosztów likwidacji.

Uwzględnienie parametrów specyficznych dla TUW „TUW” jest wykorzystywane wyłącznie na potrzeby wyznaczania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności i nie jest formalnie stosowane do wyliczania kapitałowego wymogu wypłacalności w związku z czym nie mają

zastosowania wymogi formalne związane z wykorzystywaniem parametrów specyficznych dla danego zakładu w wyliczeniu SCR.

Przy wycenie ryzyka katastroficznego na potrzeby OPW, TUW „TUW” może wykorzystywać niezależną kalibrację tego ryzyka przeprowadzoną przez zewnętrzne instytucje, np. zakłady reasekuracji lub brokerów reasekuracyjnych. Podejście to wynika z faktu, iż z racji prowadzonej działalności, w szczególności zakłady reasekuracji, mają dostęp do dużych baz danych szkód katastroficznym, jak również narzędzi do kalibracji ryzyka katastroficznego. Ostateczną decyzję o ewentualnym uwzględnieniu w OPW takiego oszacowania podejmuje Zarząd.

Dodatkowe ryzyka w działalności Towarzystwa, z wyjątkiem ryzyka niekorzystnego rozwoju szkód osobowych, są zarządzane jakościowo lub ilościowo, ale w sposób inny niż przez kapitał i stanowią uzupełnienie OPW. Szczegółowo ryzyka te zostały omówione w rozdziale C.4 i C.6 niniejszego Sprawozdania.

W okresie sprawozdawczym w zakresie organizacji procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.4 System kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej to zespół działań na wszystkich szczeblach organizacyjnych, wykonywanych przez przełożonych jednostek organizacyjnych i przez wszystkich pracowników Towarzystwa w ramach swoich obowiązków, rozciągających się na wszystkie przejawy działalności Towarzystwa i obowiązujące procesy. System ten obejmuje zarówno opisane w regulacjach wewnętrznych mechanizmy kontroli funkcjonalnej, opisane procesy i standardy postępowania, ale również decyzje zarządcze wpływające na strategię, nadające ton organizacji, oddziałujące na pojmowanie kontroli przez wszystkich pracowników, w tym również poszukiwanie jakości i dobrych praktyk poprzez bieżące oraz regularne kontrolowanie wszystkich czynności i procesów w ramach działań instytucjonalnej kontroli wewnętrznej i funkcji zgodności.

System kontroli wewnętrznej w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” traktuje zarządzanie ryzykiem i środki kontroli jako zintegrowaną całość, która opiera się na precyzyjnej identyfikacji obszarów odpowiedzialności różnych jednostek organizacyjnych oraz na wdrożeniu odpowiednich mechanizmów bezpieczeństwa w celu zapewnienia zgodności z celami i strategiami wyznaczonymi w tym zakresie przez Zarząd.

Na system kontroli wewnętrznej Towarzystwa składają się:

- mechanizmy kontroli ryzyka obejmujące wszystkie istotne procesy związane z funkcjonowaniem Towarzystwa,
- mechanizmy kontroli zgodności organizacji i spójności procedur z przepisami obowiązującego prawa,
- mechanizmy kontroli funkcjonalnej,
- mechanizmy kontroli instytucjonalnej.

Działająca w Towarzystwie funkcja audytu wewnętrznego odpowiada za niezależną ocenę adekwatności i efektywności całego systemu kontroli wewnętrznej, czyli efektywnego funkcjonowania systemu kontroli zapewniającego płynny przebieg procesów.

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Towarzystwa. Każda z jednostek ma przypisane i jasno określone poziomy odpowiedzialności, co dotyczy zarówno organów statutowych, funkcji kluczowych w systemie zarządzania, jak i wszystkich jednostek organizacyjnych.

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego zmianą, jaka zaszła w Towarzystwie w zakresie systemu kontroli wewnętrznej było rozpoczęcie projektu, którego celem jest inwentaryzacja mechanizmów kontrolnych w kluczowych procesach biznesowych.

B.4.1 Funkcja zgodności (Compliance)

Funkcja zgodności jest niezależną funkcją w systemie zarządzania Towarzystwa, działającą w systemie kontroli wewnętrznej, ustanowioną w celu realizacji zadań określonych

przepisami prawa, do których zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej należy przede wszystkim:

- 1) doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- 2) ocena możliwego wpływu wszelkich zmian stanu prawnego na działalność Towarzystwa,
- 3) określenie i ocena ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania.

Funkcja zgodności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizowana jest przez wyodrębnione w strukturze organizacyjnej Centrali Biuro Zgodności. Osobą nadzorującą funkcję zgodności w Towarzystwie jest Dyrektor Biura Zgodności. Biuro Zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Dyrektor Biura Zgodności:

- ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się zarówno z Zarządem oraz Radą Nadzorczą lub Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów,
- uczestniczy w posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej lub Komitetu Audytu, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub funkcją zgodności,

dzięki czemu zagwarantowana jest niezależność wykonywania zadań.

Działania wspierające realizację ustawowych zadań funkcji zgodności są realizowane przez:

- Biuro Prawne – głównie w zakresie związanych z doradzaniem organom statutowym,
- Biuro Zarządu – głównie w zakresie nadzoru nad systemem regulacji wewnętrznym Towarzystwa,

- Biuro Kontroli Wewnętrznej – głównie w zakresie realizacji kontroli instytucjonalnych,
- Biuro Spraw Pracowniczych – głównie w zakresie nadzoru nad zarządzaniem konfliktami interesów

w ramach realizacji innych zadań tych Biur określonych w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW””.

Biuro Zgodności raportuje do Zarządu - na bieżąco i regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu i do Komitetu Audytu – kwartalne raporty dotyczące działań funkcji zgodności.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Zadania funkcji audytu wewnętrznego realizuje Biuro Audytu podporządkowane w strukturze organizacyjnej Towarzystwa Prezesowi Zarządu.

Pracami Biura Audytu kieruje Dyrektor Biura. Dyrektor Biura Audytu zwany jest nadzorującym funkcję audytu wewnętrznego, który został powołany przez Zarząd.

Funkcja audytu wewnętrznego jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej Towarzystwa, polega na systematycznej oraz dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie procesów takich jak: zarządzanie ryzykiem, kontroli i ładu organizacyjnego, czym przyczynia się do poprawy ich działania.

Do podstawowe zadań Biura Audytu należy:

- identyfikacja ryzyk i zagrożeń, a także nieefektywności w funkcjonowaniu procesów biznesowych Towarzystwa,
- przeprowadzanie audytów na podstawie zatwierdzonego rocznego planu audytów oraz audytów doraźnych na wniosek Zarządu, Komitetu Audytu i raportowanie tych wyników do Zarządu

- wskazywanie metod zapobiegania ryzykom i zagrożeniom oraz wskazywanie działań pozwalających na bardziej efektywne działanie poszczególnych procesów biznesowych funkcjonujących w Towarzystwie,
- ustalanie zgodności stosowania regulacji wewnętrznych i zewnętrznych a w tym rekomendacji i wytycznych regulatorów przez poszczególne komórki organizacyjne Towarzystwa,
- ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Towarzystwa.

Biuro Audytu pełni funkcję zapewniającą jak i funkcję doradczą.

Zapewnienie niezależności funkcji audytu wewnętrznego

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego jest zapewnia przez:

- bezpośredni i nieograniczony dostęp do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”,
- przyznanie przez Zarząd środków niezbędnych do wypełniania celów działalności Biura Audytu,
- udział nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego w posiedzeniach Zarządu i Komitetu Audytu, na których omawiane są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań audytu wewnętrznego,
- niezależność od pełnienia funkcji operacyjnych, od wpływów innych funkcji, w tym funkcji kluczowych w systemie zarządzania, a także nietączenie tej funkcji z innymi funkcjami kluczowymi należącymi do tego systemu.

Obiektywizm funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniony poprzez:

- wydawanie ocen opartych wyłącznie na profesjonalnym osądzie,
- bezstronność,
- wolność od uprzedzeń,
- unikanie konfliktu interesów,

- wyłączenie z zadań audytowych w zakresie, za który audytorzy wewnętrzni byli uprzednio odpowiedzialni w ciągu roku poprzedzającego zadanie,
- realizację zasady, że audytorzy wewnętrzni nie podlegają niedozwolonym wpływom innych funkcji, w tym funkcji kluczowych.

Ponadto audytorów wewnętrznych obowiązują następujące zasady:

- posiadanie przez audytorów wewnętrznych wiedzy, umiejętności i innych kompetencji potrzebnych do wykonywania obowiązków,
- należyta staranność zawodowa,
- ciągły rozwój zawodowy, tj. audytorzy wewnętrzni muszą poszerzać swoją wiedzę, umiejętności i inne kompetencje poprzez ciągły rozwój zawodowy.

Sprawozdania z przeprowadzonych audytów przekazywane są Zarządowi Towarzystwa oraz Komitetowi Audytu raz na kwartał. Natomiast sprawozdania uwzględniające również informacje o stanie realizacji zaleceń z przeprowadzonych audytów są przekazywane dwa razy w roku.

B.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna w TUW „TUW” jest pełniona przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej i finansowej, odpowiednie do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla Towarzystwa. Wykonywanie funkcji aktuarialnej koordynuje aktuarusz - Dyrektor Biura Aktuarialnego, który podlega bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu. Poszczególne zadania należące do funkcji aktuarialnej wykonywane są przez pracowników Biura Aktuarialnego we współpracy z Biurem Finansowo-Księgowym, Biurem Reasekuracji, Biurem Zarządzania Ryzykiem oraz innymi komórkami zgodnie z obowiązującym podziałem zadań określonych w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW””.

Funkcja aktuarialna posiada odpowiednie uprawnienia w strukturze organizacyjnej Towarzystwa, ma zagwarantowany dostęp do danych niezbędnych do wykonywania

swoich zadań oraz możliwość komunikowania się i uzyskiwania wyjaśnień od wszystkich pracowników TUW „TUW”.

W celu zagwarantowania niezależności wykonywanych działań Dyrektor Biura Aktuarialnego ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem, Radą Nadzorczą, Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów, uczestniczy w posiedzeniach tych organów jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z funkcją aktuarialną.

Funkcja aktuarialna raportuje na piśmie do Zarządu. Co najmniej raz w roku funkcja aktuarialna opracowuje szczegółowy raport dla Zarządu, który przekazywany jest do wiadomości Rady Nadzorczej.

Funkcja aktuarialna uczestniczy w posiedzeniach Komitetu Ryzyka oraz Komitetu ds. IT.

Do zadań funkcji aktuarialnej należy:

- 1) w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności:
 - koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
 - porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
 - informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności,
 - nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego,
- 2) wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- 3) wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,

- 4) wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności
- w zakresie:
- modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
 - własnej oceny ryzyka i wypłacalności zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 63 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- 5) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

B.7 Outsourcing

B.7.1 Zasady outsourcingu

Opisane w regulacjach wewnętrznych zasady zawierania umów outsourcingowych są spójne ze stosowaną przez Towarzystwo zasadą proporcjonalności, zgodnie z którą stopień zaawansowania wykorzystywanych procedur i systemów jest dostosowany do charakteru, skali i złożoności ryzyka związanego z prowadzeniem działalności przez zakład ubezpieczeń. W odniesieniu do umów outsourcingowych Towarzystwo przyjmuje, iż opisane zasady powinny być stosowane proporcjonalnie do przedmiotu umowy outsourcingowej (jego istotności dla działalności Towarzystwa), a także zakresu powierzenia.

Przyjęte przez Zarząd TUW „TUW” podejście zakłada, że funkcje kluczowe w systemie zarządzania oraz aktywności kluczowe (jako całe procesy) nie będą zlecane w całości podmiotom zewnętrznym, ze względu na ich istotność i strategiczne znaczenie dla Towarzystwa.

Aktywnościami kluczowymi w TUW „TUW” są następujące procesy:

- zawierania umów ubezpieczenia,
- likwidacji szkód,
- obsługi finansowo-księgowej,

- reasekuracji,
- działalności lokacyjnej,
- obsługi prawnej,
- informatyki.

Towarzystwo dopuszcza możliwość zlecenia podmiotom zewnętrznym poszczególnych czynności w ramach ww. procesów takich jak:

- czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- ocenę ryzyka w ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych,
- przejmowanie i zbywanie przedmiotów lub praw nabytych przez Towarzystwo w związku z wykonywaniem umowy ubezpieczenia,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przez ubezpieczających lub ubezpieczonych, zastrzeżonych w umowie lub w ogólnych warunkach ubezpieczeń, obowiązków i zasad bezpieczeństwa odnoszących się do przedmiotów objętych ochroną ubezpieczeniową,
- ustalanie przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych,
- ustalanie wysokości szkód oraz rozmiaru odszkodowań oraz innych świadczeń należnych uprawnionym z umów ubezpieczenia,
- ustalanie wartości przedmiotu ubezpieczenia,
- czynności mające na celu zapobieganie powstawaniu albo zmniejszeniu skutków zdarzeń losowych,
- czynności dotyczące likwidacji szkód osobowych (w zakresie innym niż wydawanie orzeczeń lekarskich),
- obsługę prawną.

W przypadku zlecenia całego procesu czynności te Towarzystwo uważa za podstawowe lub ważne.

Towarzystwo może, w drodze outsourcingu, powierzyć innym podmiotom wykonywanie ww. funkcji, jednakże ze względu na istotność tych funkcji Towarzystwo nie zamierza ich zlecać w całości.

Przyjęte przez Towarzystwo podejście zakłada, że powierzenie podmiotom zewnętrznym czynności związanych z działalnością Towarzystwa nie może odbywać się w sposób prowadzący do:

- przekazania zarządzania TUW „TUW”, o którym mowa w art. 368 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych,
- przekazania czynności związanych z działalnością TUW „TUW” w sposób powodujący brak faktycznego wykonywania działalności Towarzystwa,
- pogorszenia jakości systemu zarządzania Towarzystwa,
- zwiększenia ryzyka operacyjnego Towarzystwa,
- pogorszenia możliwości monitorowania przez organ nadzoru przestrzegania przez Towarzystwo jego obowiązków,
- pogorszenia jakości świadczenia przez TUW „TUW” usług ubezpieczającym, ubezpieczonym lub uprawnionym z umów ubezpieczenia oraz cedentom.

TUW „TUW” zawiadamia organ nadzoru co najmniej na 30 dni przed powierzeniem podmiotowi zewnętrznemu funkcji należących do systemu zarządzania oraz do aktywności kluczowych, a także o istotnej zmianie w tym zakresie (zawarcie lub zmiana umowy outsourcingu).

Towarzystwo zapewnia adekwatność odpowiednich aspektów systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej podmiotu zewnętrznego, któremu powierza czynności związane z działalnością TUW „TUW” i odpowiednio uwzględnia w swoich systemach zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej zleczone w drodze outsourcingu czynności.

B.7.2 Outsourcing istotnych funkcji

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo nie zlecało podmiotowi zewnętrznemu funkcji lub aktywności kluczowej (procesu jako całości), w związku z czym Towarzystwo nie podaje w Sprawozdaniu szczegółowych informacji dotyczących usługodawców (m.in. dotyczący jurysdykcji, w której są zlokalizowani usługodawcy).

W 2018 r. nie nastąpiła zmiana przyjętych zasad outsourcingu w zakresie istotnych funkcji w stosunku do 2017 r. W 2018 r. Towarzystwo objęło częściowo outsourcingiem (w zakresie zagadnień informatycznych) proces z obszaru funkcji audytu, o czym został powiadomiony organ nadzoru. Usługodawcą jest podmiot polski, podlegający prawu polskiemu.

B.8 Wszelkie inne informacje

W 2018 r. Towarzystwo sfinalizowało rozmowy z potencjalnym inwestorem, który zamierza objąć udziały i udzielić Towarzystwu pożyczki podporządkowanej. Umowa inwestycyjna zapewnia utrzymanie wzajemnościowej formuły prawnej, a także współpracę biznesową obu podmiotów, co przyczyni się do rozwoju operacyjnej działalności Towarzystwa i wzrostu jakości obsługi członków.

C Profil ryzyka

W związku ze sposobem prowadzenia działalności, kluczowym ryzykiem TUW „TUW” jest ryzyko ubezpieczeniowe (aktuarialne). Pozostałe ryzyka są znacznie mniej istotne, a ich udział w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego. W szczególności TUW „TUW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz lokaty bankowe.

W TUW „TUW” przyjęto, że profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka TUW „TUW” biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentracja portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- niewielką wagę ryzyk innych niż ubezpieczeniowe, w szczególności niewysoki stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej.

Dlatego w celu określenia rzeczywistego profilu ryzyka, TUW „TUW” wykorzystuje profil ryzyka zdefiniowany w ramach formuły standardowej, wprowadzając modyfikacje (rekalibracje) dotyczące ryzyka ubezpieczeniowego, o których mowa w rozdziale B.3.2 Sprawozdania. W przypadku pozostałych ryzyk ewentualna rekalibracja nie wpłynęłaby w sposób istotny na wysokość OPW.

W celu wyznaczenia rzeczywistego profilu ryzyka, Towarzystwo poddaje szczegółowej analizie dwa ryzyka występujące w ramach formuły standardowej tj.:

- ryzyko składki i rezerw w module ubezpieczeń innych niż na życie,
- ryzyko katastroficzne w module ubezpieczeń innych niż na życie.

Ilościowe oszacowanie dla każdego z powyższych ryzyk, wynikające z formuły standardowej, zostaje zastąpione przez własne oszacowanie Towarzystwa.

W przypadku pozostałych ryzyk uwzględnionych w formule standardowej, w szczególności w obszarze ryzyk rynkowych, potencjalne koszty takiego badania byłyby niewspółmierne

do korzyści uzyskanych z przeprowadzenia niezależnej wyceny. Dlatego, zgodnie z zasadą proporcjonalności, Towarzystwo nie dokonuje niezależnej kalibracji tych ryzyk.

Dodatkowo, TUW „TUW” rozpoznaje ryzyka, które nie występują jako osobne ryzyka w formule standardowej tj.:

- ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- ryzyko otoczenia gospodarczego,
- ryzyko płynności,
- ryzyko w obszarze reasekuracji,
- ryzyko negatywnych skutków przezimowania.

Ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych nie jest w pełni odzwierciedlone w kalibracji formuły standardowej, która uwzględnia tylko naturalną zmienność szkód osobowych, ale nie uwzględnia specyficznych trendów występujących na polskim rynku ubezpieczeń.

Ryzyko szkód osobowych oraz ryzyko negatywnych skutków przezimowania są uwzględnione w wyliczeniu ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, podczas gdy pozostałe ryzyka nie ujęte w formule standardowej są zarządzane jakościowo (ryzyko działalności Towarzystwa i otoczenia prawnego) lub ilościowo, ale inaczej niż poprzez kapitał (ryzyko płynności i reputacji).

Ryzyko w obszarze reasekuracji jest częściowo opisywane przez formułę standardową, w części związanej z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta, ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem katastroficznym. Analogicznie do wyżej opisanych ryzyk, ryzyko w obszarze reasekuracji związane z pozostałymi obszarami, zarządzane jest jakościowo.

Największym ryzykiem w Towarzystwie jest ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie, wynosi 112 690 tys. zł (75% udziału w SCR) i jest głównym czynnikiem wpływającym na końcową wartość SCR Towarzystwa. Pozostałe istotne ryzyka to ryzyko rynkowe (20 768 tys. zł, 13,90% udziału w SCR) oraz ryzyko operacyjne (20 894 tys. zł, 14% udziału w SCR). Struktura SCR została przedstawiona w poniższej tabeli oraz wykresie nr 1.

Tabela 10. Struktura ryzyka Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR) w tys. zł

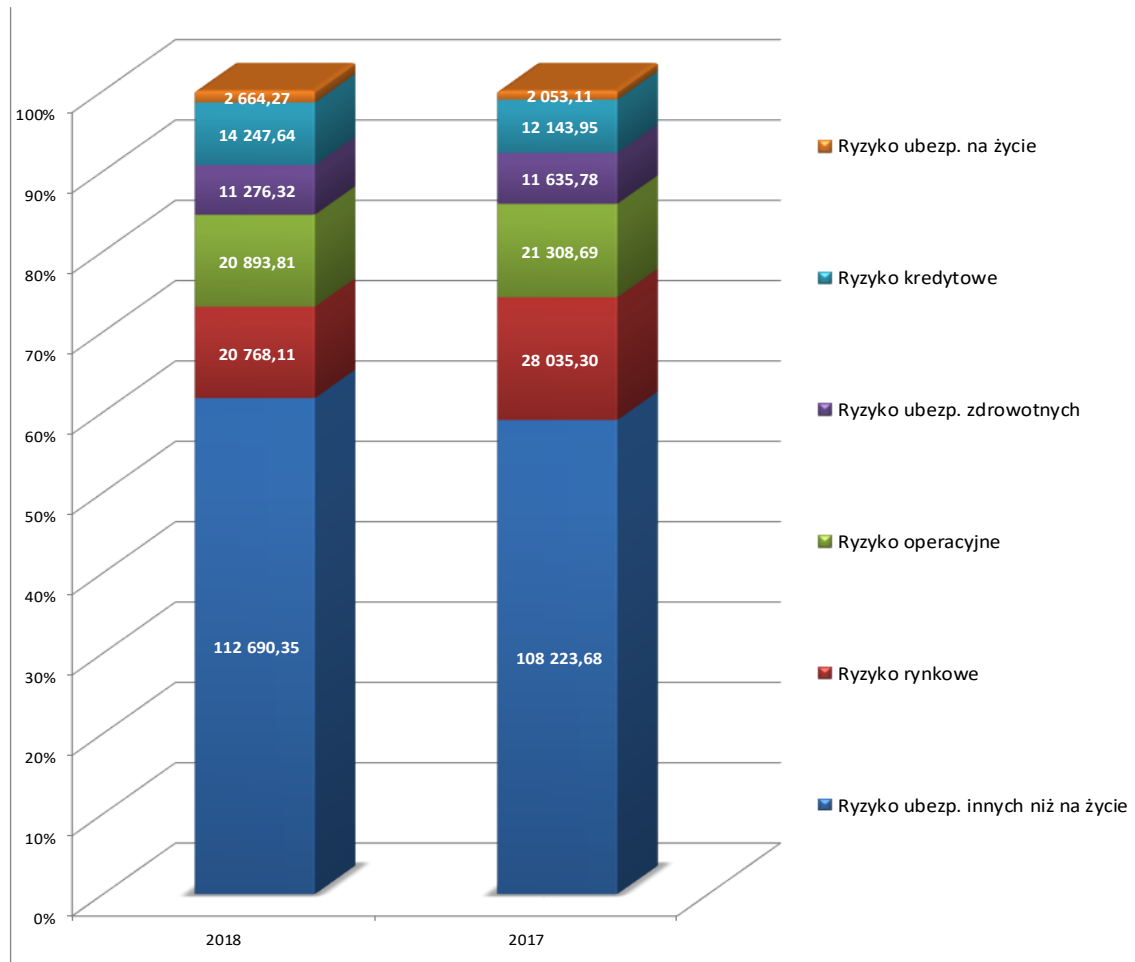
SCR dla poszczególnych ryzyk	Pozycja z Załącznika nr 8	2018		2017	
		kwota	% SCR	kwota	% SCR
Ryzyko rynkowe	R0010/C0110	20 768,1	13,9%	28 035,3	18,9%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020/C0110	14 247,6	9,5%	12 143,9	8,2%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	R0030/C0110	2 664,3	1,8%	2 053,1	1,4%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040/C0110	11 276,3	7,5%	11 635,8	7,9%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	R0050/C0110	112 690,3	75,2%	108 223,7	73,1%
Ryzyko operacyjne	R0130/C0110	20 893,8	13,9%	21 308,7	14,4%
Kapitałowy Wymóg Wypłacalności (SCR) razem	R0220/C0110	149 930,5	100,0%	148 091,6	100,0%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 8 do Sprawozdania - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową S.25.01.21.

Struktura SCR, za wyjątkiem ryzyka rynkowego, pozostaje na zbliżonym do roku poprzedniego poziomie. Towarzystwo w istotny sposób obniżyło poziom ryzyka rynkowego w 2018 roku w porównaniu z rokiem 2017. Jest to efekt głównie spadku poziomu ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka koncentracji aktywów. Poziom ryzyka stopy procentowej spadł jako rezultat spadku stóp procentowych, co miało wpływ na zmniejszenie się narzutu kapitałowego na rezerwy wg Dyrektywy Wypłacalność II. Ponadto, pozytywny wpływ na ryzyko rynkowe miała przyjęta przez Towarzystwo strategia lokowania środków pieniężnych w depozyty banków komercyjnych z wyższym stopniem jakości kredytowej, zmniejszając znacząco ryzyko koncentracji aktywów.

W okresie sprawozdawczym w zakresie związanym z profilem ryzyka Towarzystwa nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Wzrost kapitałowego wymogu wypłacalności dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie związany jest ze zmianą rezerw BE. Szczegóły w obszarze zmiany BE zostały opisane w rozdziale D.2 Sprawozdania.

Wykres 1. Struktura SCR wg stanu na 31.12.2018 r.



Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

C.1 Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Wielkość wymogu kapitałowego ryzyka ubezpieczeniowego jest ściśle powiązana z portfelem zawieranych przez Towarzystwo ubezpieczeń (składką przypisaną, rezerwą szkodową BE) oraz programem reasekuracyjnym. Największy wpływ na wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka ubezpieczeniowego, zarówno z powodu wielkości rezerwy szkodowej, jak i składki przypisanej, mają ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych. W roku 2018 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka aktuarialnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania.

Tabela 11. Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Typ ryzyka	Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)
Ekspozycja	Ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składki i tworzenia rezerw, wynikające z zawierania umów ubezpieczeń innych niż na życie. Na ekspozycję w przypadku tego ryzyka mają także wpływ: ryzyko rezygnacji z umów oraz ryzyko katastroficzne.
SCR	112 690 tys. PLN (wartość po dywersyfikacji) - Załącznik nr 8 pozycja R0050/C0110
Zarządzanie ryzykiem	<p>Proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym obejmuje dokonywanie oceny ryzyka. W tym zakresie, analizowane są wszystkie istotne informacje, które mogą być wykorzystane do zarządzania oraz optymalizacji wyników finansowych. Szczególny nacisk kładzie się na analizę największych / kluczowych linii biznesowych i produktów. Po wprowadzeniu produktu do sprzedaży T.U.W. „T.U.W” monitoruje kluczowe parametry mające wpływ na wypłacalność oraz przeprowadza analizę ryzyka według wybranych kategorii. W powyższych procesach uczestniczą biura ubezpieczeń oraz Aktuariusz.</p> <p>Akwizycja produktów ubezpieczeniowych oparta jest na przyjętych przez Towarzystwo założeniach dotyczących profilu akceptowanego ryzyka oraz na procedurach oceny ryzyka, w skład których wchodzi między innymi limity kompetencji. Analogicznie do procesu akwizycji w obszarze likwidacji szkód funkcjonują limity kompetencji. T.U.W. „T.U.W” uznaje, że w procesie zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym istotną rolę odgrywa reasekuracja, której program dobiera się biorąc pod uwagę profil prowadzonej działalności.</p> <p>Cały proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym podlega regularnym kontrolom wewnętrznym, zarówno od strony akwizycji, likwidacji szkód oraz reasekuracji. Powyższe działania mają za zadanie minimalizację ryzyka ubezpieczeniowego. Kluczowe parametry ryzyka ubezpieczeniowego są również monitorowane poprzez raport ryzyka ubezpieczeniowego wskazany w rozdziale B.3.</p>
Opis	<p>Ryzyko składki i rezerw - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i dotkliwości ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie terminu i wysokości wypłat odszkodowań i świadczeń. Ryzyko to podlega rekaliibracji (w ramach procesu oceny własnej wypłacalności), której zasady zostały opisane w rozdziale B.3.2.</p> <p>Towarzystwo bada ryzyko ustalania rezerw techniczno - ubezpieczeniowych na niewłaściwym poziomie: użycia nieodpowiedniej metody kalkulacji rezerw, braku danych i środków potrzebnych do ich prawidłowego wyliczenia, zmiany w przepisach prawnych, nieprzewidziana zmienność przebiegu szkodowości danego rodzaju ubezpieczeń, inne czynniki zewnętrzne wpływające na istniejące w działalności ubezpieczeniowej ryzyka.</p> <p>Metody testowania adekwatności najlepszego oszacowania rezerw (BEL) w Towarzystwie to:</p> <ol style="list-style-type: none"> test modelu do szacowania rezerw; różne, dostępne do wyboru modele do tworzenia rezerw BE powinny zwracać przybliżone wyniki, przeliczenia na podstawie danych historycznych, obserwacja podstawowych parametrów, takich jak wartość roszczenia, wartość średniej szkody, częstość, zgodnie z podziałem wynikającym z modelu. <p>Ryzyko katastroficzne - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami. Rekaliibracja ryzyka dokonywana jest w oparciu o informacje uzyskane od wyspecjalizowanych firm, z którymi współpracuje Towarzystwo. Uzyskaną w wyniku przeprowadzonych badań kwotę traktuje się jako wartość potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka katastroficznego powodzi.</p> <p>Towarzystwo okresowo (w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz do roku) monitoruje produkty reasekurowane i niereasekurowane. W przypadku produktów reasekurowanych przeprowadza mierzenie potencjalnych, zidentyfikowanych ryzyk - kumulacji szkód. W zakresie szkód niereasekurowanych, w zależności od potrzeb, przynajmniej raz do roku, przeprowadza identyfikację ryzyk. W tym zakresie, na bazie bieżącej ekspozycji oraz historii zdarzeń szkodowych analizuje, czy produkty niereasekurowane należy objąć reasekuracją i w jakim zakresie ma to nastąpić. Zależy to od przyjętego apetytu na ryzyko.</p> <p>Analiza ekspozycji na ryzyka katastroficzne obejmuje: katastrofy naturalne, zdarzenia spowodowane przez człowieka, analizę scenariuszy.</p> <p>Ryzyko związane z rezygnacjami z umów - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie, zmian trendu lub zmian zmienności wskaźników rezygnacji z umów. Ryzyko rezygnacji klientów analizowane jest okresowo, nie rzadziej niż raz w roku, w oparciu o ilość wypowiedzianych umów. Analiza wykonywana jest przez jednostki terenowe oraz Centralę T.U.W. „T.U.W”. Współczynnik rezygnacji jest uwzględniany w ustalaniu BE rezerwy składki.</p> <p>Towarzystwo w ramach identyfikacji i monitorowania ryzyka ubezpieczeniowego dokonuje weryfikacji kształtowania się ryzyka niekorzystnego rozwoju szkód osobowych w ubezpieczeniach OC oraz ryzyka negatywnych skutków przezimowania. Ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych w ubezpieczeniach OC definiowane jest przez T.U.W. „T.U.W” jako znaczący wzrost wartości przyszłych wypłat z tytułu szkód osobowych w porównaniu do obecnie obserwowanych trendów. Do wyliczeń tego ryzyka przyjmuje się różne scenariusze, w tym najbardziej niekorzystny, zakładający ciągłość zdarzeń związanych z wysokimi wypłatami świadczeń w przyszłości. Wyniki obliczeń porównywane są z wynikami obliczeń dla ryzyka rezerw i składek dla pozostałych rodzajów szkód i linii ubezpieczeń, w celu zbadania wzajemnych korelacji tych dwóch typów ryzyk. Dla ustalenia poziomu katastrofy wynikającej z ryzyka negatywnych skutków przezimowania przyjęto, że hipotetyczne szkody są szkodami całkowitymi, przyjmując jednocześnie poziom limitów wynikający z zawartych umów.</p>

C.2 Ryzyko rynkowe

Tabela 12. Ryzyko rynkowe

Typ Ryzyka	Ryzyko rynkowe	
Ekspozycja	Prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych, zrealizowania się negatywnych scenariuszy generowanych przez:	
	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko stopy procentowej, ryzyko cen nieruchomości, ryzyko spreadu kredytowego, ryzyko koncentracji aktywów, ryzyko cen akcji, ryzyko walutowe. 	
	SCR	20 768 tys. PLN (wartość przed dywersyfikacją) - Załącznik nr 8 pozycja R0010/C0110
	Zarządzanie ryzykiem	Towarzystwo realizuje konserwatywne podejście do ryzyka rynkowego, co oznacza niski poziom apetytu na ryzyko, przejawiające się m.in. w ostrożnej polityce inwestycyjnej, nastawionej na optymalizację przychodów z lokat przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, współpracę z kontrahentami o wysokim ratingu oraz utrzymywaniu wysokiego poziomu płynności finansowej. Zdefiniowana w ten sposób strategia inwestycyjna determinuje strukturę lokat Towarzystwa. Towarzystwo posiada ponadto środki ulokowane w nieruchomościach oraz w obligacjach korporacyjnych.
		Zarządzanie ryzykiem w tym obszarze koncentruje się na prowadzeniu ostrożnej polityki lokacyjnej, zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną. Przejawia się to w zarządzaniu płynnością finansową oraz w analizie wiarygodności i wypłacalności kontrahentów. Towarzystwo regularnie (raz na kwartał) opracowuje raporty ryzyka finansowego, analizujące m.in. aktualną sytuację majątkowo-finansową. Założenia leżące u podstaw formuły standardowej dobrze odwzorowują ryzyko działalności Towarzystwa w tym obszarze, co pozwala stwierdzić, że dobrze opisuje ona wartość ryzyk rynkowych w T U W „T U W”.
	Opis	Ryzyko stopy procentowej definiowane jest przez T U W „T U W” jako ryzyko wynikające z wrażliwości wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych lub wahań zmienności stóp procentowych. Po stronie aktywów ryzyko stopy procentowej przejawia się w ryzyku inwestycji poprzez straty, jakie Towarzystwo może ponieść w wyniku obniżenia się wartości rynkowej aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Po stronie zobowiązań ryzyko stopy procentowej przejawia się we wzroście rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystujących poziom stóp procentowych do wyznaczenia ich właściwego poziomu.
Towarzystwo utrzymuje zrównoważony portfel aktywów , w których ryzyko stopy procentowej jest kontrolowane. Towarzystwo utrzymuje lokaty środków finansowych w obligacjach Skarbu Państwa, depozytach bankowych oraz obligacjach korporacyjnych do terminu ich zapadalności, eliminując ewentualne straty wynikające z potencjalnej zmienności stóp procentowych. Towarzystwo nie jest narażone na znaczące ryzyko inflacji lub deflacji.		
Towarzystwo zarządza ryzykiem stóp procentowych poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów uwzględniające ich wrażliwość na zmienność podstawowych stóp procentowych.		
Ryzyko cen nieruchomości – Towarzystwo nie identyfikuje istotnego ryzyka cen nieruchomości z uwagi na fakt, iż nieruchomości stanowią mniej niż 1% wartości portfela inwestycyjnego Towarzystwa.		
Ryzyko spreadu kredytowego , dotyczące w szczególności obligacji, definiowane jest przez T U W „T U W” jako wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie spreadów kredytowych w odniesieniu do struktury czasowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahań ich zmienności. Podstawowa część portfela inwestycyjnego T U W „T U W” ulokowana jest w obligacjach pozbawionych ryzyka (obligacje Skarbu Państwa). Stopień ekspozycji Towarzystwa na ryzyko kredytowe ulega fluktuacji, jego poziom i natężenie zależy od czynników zewnętrznych (ogólnogospodarczych), a także generowane jest przez czynniki specyficzne właściwe dla danego podmiotu. Założenia dotyczące ryzyka spreadu kredytowego są zgodne z założeniami formuły standardowej.		
Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emidenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:		
<ul style="list-style-type: none"> koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków, koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów. 		
Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji.		
Ryzyko cen akcji rozpoznawane jest przez Towarzystwo na niewielkim portfelu aktywów, a zgodnie z zasadą proporcjonalności przyjmuje się, że ryzyko jest dobrze odzwierciedlone przez formułę standardową.		
Towarzystwo rozpoznaje ryzyko walutowe , jednak ma ono pomijalny wpływ na wartość końcową SCR, ponieważ Towarzystwo nie prowadzi inwestycji w obcej walucie.		

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T U W z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka rynkowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania. W roku 2018 nie zaszyły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

C.3 Ryzyko kredytowe

Tabela 13. Ryzyko kredytowe

Typ Ryzyka	Ryzyko kredytowe – ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta
Ekspozycja	Ryzyko odzwierciedla możliwe straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszeniem się ich zdolności kredytowej.
SCR	14 248 tys. zł (wartość po dywersyfikacji) - Załącznik nr 8 pozycja R0020/C0110
Zarządzanie ryzykiem	<p>Zarządzanie ryzykiem niewykonania zobowiązań przez kontrahenta dokonywane jest w TUW „TUW” w odniesieniu do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umów reasekuracji (zarządzanie na wypadek: niewypłacalności reasekuratora, sporów z reasekuratorami oraz zarażenia w przypadku reasekuracji w ramach grupy kapitałowej), • środków pieniężnych na rachunkach bankowych pod kątem spreadu kredytowego (zarządzanego na wypadek ryzyka niewypłacalności banków, w których TUW „TUW” utrzymuje rachunki) • należności od pośredników ubezpieczeniowych ogółem oraz w ramach regionalnych struktur sprzedaży, • należności od ubezpieczających.

Opis	<p>W przypadku umów reasekuracji Towarzystwo dokonuje m.in. dywersyfikacji portfela umów reasekuracyjnych oraz analiz sytuacji finansowej, monitoringu rynku i ocen ratingów. W związku z powyższym opracowywane są plany awaryjne na wypadek materializacji ryzyka w ww. obszarze działalności. W ramach ekspozycji na ryzyko niewypłacalności kontrahenta Towarzystwo identyfikuje koncentrację związaną z ekspozycjami typu 1, jednakże nie identyfikuje istotnego ryzyka wynikającego z tej koncentracji z uwagi na wysoki poziom wiarygodności kredytowej reasekuratorów - blisko 100% ekspozycji posiada stopień wiarygodności kredytowej w przedziale od 0 do 2. W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Towarzystwo przeprowadza analizy kontrahentów oraz podejmuje współpracę wyłącznie z reasekuratorami wyróżniającymi się wysoką zdolnością do realizacji swoich zobowiązań. W trakcie trwania umów reasekuracji Towarzystwo monitoruje stosowane techniki ograniczania ryzyka i dokonuje ich aktualizacji w ramach przyjętych procedur.</p>
	<p>W przypadku środków pieniężnych na rachunkach bankowych na bieżąco monitorowane są ratingi i współczynniki wypłacalności banków, w których Towarzystwo utrzymuje rachunki, jak również zgodność terminowej struktury lokat bankowych z polityką inwestycyjną.</p>
	<p>Monitorowanie ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta w obszarze należności od pośredników ubezpieczeniowych związane jest m.in. z bieżącą analizą największych pozycji należności w każdym biurze regionalnym.</p>
	<p>W przypadku należności od ubezpieczających monitorowanie ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta polega na obserwacji przeterminowanych należności od ubezpieczających i kwot ich aktualizacji.</p>

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka kredytowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania. W roku 2018 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

C.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności w Towarzystwie zdefiniowane jest jako ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań oraz kosztów związanych z potrzebą nagłego zapewnienia środków na ich pokrycie wynikające z:

- niedopasowania wysokości i czasu przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań (ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów),
- wystąpienia ograniczenia w transferze środków finansowych (ryzyko rozliczenia).

Ryzyko to przejawia się w braku możliwości zbycia według wartości godziwej oraz możliwości wyceny istotnie dużej ilości składników portfela inwestycyjnego. Dotyczy ono również sytuacji, w której wystąpiłby brak możliwości realizacji transakcji na składnikach portfela inwestycyjnego w istotnie dużej ilości, np. w związku z zawieszeniem obrotu na rynkach notowań takich instrumentów.

Ryzyko płynności dotyczy także sytuacji, w której z powodu zobowiązań (np. z tytułu wypłat odszkodowań) pojawi się konieczność sprzedaży aktywów o niskiej płynności.

Towarzystwo w swej polityce inwestycyjnej przywiązuje wysoką wagę do zagwarantowania wysokiej płynności posiadanych aktywów, jednakże w sytuacjach ekstremalnych (np. realizacja ryzyka katastroficznego) istnieje prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych wynikających z niedopasowania terminów zapadalności poszczególnych instrumentów lub wahań ich płynności na rynku finansowym. Ryzyko płynności w TUW „TUW” zarządzane jest zarówno jakościowo, jak i ilościowo poprzez miary ryzyka inne niż wymóg kapitałowy. Tym samym limity ryzyka zdefiniowane w apetycie na ryzyko w odniesieniu do ryzyka płynności, stanowią uzupełnienie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, wyrażanych poprzez kapitał. Przykładowe wartości takich limitów zostały zaprezentowane poniżej.

Tabela 14. Ryzyko płynności

Wymiar	Opis parametru	Limit	Dodatkowe objaśnienie
Ryzyko płynności (obszar reasekuracji)	Minimalizacja	---	Jakościowe zarządzanie ryzykiem
Ryzyko płynności finansowej	Płynność płatnicza	0 PLN	Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niezabezpieczenia wypłat w krótkim terminie
Ryzyko płynności finansowej	Udział aktywów o najwyższym stopniu płynności w portfelu inwestycyjnym	>60%	--

W procesie zarządzania ryzykiem płynności Towarzystwo wykorzystuje trzy miary ryzyka płynności:

- rezerwa płynności - ustalona kwotowo rezerwa określająca minimalną kwotę, jaka powinna znajdować się na rachunku bieżącym Towarzystwa w każdym dniu po zrealizowaniu płatności,
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Towarzystwa, bez konieczności poniesienia straty,
- udział w strukturze portfela inwestycyjnego Towarzystwa aktywów o najwyższym stopniu płynności finansowej.

Limity ryzyka w obszarze zarządzania płynnością w TUW „TUW” przedstawiają się następująco:

- limit ryzyka dla rezerwy płynności – wyznaczany kwartalnie na podstawie danych historycznych z ostatniego kwartału dotyczących dziennego stanu rezerwy,
- limit ryzyka dla płynności płatniczej – ustalony w wysokości 0,00 zł. Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niedopasowania struktury aktywów i zobowiązań. Każdy przypadek zerwania lokaty (sprzedaży aktywów) przed terminem zapadalności, jeżeli wiąże się z utratą dochodów lub poniesieniem kosztów,

- limit dla udziału aktywów o najwyższym stopniu płynności w portfelu inwestycyjnym TUW „TUW” – nie może spaść poniżej 60% wartości aktywów finansowych.

W sytuacji przekroczenia określonych limitów ryzyka, Towarzystwo opracowuje plany naprawcze. Ich celem jest trwałe przywrócenie akceptowanego poziomu ryzyka płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

- zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego,
- optymalizacja kosztów utrzymywania określonej nadwyżki wolnych środków, w celu zapewnienia bieżącej zdolności do regulowania zobowiązań.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest również obecny przy realizacji umów reasekuracji w TUW „TUW”. W celu ograniczania ryzyka niedostosowania programu reasekuracji do potrzeb (strategii rozwoju), Towarzystwo przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok przeprowadza analizy i testy oraz pozyskuje informacje pozwalające na uwzględnienie w strukturze programu reasekuracyjnego m.in. aspektów związanych z płynnością finansową.

W procesie zarządzania płynnością finansową w Towarzystwie duży nacisk położony jest na proces adekwatnego planowania wartości i terminów wymagalności aktywów oraz wartości i terminów zapadalności pasywów w horyzoncie rocznym, w celu umożliwienia jak największego ograniczenia różnic tych wartości dla każdego z planowanych terminów.

Źródłem danych są opracowywane plany składki, wypłat odszkodowań i świadczeń, budżety kosztowe jednostek organizacyjnych Towarzystwa oraz analizy aktuarialne przeprowadzane w toku ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, obejmujące projekcje przyszłych przepływów finansowych z tytułu wypłat odszkodowań i świadczeń.

Wynikiem planowania wartości i terminów wymagalności aktywów oraz wartości i terminów zapadalności pasywów w horyzoncie rocznym jest roczny plan płynności.

Jednocześnie, oprócz rocznego planu płynności, Towarzystwo opracowuje plany krótkoterminowe, które prezentują planowane wpływy i wydatki w ujęciu dziennym.

Poza zarządzaniem długo- i krótkoterminowym w obszarze ryzyka płynności, w Towarzystwie funkcjonuje również tzw. awaryjne zarządzanie ryzykiem płynności. Proces jest uruchamiany w sytuacji wystąpienia nagłych zmian w przepływach finansowych Towarzystwa.

W kontekście zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z art. 295 ust. 5 Aktu Delegowanego łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek, obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2 tego Aktu wyniosła 10 023 tys. zł.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest nieistotna. Wskaźnik udziału lokat płynnych w portfelu inwestycyjnym na dzień bilansowy 31 grudnia.2018 r. wyniósł 99,2%, czyli znacznie powyżej limitu w wysokości 60%.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka płynności wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania. W roku 2018 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk oraz w zakresie istotnych ryzyk, na które narażone jest Towarzystwo. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

C.5 Ryzyko operacyjne

Zgodnie z definicją, ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, z działań pracowników i współpracowników lub systemów informatycznych, a także ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne.

Towarzystwo identyfikuje zdarzenia stanowiące incydenty ryzyka poprzez obserwację i analizę głównych, najbardziej istotnych procesów w ramach swojej działalności. Do

głównych procesów w działalności o największej ekspozycji na ryzyko operacyjne, Towarzystwo zalicza:

- 1) proces sprzedaży ubezpieczeń, w którym wyodrębniono procesy składowe, według następujących kryteriów:
 - a) kanałów dostępu – sieć pośrednictwa ubezpieczeniowego, obsługa własna – etatowa,
 - b) rodzajów produktów – produkty masowe, dedykowane,
 - c) grup klientów – klienci indywidualni, przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) proces współpracy z siecią agencyjną,
- 3) proces likwidacji szkód,
- 4) proces utrzymania systemów IT,
- 5) sprawozdawczość, analizy i informacje zarządcze.

Biorąc pod uwagę przyjęty system zarządzania ryzykiem operacyjnym, przy wyznaczaniu własnych potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka operacyjnego Towarzystwo opiera się na formule standardowej. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. wartość SCR dla ryzyka operacyjnego wyniosła 20 894 tys. zł - Załącznik nr 8 do Sprawozdania pozycja R0130/C0110.

Niezależnie od procesu wyznaczania własnych potrzeb w zakresie wypłacalności Towarzystwo zarządza ryzykiem operacyjnym jakościowo.

Podejście jakościowe obejmuje proces analizy ryzyka w oparciu o zdarzenia oraz scenariusze, na podstawie których Towarzystwo opracowuje plan działań zaradczych ukierunkowanych na minimalizację wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości oraz minimalizację strat wynikających ze scenariuszy. Podejście jakościowe obejmuje również samoocenę ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach Towarzystwa. W ramach samooceny właściciele biznesowi ryzyka dokonują identyfikacji i oceny ryzyk operacyjnych, a następnie opracowują plan działań zaradczych minimalizujących ryzyko. Podejście jakościowe obejmuje również monitorowanie ryzyka poprzez kluczowe wskaźniki ryzyka

(ang. KRI) oraz monitorowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko w poszczególnych obszarach działalności TUW „TUW”.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest rozumiane jako spójna, stała praktyka, obejmująca identyfikację i ocenę ryzyka, pomiar i monitoring ryzyka, ograniczanie ryzyka i działania zapobiegawcze, raportowanie ryzyka. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Towarzystwie odbywa się poprzez dwa procesy:

- proces IMMMR, czyli proces ciągłego, bieżącego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania,
- proces ORSA, czyli proces własnej oceny ryzyk i wypłacalności.

W związku z przyjętą w Towarzystwie koncepcją zarządzania ryzykiem w ramach ww. procesów, w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Towarzystwa, w każdej jednostce organizacyjnej i na różnych szczeblach organizacyjnych.

Identyfikacja i pomiar ryzyka operacyjnego

Towarzystwo identyfikuje, wycenia i zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez:

- codzienną identyfikacją zdarzeń operacyjnych generujących straty,
- regularne samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach,
- raportowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego.
- raportowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko.

Zdarzenia, które spowodowały straty z tytułu ryzyka operacyjnego są identyfikowane przez wszystkich pracowników TUW „TUW”. Zgłoszeniu podlegają m.in. następujące typy zdarzeń:

- oszustwa wewnętrzne i zewnętrzne,
- ryzyka pracownicze i związane z prowadzeniem biznesu,
- związane z działaniem systemów operacyjnych (w tym informatycznych)
- zdarzenia zewnętrzne (np. katastrofy i klęski żywiołowe),

- zmiany otoczenia prawnego i gospodarczego.

Wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity określające apetyt na ryzyko wskazują na poziom akceptowalności ryzyka, pozwalając na śledzenie zmian w poziomie ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Towarzystwa oraz podejmowania decyzji zarządczych. Rezultatem procesu identyfikacji zdarzeń operacyjnych generujących straty oraz samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach są plany działań zaradczych oraz wycena finansowa zdarzenia/ryzyka. Towarzystwo nie akceptuje ryzyka przekraczającego poziom wyznaczony przez kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) dla ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z analizy zdarzeń operacyjnych generujących straty oraz samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach – przez właścicieli zdarzeń/ryzyk,
- regularne prezentowanie wyników analiz oraz postępów w realizacji planów działań zaradczych wynikających z bazy zdarzeń operacyjnych oraz samooceny ryzyka operacyjnego podczas posiedzeń Komitetu Ryzyka – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem,
- kwartalne monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.
- kwartalne monitorowanie limitów określających apetyt na ryzyko operacyjne – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.

Oprócz powyższych, w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w TUW „TUW” istotną rolę odgrywają:

- zarządzanie w sytuacji zrealizowania się określonego znaczącego ryzyka operacyjnego - dokonywane poprzez plany awaryjne i instrukcje mające zapewnić ciągłość działania (zarządzanie jakościowe w przypadku zrealizowania się zdarzenia operacyjnego),

- zarządzanie kapitałem – dokonywane poprzez utrzymywanie kapitału w określonej wysokości na wypadek zrealizowania się straty z tytułu ryzyka operacyjnego (zarządzanie ilościowe na wypadek zrealizowania się zdarzenia operacyjnego.)

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka operacyjnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania.

C.6 Pozostałe istotne ryzyka

Wszystkie ryzyka, które zostały wymienione w niniejszym podrozdziale, nie są uwzględniane w ramach formuły standardowej, są w opinii Towarzystwa dobrze zarządzane wewnętrznie, więc nie występuje konieczność posiadania dodatkowego wymogu kapitałowego na ich pokrycie. Towarzystwo zarządza nimi w sposób jakościowy, bądź ilościowy, ale inaczej niż poprzez kapitał.

Ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych

Z uwagi na istotny udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w portfelu polis, Towarzystwo rozpoznaje dodatkowe ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych. Potrzeby kapitałowe związane z ryzykiem niekorzystnego rozwoju szkód osobowych wyznaczane są raz lub dwa razy w roku, po wyliczeniu najlepszego oszacowania rezerw (wg stanu na koniec roku i na półrocze). Do jego oszacowania wykorzystuje się analizę scenariuszową różnych wariantów rozwoju szkód osobowych. Poza utrzymywaniem dodatkowego kapitału, ryzyko to jest zarządzane również jakościowo poprzez regularne monitorowanie współczynników szkodowości i wartości wypłacanych świadczeń z tytułu szkód osobowych oraz analizę rynku ubezpieczeniowego.

Ekspozycja na ryzyko niekorzystnego rozwoju szkód osobowych mierzona ilością umów aktywnych na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosi: 982 187 umów.

Ryzyko negatywnych skutków przezimowania w portfelu upraw

Ryzyko to jest wyodrębnione w ramach ryzyka katastroficznego i zarządzane ilościowo na podstawie niezależnej rekalkulacji TUW „TUW”. Odgrywa istotną rolę dla TUW „TUW”, ze względu na znaczący udział w portfelu ubezpieczeń rolnych. W celu wyznaczenia poziomu kapitału, niezbędnego na pokrycie tego ryzyka Towarzystwo opiera się na niezależnych badaniach tego ryzyka, których celem jest określenie wpływu hipotetycznej katastrofy na portfel upraw na środki własne. Na tej podstawie szacowane są: poziom ewentualnych strat, ich pokrycie z kapitału własnego oraz z zawartych umów reasekuracyjnych. Biorąc pod uwagę, że nie ma przesłanek do stwierdzenia korelacji pomiędzy ryzykiem negatywnych skutków przezimowania a pozostałymi ryzykami katastrof naturalnych, ryzyko to podlega dywersyfikacji, podobnie jak pozostałe ryzyka z tej grupy.

Ekspozycja na ryzyko negatywnych skutków przezimowania w portfelu upraw mierzona sumą sum ubezpieczeń wynosi na dzień 31 grudnia 2018 r. 89 594,1 tys. zł.

Ryzyko otoczenia gospodarczego

Obszar ryzyka otoczenia gospodarczego uwzględnia ryzyko działalności Towarzystwa, uzupełnione o ryzyko reputacji. Głównymi ryzykami zidentyfikowanymi w tym obszarze są:

- ➔ ryzyko reputacji,
- ➔ ryzyko outsourcingu,
- ➔ ryzyko otoczenia prawnego,
- ➔ ryzyko strategiczne,
- ➔ ryzyko konkurencji.

Towarzystwo zarządza ryzykiem otoczenia gospodarczego w oparciu o:

- ➔ monitoring wykonywany przez funkcję zgodności w zakresie otoczenia prawnego,
- ➔ analizy działalności konkurencji,
- ➔ analizy skarg i reklamacji,
- ➔ kwartalne raporty ryzyka otoczenia gospodarczego.

W ramach raportów ryzyka otoczenia gospodarczego obserwowane są miary reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) oraz jakościowo opisywane jest ryzyko działalności Towarzystwa oraz otoczenia prawnego. Analiza raportów jest regularnie przedstawiana na Komitecie Ryzyka, który formułuje rekomendacje do Zarządu Towarzystwa.

Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji zostało zdefiniowane jako ryzyko spadku zaufania członków TUW „TUW” do Towarzystwa oraz pogorszenia wizerunku TUW „TUW” i negatywnego jego postrzegania przez pozostałych uczestników rynku ubezpieczeniowego. W celu właściwego monitorowania i zapewnienia, że ryzyko to nie wykroczy poza apetyt na ryzyko, Towarzystwo regularnie analizuje wskaźniki liczby skarg na polisę oraz liczby spraw sądowych na polisę w podziale na linie ubezpieczeń. Limity akceptowalne przez Towarzystwo dla tego ryzyka wynoszą poniżej 1%. Wielkości obserwowanych miar ryzyka reputacji wraz z analizą jakościową są prezentowane w raporcie ryzyka otoczenia gospodarczego (kwartalnie).

Ryzyko otoczenia prawnego

Ryzyko otoczenia prawnego to ryzyko związane ze zmianami w prawie i regulacjach. Regularna analiza środowiska prawnego stanowi część raportu ryzyka otoczenia gospodarczego.

Ryzyko działalności Towarzystwa

Ryzyko działalności Towarzystwa obejmuje wszelkie ryzyka związane z negatywnymi zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczym, a także strategicznymi decyzjami podejmowanymi przez TUW „TUW” i niekorzystnym rozwojem portfela ubezpieczeń Towarzystwa. Do ryzyka działalności Towarzystwa zaliczają się, w szczególności:

- ryzyko strategiczne (ryzyko podejmowania błędnych decyzji strategicznych oraz niewłaściwej oceny rynku ubezpieczeniowego, np. ryzyko wprowadzenia nowego produktu, ryzyko niezrealizowania planu finansowego),
- ryzyko konkurencji (ryzyko utraty części rynku lub pogorszenia wyniku finansowego na skutek działania konkurencji),
- ryzyko outsourcingu (ryzyko konfliktu interesów, niewłaściwie wykonanego zlecenia lub ciągłości działania).

Ryzyko działalności Towarzystwa jest zarządzane jakościowo poprzez regularne monitorowanie i analizę otoczenia gospodarczego, działań konkurencji oraz zmian na rynku finansowym i ubezpieczeniowym, mogących wpłynąć na działalność Towarzystwa. Dodatkowo TUW „TUW” przeprowadza analizy potencjalnych skutków podjęcia określonych decyzji strategicznych.

Ryzyko niezgodności (Compliance)

Ryzyko niezgodności jest to ryzyko wynikające z działania Towarzystwa niezgodnie z normami (nie tylko prawnymi) lub konfliktu interesów, które stanowi element ryzyka operacyjnego. Zarządzanie tym ryzykiem polega na realizacji wszelkiego rodzaju czynności mających na celu zapewnienie, że działania Towarzystwa są zgodne z przepisami prawa, odbywających się w ramach bieżącej działalności całego Towarzystwa, na każdym poziomie systemu zarządzania. Czynności te obejmują:

- działania wyprzedzające – polegające m.in. na monitorowaniu zmian otoczenia prawnego, informowania pracowników o zmianach, opracowywaniu analiz wpływu nowych przepisów na działalność Towarzystwa czy inicjowaniu wdrażania odpowiednich zmian procesów biznesowych oraz regulacji wewnętrznych przez właścicieli tych procesów lub regulacji,
- działania zaradcze w postaci zarządzania przypadkami stwierdzonych niezgodności z przepisami.

W zarządzaniu tym ryzykiem uczestniczy funkcja zgodności, realizowana przez Biuro Zgodności oraz inne Biura Centrali, których zadania stanowią działania wspierające realizację funkcji zgodności.

Zadania realizowane przez Biuro Zgodności w ramach zarządzania ryzykiem Compliance to m.in.:

- realizacja opisanych w regulacjach wewnętrznych dot. zarządzania ryzykiem operacyjnym zadań w procesie IMMMR ryzyka operacyjnego, które obejmuje również ryzyko Compliance,
- doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- bieżące monitorowanie zmian otoczenia prawnego i informowanie o tych zmianach oraz o ich wpływie na działalność Towarzystwa właściwych organów Towarzystwa i pracowników oraz inicjowanie oraz wspieranie procesu zmiany procesów biznesowych i regulacji wewnętrznych przez ich właścicieli w celu dostosowania do zmian otoczenia prawnego,
- opiniowanie pod względem zgodności z przepisami projektów regulacji wewnętrznych Towarzystwa, różnego rodzaju dokumentów oraz materiałów marketingowych, udział w przeglądach i aktualizacji regulacji wewnętrznych obowiązujących w Towarzystwie, w sposób opisany w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa,
- dokonywanie oceny adekwatności środków i metod stosowanych przez Towarzystwo w celu zapobiegania prowadzenia działalności niezgodnie z przepisami,
- realizacja zadań objętych rocznym Planem zapewnienia zgodności (w tym kontroli Compliance).

Ryzyko outsourcingu

Ryzyko outsourcingu może wystąpić w sytuacji, gdy Towarzystwo powierzy podmiotowi zewnętrznemu wykonanie określonego procesu, usługi lub działania, (które w innym przypadku byłyby wykonane przez Towarzystwo). Przyjęte przez TUW „TUW” podejście w obszarze zarządzania ryzykiem outsourcingu zakłada, że zarówno funkcje kluczowe w systemie zarządzania, jak i aktywności kluczowe (jako całe procesy) nie będą zlecane w całości podmiotom zewnętrznym, ze względu na ich istotność i strategiczne znaczenie dla Towarzystwa.

W związku z tym podejściem Towarzystwo zapewnia adekwatność odpowiednich aspektów systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej podmiotu zewnętrznego, któremu powierza czynności związane z działalnością i odpowiednio uwzględnia w swoich systemach zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej zlecane w drodze outsourcingu czynności.

Niezależnie od rodzaju zawieranej umowy outsourcingu, Towarzystwo minimalizuje ewentualne wystąpienie ryzyka w tym procesie dodatkowo poprzez nadzór nad wyborem właściwego podmiotu zewnętrznego, czy opracowanie niezbędnej dokumentacji do zawarcia umowy. Jednocześnie tworzone są plany awaryjne w odniesieniu do zawieranych umów.

W przypadku umów zwykłych w planach tych zawarty jest proces postępowania w sytuacji konieczności rozwiązania takich umów w trakcie ich trwania i podjęciu innych działań mających na celu zapewnienie wykonania przedmiotu tych umów. Natomiast w przypadku zaistnienia przyczyny, skutkującej brakiem możliwości dalszego realizowania umowy powierzenia funkcji lub aktywności kluczowych, Zarząd TUW „TUW” podejmuje decyzję w zakresie dalszego postępowania.

Należy ponadto podkreślić, iż kontrolę instytucjonalną w zakresie zawierania i realizacji umów outsourcingowych w TUW „TUW” sprawuje Biuro Kontroli Wewnętrznej, co także stanowi istotny element w procesie zarządzania ryzykiem outsourcingu.

C.7 Wszelkie inne informacje

C.7.1 Zasada ostrożnego inwestora

Towarzystwo realizuje politykę inwestycyjną spełniającą zasadę „ostrożnego inwestora”. Lokuje wolne środki finansowe jedynie w takie aktywa i instrumenty, których ryzyka może właściwie określić, mierzyć, monitorować, którymi może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w ich zakresie, a także które może właściwie uwzględniać przy ocenie swoich łącznych potrzeb w zakresie wypłacalności (zgodnie z zapisami ust. 2 art. 276 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej).

Towarzystwo realizuje konserwatywne podejście do ryzyka rynkowego, co oznacza niski poziom apetytu na ryzyko, przejawiające się m.in. w ostrożnej polityce inwestycyjnej, nastawionej na optymalizację przychodów z lokat przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, współpracę z kontrahentami o wysokim ratingu oraz utrzymywaniu wysokiego poziomu płynności finansowej. Zdefiniowana w ten sposób strategia inwestycyjna determinuje strukturę lokat Towarzystwa, w której dominują obligacje Skarbu Państwa oraz depozyty bankowe. Towarzystwo posiada ponadto środki ulokowane w nieruchomościach oraz w obligacjach korporacyjnych.

Wprowadzenie do portfela inwestycyjnego nowych instrumentów odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Wszystkie aktywa, w szczególności aktywa pokrywające minimalny wymóg kapitałowy i kapitałowy wymóg wypłacalności, są lokowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność całości portfela. Ponadto umiejscowienie tych aktywów zapewnia ich dostępność (zgodnie z ust. 3 art. 276 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej).

Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są również lokowane w sposób odpowiadający charakterowi i czasowi trwania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Aktywa te są lokowane w najlepszym interesie wszystkich ubezpieczających i beneficjentów, z uwzględnieniem przyjętych celów prowadzonej

polityki (zgodnie z ust. 4-6 i art. 276 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), w tym m. in.:

- aktywa są odpowiednio zróżnicowane i rozproszone i umożliwiają właściwą reakcję w sytuacji dynamicznych zmian w otoczeniu gospodarczym lub wystąpieniu zjawisk katastroficznych,
- Towarzystwo nie lokuje aktywów w instrumenty, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym,
- Towarzystwo nie lokuje aktywów w instrumenty pochodne,
- Lokaty w aktywa emitowane przez tego samego emitenta lub grupę emitentów powiązanych spełniają warunek właściwego zróżnicowania oraz unikania nadmiernego akumulowania ryzyka w całym portfelu.

Proces oceniania spójności polityki inwestycyjnej z prawem i wewnętrznymi regulacjami, a także zgodność podejmowanych decyzji inwestycyjnych dokonywanych w oparciu o nią podlega ocenie audytora wewnętrznego w ramach realizowanych, zgodnie planem, zadań audytowych oraz służbom realizującym funkcję zgodności.

C.7.2 Koncentracja ryzyk

Towarzystwo identyfikuje trzy istotne koncentracje ryzyka:

- koncentrację aktywów,
- koncentrację ryzyka zawiązaną z posiadanym portfelem ubezpieczeń,
- koncentrację geograficzną ryzyka i koncentrację ryzyka katastroficznego.

Ryzyko koncentracji aktywów

Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emitenta papierów

wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:

- koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków,
- koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów.

Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji.

Za proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów w Towarzystwie odpowiada Biuro Finansowo-Księgowe. Towarzystwo zarządza tym ryzykiem poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów, uwzględniające ich koncentrację w jednym podmiocie i ocenę wiarygodności kredytowej tych podmiotów.

Celami procesu są:

- optymalizacja dywersyfikacji aktywów finansowych z punktu widzenia ekspozycji na ryzyko,
- ograniczenie wymogów kapitałowych związanych z polityką lokacyjną Towarzystwa,
- kontrola realizacji polityki inwestycyjnej.

Na proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów składają się:

- planowanie struktury i maksymalnych poziomów koncentracji aktywów w powiązaniu z oceną wiarygodności kredytowej emitentów/podmiotów współpracujących,
- zarządzanie bieżącą strukturą portfela inwestycyjnego w zależności od zaangażowania Towarzystwa w jeden podmiot,
- analiza obecnej i przyszłej wiarygodności kredytowej emitentów papierów wartościowych znajdujących się w portfelu inwestycyjnym Towarzystwa,

- analiza najwyższych kwotowo poziomów zaangażowania Towarzystwa w pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę podmiotów powiązanych.

W procesie zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów istotnym elementem jest monitorowanie przez Towarzystwo ekspozycji na to ryzyko. Obejmuje ono:

- a. zgodność realizowanych inwestycji z przyjętą polityką inwestycyjną, w tym:
 - koncentrację lokat w jednym banku i ich udział w strukturze lokat,
 - koncentrację inwestycji w papiery wartościowe jednego emitenta i ich udział w strukturze lokat,
 - limity pozycyjne i kapitałowe,
- b. obserwację podstawowych wskaźników charakteryzujących sytuację gospodarczą emitentów papierów wartościowych i banków (m. in. monitorowanie ratingów, monitorowanie współczynnika wypłacalności banku),
- c. analizę strat w przypadku realizacji ryzyka koncentracji aktywów.

W ramach prowadzonego monitoringu Towarzystwo opracowuje szczegółowy zakres parametrów obserwacji, które opracowywane są oddzielnie dla struktury portfela inwestycyjnego i wiarygodności kredytowej emitentów. Na tej podstawie opracowywane są limity ryzyka koncentracji aktywów w jednym banku lub w papierach wartościowych jednego emitenta lub grupy powiązanych podmiotów. W przypadku przekroczenia założonych limitów przygotowywane są plany naprawcze, zmierzające do ograniczania ryzyka koncentracji aktywów.

Koncentracja ryzyka związana z posiadaniem portfelem ubezpieczeń

Głównym ryzykiem, które Towarzystwo rozpoznaje w swoim profilu ryzyka, jest ryzyko ubezpieczeniowe i na nim koncentrują się procesy zarządzania ryzykiem. W celu zmniejszenia ekspozycji na to ryzyko, Towarzystwo dokonuje koncentracji posiadanego portfela ubezpieczeń na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk (dużą dywersyfikacją).

Koncentracja ryzyka Towarzystwa w tym przypadku ograniczana jest z uwagi na następujące przesłanki:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń,
- niewielką wagę ryzyk innych niż ryzyko ubezpieczeniowe,

Koncentracja geograficzna ryzyka i koncentracja ryzyka katastroficznego

Towarzystwo identyfikuje koncentrację geograficzną ryzyka przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok w odniesieniu do głównego ryzyka katastroficznego, na którego ekspozycję Towarzystwo jest narażone, tj. ryzyka powodzi. Koncentracja ta definiowana jest na podstawie analizy największych ekspozycji z tytułu powodzi lub stref, w których zawierane ubezpieczenia mają największy wpływ na wysokość SCR, przy użyciu stref Cresta i odpowiadających im współczynników. Na tej podstawie opracowywane są plany reasekuracyjne TUW „TUW”.

Monitorowanie ekspozycji na ryzyko powodzi odbywa się w szczególności podczas prowadzonych okresowo badań ekspozycji portfela oraz monitoring katastrof obejmujących:

- pomiar koncentracji zawieranych ubezpieczeń obiektów (ryzyk) o znacznej wartości (wykaz obiektów - bordera reasekuracyjne),
- pomiar koncentracji ubezpieczeń obiektów (ryzyk) w poszczególnych województwach,
- pomiar koncentracji sum ubezpieczenia na portfelu upraw w poszczególnych województwach w podziale na rodzaje upraw oraz ryzyk,

- identyfikowanie zagrożeń katastroficznych o zasięgu ogólnopolskim na podstawie kumulacji sum ubezpieczenia dla ubezpieczeń, które chronią przed zdarzeniami katastroficznymi, m.in. przed powodzią,
- określanie zagrożenia ze strony katastrof (w tym powodzi) o zasięgu lokalnym,
- szacowanie maksymalnych kumulacji na podstawie danych historycznych,
- okresowe badanie SCR dla ryzyka katastrofy, zgodnie z obowiązującą metodologią.)

C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka

Jedną z technik ograniczania ryzyka w Towarzystwie, nieomówioną szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach jest reasekuracja. Ma ona za zadanie wspieranie realizacji celów określonych w strategii rozwoju Towarzystwa poprzez zapewnienie stopnia przeniesienia ryzyka wystarczającego z punktu widzenia wypłacalności Towarzystwa i proporcjonalnego do rodzaju, skali i złożoności ryzyk występujących w Towarzystwie. W związku z tym, że Towarzystwo nie prowadzi działalności w zakresie reasekuracji czynnej, głównym celem reasekuracji w Towarzystwie jest skuteczne zabezpieczenie portfela ubezpieczeń.

Jednocześnie reasekuracja służy w Towarzystwie realizacji następujących celów szczegółowych:

- podwyższenie pojemności ubezpieczeniowej,
- ochrona przed szkodami katastroficznymi,
- stabilizacja wyników działalności ubezpieczeniowej,
- wsparcie płynności Towarzystwa,
- zmniejszenie wymogów kapitałowych.

W związku z powyższym przyjmuje się, że reasekuracja służy ograniczaniu w sposób znaczący ryzyka ubezpieczeniowego, które jest najbardziej istotnym spośród występujących w Towarzystwie ryzyk i generuje najwyższy wymóg kapitałowy. Reasekuracja ma zatem znaczący wpływ na parametry wypłacalności Towarzystwa.

Techniki ograniczania pozostałych ryzyk w Towarzystwie, omówione szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach, zostały podsumowane i zaprezentowane w Tabeli.

Tabela 15. Techniki ograniczania ryzyk w TUW „TUW”

Rodzaj ryzyka	Techniki ograniczania ryzyka w TUW „TUW”
<p>Ryzyko ubezpieczeniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • procedury analizy i monitoringu ryzyka największych/kluczowych linii biznesowych i produktów, które są stosowane od momentu tworzenia produktów do momentu wprowadzenia do sprzedaży, a potem w jej trakcie, w celu optymalizacji wyników finansowych i poziomu wypłacalności, • procedury w obszarze akwizycji oraz oceny ryzyka produktów ubezpieczeniowych, które uwzględniają założenia dotyczące profilu akceptowanego ryzyka oraz limity kompetencji, • proces likwidacji szkód, który uwzględnia procedury tworzenia i weryfikacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz limity kompetencji, • przyjęty program reasekuracji, który odzwierciedla profil prowadzonej działalności
<p>Ryzyko rynkowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom apetytu na to ryzyko, podejście konserwatywne, ostrożna polityka inwestycyjna nastawiona na optymalizację przychodów z lokat (dominujący udział obligacji Skarbu Państwa i depozytów bankowych, jak również lokowanie środków w nieruchomościach i obligacjach korporacyjnych), przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, • współpraca z kontrahentami o wysokim ratingu, • utrzymywanie wysokiego poziomu płynności finansowej, • bieżące analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej Towarzystwa

Ryzyko operacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja / monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach oraz zdarzeń generujących straty, • monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego
Ryzyko otoczenia gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca analiza raportów ryzyka i płynących z nich wniosków w zakresie (ilościowym) miar reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) jakościowym (analiza raportów działalności oraz otoczenia prawnego)

C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości

Analiza scenariuszowa, testy stresu oraz odwrócone testy stresu są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość. Wyznaczone wielkości SCR i OPW określają jedynie poziom kapitału związany z realizacją ryzyka na poziomie konkretnego kwantyla, nie zawierają jednak żadnej informacji na temat stabilności wyniku przy zmianach kluczowych ekspozycji lub założeń. W tym celu wykorzystywana jest w Towarzystwie analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW), w ramach której analizuje się wpływ zmian pojedynczych parametrów na wysokość rezerw BE, SCR i OPW. Parametry, które mają zostać poddane analizie wrażliwości oraz szczegółowa metodyka są ustalane każdego roku przez Komitet Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

Analizy ASW są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych i analizy wrażliwości

Przeprowadzone testy warunków skrajnych i analizy wrażliwości dotyczyły następujących hipotetycznych przypadków:

- ➔ testy stresu zgodnie z metodologią UKNF:

- katastrofy naturalne, skutkujące powodzią 1/200 w Polsce połączone z upadkiem (niewypłacalnością) reasekuratora,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko katastrof spowodowanych przez człowieka,
- ryzyko obniżenia oceny kredytowej największego emitenta/kontrahenta,
- ➔ testy stresu zgodnie z metodologią własną:
 - wzrost współczynnika szkodowości,
 - ryzyko rezerw – w czterech wariantach,
- ➔ scenariusze
 - jednoczesne zajście 2 katastrof – naturalnej oraz antropogenicznej na portfelu OC p.p.m.,
 - odwrócone testy stresu – na danych IIIQ 2018 roku:
 - obligacje jako instrument objęty ryzykiem koncentracji i spreadu,

W każdym z powyższych przypadków analizie wrażliwości poddano następujące zmienne:

- ➔ SCR,
- ➔ MCR,
- ➔ narzut na ryzyko dla najlepszego oszacowania rezerw (BEL),
- ➔ zdolność podatków odroczonych do pokrywania strat,
- ➔ środki własne.

W 2018 r. nie przeprowadzono testów warunków skrajnych dotyczących ryzyka operacyjnego. Przeprowadzenie szeregu testów w tym obszarze planowane jest na rok 2019 r.

Odwrócony test stresu

Odwrócony testy stresu przeprowadzony na danych za IIIQ 2018 roku, polegał na objęciu obligacji skarbowych ryzykiem koncentracji i spreadu oraz na oszacowaniu, ile musiałaby spaść jakość kredytowa obligacji skarbowych tak, aby doprowadzić do niewypłacalności Towarzystwa. W wyniku przeprowadzonej analizy okazało się, że przy stopniu jakości kredytowej obligacji skarbowych równym 2 następowałby spadek pokrycia SCR poniżej 100%. Tym samym czynniki ryzyka dla ekspozycji w formie obligacji skarbowych wzrosłyby jak poniżej:

- a) w podmodule dla ryzyka koncentracji aktywów:
 - czynnik ryzyka gi wzrósł z wartości 0,00% do 21,00%
 - limit względnej nadwyżki ekspozycji CTi wzrósł z wartości 0,00% do wartości 3,00%;
- b) w podmodule dla ryzyka spreadu kredytowego:
 - wzrost czynnika ryzyka stressi

Tabela 16. Czynniki ryzyka dla obligacji skarbowych

Duration dla obligacji skarbowych	Czynnik ryzyka stressi
do 5 lat	Wzrost z wartości 0,0% duration do wartości 1,4% duration
powyżej 5 do 10 lat	Wzrost z wartości 0,0% duration do wartości 7,0%+0,7% (duration-5)

W wyniku odwróconego testu stresu polegającego na zaistnieniu ryzyka związanego z ryzykiem koncentracji aktywów oraz ryzykiem spreadu kredytowego dla obligacji skarbowych, nastąpił wzrost wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego z 20,9 mln do 133,9 mln i tym samym wzrost SCR z 144.2 mln do 221.5 mln, co miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 147,3% do 95,9%.

Towarzystwo lokuje swoje aktywa w instrumenty o najwyższym stopniu bezpieczeństwa. Zrealizowanie się scenariusza odwróconego testu stresu w postaci spadku jakości kredytowej portfela obligacji skarbowych i włączenia ich do ryzyka koncentracji aktywów i spreadu w rzeczywistym stanie otoczenia gospodarczego nie może odbyć się w krótkim czasie. Towarzystwo na bieżąco analizuje sytuację gospodarczą i otoczenie prawne, i w razie wzrostu prawdopodobieństwa realizacji ryzyk opisanych w odwróconym teście stresu dokona redukcji portfela obligacji skarbowych lokując uwolnione w ten sposób środki finansowe w inne instrumenty (obligacje korporacyjne, samorządowe, lokaty bankowe), co pozwoli w krótkim czasie obniżyć ryzyko koncentracji i spreadu. Towarzystwo szacuje prawdopodobieństwo takiego scenariusza na minimalnym poziomie uznając, że realizowana obecnie polityka lokacyjna w optymalny sposób zapewnia bezpieczeństwo zgromadzonych aktywów.

Dwie katastrofy

W ramach testu przeprowadzono symulację, jaki wpływ na aktywa Towarzystwa będą miały dwa różne zdarzenia, tj. katastrofa naturalna oraz zdarzenie antropogeniczne na portfelu ubezpieczeń OC p.p.m.. W ramach badania wykorzystano katastrofę historyczną oraz zdarzenie szkodowe z portfela OC p.p.m. z bardzo wysokim roszczeniem. Ciężar finansowy brutto tych katastrof przedstawiał się następująco: powódź z roku 2010 przeskalowana do obecnego portfela mogłaby spowodować straty brutto w wysokości 92 mln zł, natomiast szkoda antropogeniczna na portfelu OC p.p.m. straty brutto w wysokości 7 mln zł. Test wykazał, że program reasekuracji dobrze zabezpiecza Towarzystwo przed takimi kumulacjami szkód. Przy łącznej stracie brutto w wysokości 99 mln zł, udział reasekuratorów wyniesie 90 mln zł (czyli około 90%), zaś koszty po stronie TUW wyniosą 9 mln zł.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 10 mln zł. Zmniejszyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego o około pół miliona złotych, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 147% na 141%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Wzrost współczynnika szkodowości

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń dotyczących wzrostu współczynników szkodowości brutto:

Tabela 17. Założenia dotyczące wzrostu współczynników szkodowości brutto

Linia biznesu	Zastosowany szok
Linia 4 – Ubezpieczenia OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych	Wzrost o 10%
Linia 2 – Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Wzrost o 20%
Linia 5 - Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	
Linia 7 – Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	
Linia 8 – Ubezpieczenia OC ogólnej	
Linia 11 - Ubezpieczenia świadczenia pomocy	

Ze względu na nieistotność linii 6, 9, 10 i 12 testu stresu dla tych linii nie przeprowadzono. Istotność została określona na podstawie udziału rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla tych linii w stosunku do wartości rezerw ogółem.

Testowi stresu podlegały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto i na udziale reasekuratora. Dla linii biznesowych 4, 2, 5, 7, 8, 11 ostateczny współczynnik szkodowości (ultimate loss ratio) został zwiększony odpowiednio o 10% bądź 20% - tabela powyżej). W grupie 10 przyjęto założenie, że wskaźnik szkodowości wzrasta o 10%, ponieważ ze względu na wielkość portfela, współczynnik szkodowości jest stabilny. Udział reasekuratora oraz koszty likwidacji szkód zmieniły się proporcjonalnie. Zmianie uległa rezerwa składki, zostały zastosowane nowe wskaźniki szkodowości.

Testowi stresu podlegało ryzyko rynkowe dla ryzyka stopy procentowej. Zastosowano nowe wartości rezerw składki i szkodowych do wyznaczenia szoku.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 35 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 5 milionów złotych, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 147% na 118%.

Zmianie uległa wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto, co spowodowało zmianę MCR, SCR dla ryzyka ubezpieczeniowego oraz SCR dla ryzyka rynkowego (ryzyko koncentracji aktywów i spreadu).

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko stopy procentowej

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2017 roku, poprzez wyznaczenie SCR dla dwóch scenariuszy: wzrostu i spadku stóp procentowych (szoku górnego i dolnego). Przy wyliczaniu wymogu kapitałowego dla ryzyka stopy procentowej oraz całkowitego SCR zostały zastosowane wyznaczone przez UKNF wielkości szoków (dolny i górny) uzależnione od terminu zapadalności przepływów pieniężnych poprzez zastąpienie nimi analogicznych parametrów w formule standardowej SCR dla ryzyka stopy procentowej. Wartości szoków zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Głębokość szoków dla ryzyka stopy procentowej

Termin ²	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szok dolny	-54%	-50%	-49%	-50%	-53%	-54%	-56%	-57%	-57%	-55%
Szok górny	91%	96%	97%	92%	83%	83%	78%	75%	74%	77%
Termin	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Szok dolny	-53%	-51%	-49%	-46%	-44%	-42%	-40%	-39%	-37%	-35%
Szok górny	79%	80%	80%	79%	78%	76%	75%	73%	71%	69%
Termin	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Szok dolny	-34%	-33%	-31%	-30%	-29%	-28%	-27%	-26%	-25%	-24%
Szok górny	67%	65%	63%	61%	60%	58%	56%	54%	53%	51%
Termin	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Szok dolny	-23%	-23%	-22%	-21%	-21%	-20%	-19%	-19%	-18%	-18%
Szok górny	50%	48%	47%	46%	45%	43%	42%	41%	40%	39%
Termin	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Szok dolny	-17%	-17%	-16%	-16%	-16%	-15%	-15%	-15%	-14%	-14%
Szok górny	38%	37%	36%	36%	35%	34%	33%	33%	32%	31%

Towarzystwo poddało szokowi podstawową strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowaną przez EIOPA wg stanu na 31 grudnia 2017 r. dla zł.

W wyniku testu polegającego na zaistnieniu ryzyka stopy procentowej nastąpił nieznaczny spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego (na IV kwartał 2017 roku) z 28 mln zł do 27,8 mln zł i tym samym spadek SCR z 148,1 mln zł do 148 mln zł, co miało wpływ na nieznaczny wzrost współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137,4% do 137,6%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Katastrofa + upadek

Test został przeprowadzony z przyjęciem następujących założeń:

Przeprowadzony test zakładał jednoczesną realizację ryzyka katastroficznego i ryzyka niewykonania zobowiązania przez największego reasekuratora, przy założeniu, że Towarzystwo nie jest w stanie odzyskać 12% należności i kwot należnych powstałych w związku z tą

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

katastrofą, jak i ujętych w bilansie przed wystąpieniem katastrofy, przy założeniu, że reasekurator posiada stopień jakości kredytowej 0, 1.

Test przeprowadzony zgodnie z powyższą metodologią obejmował, m.in. wystąpienie powodzi 1/200 (zgodnie z FS), która powoduje szkody brutto: 359 368,3 tys. zł, utratę możliwości realizacji zobowiązań przez reasekuratora (wynoszącą 12% jego udziału w szkodach i należnościach), w kwocie 10 236,8 tys. zł (odpowiednio: 8 989,4 tys. zł w szkodach, 1 247,4 tys. zł w należnościach). W wyniku przeprowadzonego testu stwierdzono, że wartość szkód na udziale własnym, po zastosowaniu szoku, wynosi 18 296,9 tys. zł. W teście uwzględniono największego reasekuratora biorącego udział w katastrofie, którego stopień jakości kredytowej kształtuje się na poziomie 1.

W wyniku testu zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 20 mln zł. Zmniejszyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego o około milion złotych, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 147% na 134%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko rezerw – zadośćuczynienia

Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych za 2017 rok dla ryzyka rezerw dotyczy rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (w tym rezerw na skapitalizowaną wartość rent) dla celów wypłacalności z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody osobowe powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Metodyka ta zakłada przeprowadzenie testów w czterech scenariuszach. Scenariusz I dotyczy zadośćuczynień dla osób bliskich poszkodowanego w stanie wegetatywnym, a scenariusze II-IV dotyczą dodatkowo uwzględnienia określonych procentowo (10%, 20%, 30%) osób, które doznały ciężkich i trwałych uszczerbków na zdrowiu wskutek wypadków drogowych.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW przy przeprowadzaniu testów warunków skrajnych dla ryzyka rezerw oszacowało, że liczba poszkodowanych w wypadkach drogowych w okresie 1998-2017 wynosi 1910 osób (włączając stany wegetatywne). Towarzystwo dokonało tego oszacowania na podstawie obowiązujących przepisów prawnych (Art. 44 ustawy Prawo o ruchu drogowym, art. 177 Kodeksu karnego), a także na podstawie utartej praktyki, która pozwala przyjąć, że wypadek jest to zdarzenie mające miejsce w ruchu lądowym, spowodowane poprzez nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa obowiązujących w tym ruchu, którego skutkiem jest śmierć jednego z uczestników lub obrażenia ciała powodujące naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwające powyżej 7 dni. Natomiast zdarzenie o znacznie lżejszym skutku to kolizja. Towarzystwo na podstawie własnych, wieloletnich doświadczeń wynikających z procesu likwidacji szkód przyjęło, że poszkodowani w wyniku wypadków to osoby, które otrzymały świadczenia w wysokości 35 000 zł lub wyższe (poniżej 35 000 zł są to poszkodowani w wyniku kolizji). Kwota 35 000 zł powstała, jako iloczyn 20% uszczerbku na zdrowiu i wartości 1 750 zł przyznawanej średnio za 1% uszczerbku na zdrowiu. Powyższe podejście jest spowodowane uwzględnieniem w „Metodyce przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i reasekuracji za 2017 rok” raportu Komendy Głównej Policji „Wypadki drogowe w 2017 roku”, który wskazuje, iż w wyniku wypadków drogowych liczba ciężko rannych nie przekroczyła 30%.

W wyniku testu dla scenariusza I-ego zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 2 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około pół miliona złotych, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137% na 135%.

W wyniku testu dla scenariusza II-ego zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 14,5 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 4 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137% na 124%.

W wyniku testu dla scenariusza III-ego zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 27 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 7,5 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137% na 114%.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

W wyniku testu dla scenariusza IV-ego zaobserwowano spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego o około 39,5 mln zł. Znacząco zwiększyła się również kwota wymogu kapitałowego dla ryzyka w ubezpieczeniach innych niż na życie o około 11 mln zł, co łącznie miało wpływ na spadek współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137% na 103%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko rynkowe

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2017 roku. Szokom zostały poddane:

1. podstawowa struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowana przez EIOPA wg stanu na 31 grudnia 2017 r. zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 19. Głębokości szoków dla ryzyka stopy procentowej w łącznym scenariuszu dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego

Termin ⁴	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szok	83%	80%	75%	65%	55%	52%	46%	42%	41%	42%
Termin	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Szok	43%	44%	44%	44%	43%	43%	42%	41%	40%	39%
Termin	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Szok	38%	37%	36%	35%	34%	33%	32%	31%	30%	29%
Termin	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Szok	29%	28%	27%	26%	26%	25%	25%	24%	23%	23%
Termin	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Szok	22%	22%	21%	21%	20%	20%	19%	19%	19%	18%

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

2. głębokość szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 20. Głębokości szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych

Stopień jakości kredytowej	Wzrost spreadu dla obligacji korporacyjnych (pb)
0	5
1	8
2	14
3	48
4	69
5 i 6	96
Bez ratingu	108

3. głębokość szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 21. Głębokość szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów

Wyszczególnienie	Głębokość szoku
Akcje krajowych zakładów ubezpieczeń powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	Zmiana nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami zakładu powiązanego, zgodnie z tym scenariuszem
Akcje pozostałych podmiotów powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	-16%
Pozostałe akcje i udziały	-33%

W wyniku testu polegającego na zaistnieniu łącznego scenariusza dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego (na IV kwartał 2017 roku) nastąpił znaczny wzrost środków własnych na pokrycie SCR z 203,5 mln zł do 226,2 mln zł oraz nieznaczny spadek SCR z 148,1 mln zł do 147,1 mln zł, co miało wpływ na wzrost współczynnika EOF(SCR)/SCR z 137,4% do 153,8%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko obniżenia oceny kredytowej największego emitenta/kontrahenta

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2017 roku. W przeprowadzonym teście dokonano obniżenia oceny kredytowej największego reasekuratora o jeden stopień jakości kredytowej. W przeprowadzonym teście został wzięty pod uwagę reasekurator o CQS 1 (rating ECAI AA-).

W wyniku przeprowadzonego testu nie odnotowano zmiany wysokości środków własnych na pokrycie SCR, natomiast podwyższeniu uległ SCR z 148,09 mln zł do 149,23 mln zł, co nie wpłynęło w istotny sposób na zmianę współczynnika EOF(SCR)/SCR, powodując obniżenie pokrycia o 1 punkt procentowy, tj. do 136%.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko katastrof spowodowanych przez człowieka

Test został przeprowadzony poprzez przyjęcie następujących założeń zgodnych z metodologią zaproponowaną przez UKNF w testach stresu na danych za IVQ 2017 roku. W przeprowadzonym teście dokonano identyfikacji największej ekspozycji netto zakładu dla ryzyka pożaru zgodnie z art. 132 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35.

W wyniku przeprowadzonego testu nie odnotowano zmiany wysokości środków własnych na pokrycie SCR, natomiast podwyższeniu uległ SCR z 148,09 mln zł do 148,35 mln zł, co nie wpłynęło na zmianę współczynnika EOF(SCR)/SCR.

Wyniki testu stresu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zdarzenie (pokrycie SCR jest większe od 100%), stąd nie są wymagane działania zarządcze w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Wyniki testów warunków skrajnych

Tabela 22. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za IV kwartał 2017)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	ryzyko stopy procentowej	ryzyko rynkowe	ryzyko obniżenia oceny kredytowej największego emitenta/kontrahenta	ryzyko katastrof spowodowanych przez człowieka	Ryzyko rezerw - scenariusz I	Ryzyko rezerw - scenariusz II	Ryzyko rezerw - scenariusz III	Ryzyko rezerw - scenariusz IV
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	137%	138%	154%	136%	137%	135%	124%	114%	103%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	302%	302%	347%	301%	301%	296%	269%	242%	216%
Ryzyko rynkowe / SCR*	18,93%	18,76%	21,59%	18,79%	18,90%	19,39%	18,64%	18,40%	18,16%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	8,20%	8,21%	8,26%	9,39%	8,19%	8,14%	7,99%	7,81%	7,63%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,39%	1,39%	1,09%	1,38%	1,38%	1,38%	1,35%	1,32%	1,29%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,86%	7,86%	7,91%	7,80%	7,84%	7,80%	7,65%	7,48%	7,32%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	73,08%	73,14%	71,58%	72,52%	73,13%	72,99%	73,80%	74,38%	74,96%
Ryzyko operacyjne / SCR*	14,39%	14,40%	14,49%	14,28%	14,36%	14,29%	14,01%	13,70%	13,40%

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	ryzyko stopy procentowej	ryzyko rynkowe	ryzyko obniżenia oceny kredytowej największego emitenta/kontrahenta	ryzyko katastrof spowodowanych przez człowieka	Ryzyko rezerw - scenariusz I	Ryzyko rezerw - scenariusz II	Ryzyko rezerw - scenariusz III	Ryzyko rezerw - scenariusz IV
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	-0,97%	13,32%	0,00%	0,00%	3,13%	1,13%	2,08%	3,06%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	15,34%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	0,00%	-21,92%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	0,00%	-0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	0,00%	-2,71%	0,00%	0,25%	0,57%	3,70%	6,89%	10,17%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka)

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek

Tabela 23. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za III kwartał 2018)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	wzrost współczynnika szkodowości	Odwrócony test stresu	Dwie katastrofy	Katastrofa + upadek
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	147%	118%	96%	141%	134%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	321%	244%	318%	307%	292%
Ryzyko rynkowe / SCR*	14,50%	14,14%	60,46%	14,21%	13,72%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	8,05%	7,87%	5,24%	8,06%	8,08%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,86%	1,78%	1,21%	1,86%	1,87%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	8,03%	7,70%	5,23%	8,04%	8,06%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	75,46%	75,46%	49,13%	75,57%	75,74%
Ryzyko operacyjne / SCR*	14,15%	14,48%	9,22%	14,17%	14,20%
Ryzyko rynkowe - wrażliwość**	-	2,13%	540,50%	-2,12%	-5,70%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta wrażliwość**	-	2,36%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie - wrażliwość**	-	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0	wzrost współczynnika szkodowości	Odwrócony test stresu	Dwie katastrofy	Katastrofa + upadek
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych - wrażliwość**	-	0,36%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie - wrażliwość**	-	4,73%	0,00%	0,00%	0,00%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	7,18%	0,00%	0,00%	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka)

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek

D Wycena do celów wypłacalności

D.1 Aktywa

D.1.1 Ogólne zasady wyceny aktywów

Towarzystwo ujmuje i wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości przyjętymi przez Komisję Europejską, za wyjątkiem przypadków braku zgodności z art. 75 Dyrektywy Solvency II. Jeżeli metody wyceny zawarte w MSSF przyjętych przez Komisję Europejską na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. są, czasowo lub trwale, niezgodne ze sposobem wyceny określonym w art. 75 Dyrektywy Solvency II, Towarzystwo stosuje inne metody wyceny, które są uznawane za zgodne z art. 75 Dyrektywy Solvency II.

Dokonując wyceny aktywów i zobowiązań Towarzystwo stosuje hierarchię wyceny określoną w art. 10 ust. 2–7 Aktu Delegowanego zgodnie z którą podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań jest wycena według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. Gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach jest niemożliwe, Towarzystwo stosuje ceny rynkowe notowanych na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań, na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. dokonując korekt odzwierciedlających istniejące różnice. Jeżeli nie jest to możliwe zastosowanie metody z art. 10 ust. 1 i 2 Aktu Delegowanego KE Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny.

Przy korzystaniu z alternatywnych metod wyceny Towarzystwo stosuje metody wyceny, które są spójne z co najmniej jednym z następujących podejść:

- 1) podejście rynkowe, które zakłada wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne aktywa lub zobowiązania lub identyczną lub podobną grupę aktywów i zobowiązań,
- 2) podejście dochodowe, dające pojedynczą wartość bieżącą poprzez dyskontowanie przyszłych kwot takich jak przepływy pieniężne, przychody lub koszty. Wartość godziwa powinna odzwierciedlać obecne oczekiwania rynkowe dotyczące tych przyszłych kwot. Metody wyceny spójne z podejściem dochodowym obejmują metody wartości bieżącej, modele wyceny opcji oraz metodę wielookresowych nadwyżek dochodów,
- 3) podejście kosztowe lub podejście bieżącego kosztu odtworzenia odzwierciedlające kwotę, która byłaby obecnie wymagana w celu zastąpienia funkcji danego składnika aktywów. Z perspektywy uczestnika rynku będącego sprzedającym cena, która byłaby otrzymana w zamian za ten składnik aktywów, opiera się na koszcie, który musiałby ponieść uczestnik rynku będący kupującym, aby nabyć składnik aktywów lub wytworzyć jego zamiennik o porównywalnej jakości, skorygowanym o jego aktualne zużycie.)

D.1.2 Zmiany zasad wyceny aktywów

W dniu 29 czerwca 2018 roku została uchwalona aktualizacja „Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań do bilansu ekonomicznego oraz kapitałowego wymogu wypłacalności w TUW „TUW””, w której wprowadzono zmiany w wycenie aktywów i zobowiązań, zgodnie z zaleceniami organu nadzoru. Szczegółowe zmiany wyceny aktywów w bilansie ekonomicznym za 2018 w porównaniu do danych z 2017 roku zostały opisane w rozdziale D.1.4. oraz D.3 Sprawozdania.

D.1.3 Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów

Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów dotyczy składników majątku wycenianych metodami alternatywnymi, opisane szczegółowo w pkt D.4 Sprawozdania.

D.1.4 Szczegółowe zasady wyceny aktywów

Wartość firmy

Wartość firmy zgodnie z art. 12 Dyrektywy Solwency II w bilansie ekonomicznym wykazywana jest w wartości zero. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie wykazuje również w sprawozdaniu statutowym wartości firmy.

Aktywowane koszty akwizycji

Aktywowane koszty akwizycji (DAC) w bilansie statutowym są rozliczane w czasie, na zasadach obowiązujących przy tworzeniu rezerwy składek. Koszty akwizycji przeniesione na przyszłe okresy sprawozdawcze są ujmowane w aktywach bilansu jako rozliczenia międzyokresowe – aktywowane koszty akwizycji.

Aktywowane koszty akwizycji nie są rozpoznawane w aktywach według Wypłacalność II. Koszty akwizycji są uwzględniane w przepływach pieniężnych dla celów wyceny rezerwy składek dla celów wypłacalności. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Wartości niematerialne i prawne

Danymi wejściowymi do wyceny wartości niematerialnych i prawnych są składniki ujęte w rejestrze wartości niematerialnych na dzień bilansowy. W bilansie sporządzonym zgodnie z Ustawą o rachunkowości wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia. Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są metodą liniową.

Wartości niematerialne są wyceniane w sprawozdaniu dla celów Wypłacalności II zgodnie z art. 12 Aktu Delegowanego w wartości zero, chyba że dany składnik wartości niematerialnych i prawnych może zostać wydzielony w celu jego zbycia, a zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji może wykazać, że istnieje wartość dla tego samego lub podobnego składnika aktywów, która została określona zgodnie z art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego, w którym to przypadku taki składnik aktywów wycenia się zgodnie z art. 10 Aktu Delegowanego. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na potrzeby Wypłacalność II ustala się zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” na podstawie różnicy między wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujmowanym i wycenianym zgodnie z art. 223 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujętym i wycenionym do celów podatkowych.

Wysokość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w przewidywanym roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tylko wówczas, gdy ma dające się egzekwować prawo do kompensowania aktywów z tytułu podatków bieżących zobowiązaniami z tytułu podatków bieżących i gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszą się do podatków pobieranych przez ten sam organ podatkowy.

W przypadku niewystarczających dodatnich różnic przejściowych, które mają się odwrócić w tym samym okresie co oczekiwane ujemne różnice przejściowe, Towarzystwo ocenia prawdopodobieństwo powstania dochodów do opodatkowania w tym samym okresie co odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego może zostać

rozliczona z okresami poprzednimi lub przyszłymi. Dokonując wyceny Towarzystwo jest w stanie wykazać wobec organu nadzoru, że prawdopodobnie dostępny będzie przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, wobec którego będzie można wykorzystać DTA, z uwzględnieniem wszelkich wymogów prawnych lub regulacyjnych dotyczących terminów przeniesienia na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych i przeniesienia na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych.

Towarzystwo nie dyskontuje przepływów pieniężnych dotyczących odroczonego podatku dochodowego.

W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Od 2018 roku Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych dla pracowników

Towarzystwo nie prowadzi Pracowniczego Programu Emerytalnego dla własnych pracowników, w związku z czym nie występuje nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie

Danymi wejściowymi do ustalenia wartości nieruchomości, maszyn i wyposażenia wykorzystywanych na użytek są nieruchomości, grunty oraz pozostałe środki trwałe ujęte w rejestrach na dzień bilansowy. Dla celów bilansu sporządzonego według Ustawy o rachunkowości nieruchomości oraz pozostałe środki trwałe obejmujące maszyny i wyposażenie są wyceniane w cenie nabycia lub, w przypadku wytworzenia we własnym zakresie, w wartości kosztu ich wytworzenia. Odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonuje się metodą liniową przy zastosowaniu stawek zgodnych z „Wykazem rocznych stawek amortyzacyjnych” stanowiącym załącznik do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86).

Towarzystwo kwalifikuje posiadane nieruchomości i grunty jako wykorzystywane na użytek własny. Z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzonym dla celów Wypłacalności II nieruchomości i grunty wycenia się według wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny, spójnych z art. 10 ust. 7 lit. Aktu Delegowanego.

Wartość godziwą nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby ustala się w oparciu o operat szacunkowy sporządzony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741) przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny określonych w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe na podstawie wyceny rzeczoznawcy nieruchomości poprzez wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne nieruchomości w danym rejonie. W przypadku, gdy metoda ta nie może być zastosowana Towarzystwo stosuje podejście dochodowe określone w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego, oparte na wartości bieżącej poprzez dyskontowanie przyszłych kwot z tytułu najmu nieruchomości przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W odniesieniu do środków transportu stosuje się alternatywne metody wyceny w oparciu o podejście rynkowe określone w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego w oparciu o dane dostępne według systemu EurotaxGlass's na dzień bilansowy.

W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla Sprawozdania.

Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartości godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny podejście kosztowe (wg tzw. zamortyzowanego kosztu zastąpienia) określonych w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe.

W przypadku nieruchomości oraz środków transportu niepewność oszacowania może wynikać z braku na rynku nieruchomości podobnych do wycenianych oraz wystarczającej liczby transakcji.

W przypadku środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności cen oraz określenia stopnia zużycia oraz utraty wartości.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Lokaty

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są w wartości godziwej na tych samych zasadach co nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby.

Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych są wyceniane za pomocą skorygowanej metody praw własności określonej zgodnie z art. 13 pkt 1b Aktu Delegowanego w postaci wyceny udziałów kapitałowych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki powiązanej z uwzględnieniem korekt wynikających z Dyrektywy Wypłacalność II.

Akcje notowane na aktywnych rynkach wyceniane są w wartości godziwej w sposób określony w art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego.

W odniesieniu do akcji, udziałów nie notowanych na aktywnych rynkach stosuje się wycenę wg wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny, o których mowa w art. 10 ust. 7 pkt a i b Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe bądź podejście dochodowe.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji Skarbu Państwa są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości obligacje skarbowe wyceniane są w skorygowanej cenie nabycia. Obligacje skarbowe są wyceniane w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalność II wg wartości godziwej w

oparcia o notowania rynkowe BONDSPOT. Ceny rynkowe obligacji Skarbu Państwa ustalane są na podstawie ostatniego kursu fixingowego obligacji notowanych na rynku TBS Poland i publikowanych na stronie internetowej dnia bilansowego. W przypadku braku notowań danej obligacji w dniu bilansowym przyjmuje się cenę wyznaczoną na ostatnim fixingu, na którym dana obligacja była notowana przed dniem bilansowym.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji korporacyjnych są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości obligacje korporacyjne wyceniane są w skorygowanej cenie nabycia.

Towarzystwo dla obligacji korporacyjnych raz na kwartał sprawdza czy rynek, na którym notowane są dane typy obligacji można uznać za aktywny zgodnie z poniżej określonymi kryteriami:

- liczba transakcji w miesiącu kalendarzowym jest równa, co najmniej 10,
- wartość obrotu w miesiącu daną obligacją określoną nazwą i kodem emisji jest równa, co najmniej 350 000 zł.

Jeżeli rynek spełnia powyższe kryteria Towarzystwo ustala wartość godziwą obligacji na bazie ceny rynkowej, w przeciwnym przypadku stosuje metodę alternatywną.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycji do bilansu ekonomicznego.

Jednostki uczestnictwa otwartych funduszy oraz certyfikaty inwestycyjne funduszy zamkniętych są wyceniane w wartości godziwej, którą stanowi wycena dokonana przez Podmiot zarządzający danym funduszem. Polityka inwestycyjna Towarzystwa nie przewiduje inwestycji w jednostki funduszy inwestycyjnych.

Depozyty bankowe z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny spójnych z podejściem dochodowym, zgodnie z art. 10 ust. 7 lit. b Aktu Delegowanego.

W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych są posiadane depozyty według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się według skorygowanej ceny nabycia.

Depozyty bankowe wyceniane są w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako suma wartości nominalnej depozytu oraz oszacowanej wartości odsetek z uwzględnieniem ryzyka kredytowego banku, w którym przechowywane są środki. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycji do bilansu ekonomicznego.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pożyczki zarówno hipoteczne jak i pozostałe wyceniane są dla celów wypłacalności w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem rynkowej stopy procentowej oraz warunków umowy pożyczki. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycjach do bilansu ekonomicznego.

W przypadku obligacji korporacyjnych, depozytów bankowych oraz pożyczek niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu ubezpieczeń

W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny należności z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla sprawozdania. Danymi wejściowymi do wyceny należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych są posiadane należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu ubezpieczeń wyceniane są w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych przewidywanych z przyszłego wpływu należności zdyskontowane do wartości bieżącej za pomocą rynkowej stopy procentowej.

Oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dla należności z tytułu składek jest ustalane na podstawie analiz współczynnika spłacalności ustalanego w oparciu o dane historyczne za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena i prognozy jego rozwoju.

Wartość godziwa należności regresowych ustalana jest jako suma zdyskontowanych do wartości bieżącej rynkową stopą procentową przyszłych przepływów pieniężnych przewidywanych z tytułu wpływów z regresów. Przyszłe przepływy ustalane są jako iloczyn wartości windykowanych należności regresowych i współczynnika skuteczności windykacji wyliczanego w oparciu o wiarygodne dane historyczne za okres 10 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena.

Należności od pośredników ubezpieczeniowych są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych rozliczeń z pośrednikami zdyskontowanych do wartości bieżącej. W odniesieniu do należności od pośredników przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z uwzględnieniem zapisów umowy agencyjnej w zakresie wzajemnych rozliczeń między agentami a Towarzystwem, zgodnie z którymi Towarzystwo ma prawo potrącenia należnych kwot wraz z ustawowymi odsetkami z należnej Agentowi prowizji.

W przypadku należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu regresów niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu reasekuracji biernej

Bilans sporządzony według Ustawy o rachunkowości prezentuje należności wynikające z umów reasekuracji biernej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących wartość należności.

Wartość godziwa należności z tytułu reasekuracji biernej obejmują te pozycje, dla których przepływy pieniężne nie zostały uwzględnione w wyliczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

Przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków zgodnie z warunkami umowy reasekuracji oraz z uwzględnieniem zasad rozliczania z reasekuratorem odrębnie dla poszczególnych umów reasekuracji opartych na rozliczaniu per saldo kwot zobowiązań z tytułu składek z kwotami należności z tytułu udziału w odszkodowaniach wypłaconych oraz naliczonych prowizjach reasekuracyjnych.

Należności z tytułu reasekuracji stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Wykazywane są w aktywach Towarzystwa:

- w pozycji: należności z tytułu reasekuracji biernej – kwoty należne z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot przeterminowanych,

- w pozycji: pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) – kwoty należne z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych.

W przypadku należności z tytułu reasekuracji biernej niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz stopy procentowej. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe należności (handlowe)

W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych należności (handlowych) do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla sprawozdania. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych należności (handlowych, innych niż z działalności ubezpieczeniowej) są posiadane pozostałe należności, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe należności (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) zgodnie z art. 10 ust. 7 lit. b Aktu Delegowanego w kwocie możliwej do odzyskania przez Towarzystwo zdyskontowanej do wartości bieżącej. Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń z kontrahentem uwzględniają warunki umowy z danym podmiotem oraz ewentualnie warunki rozliczeń wynikające z przepisów prawa (w przypadku rozliczeń publiczno – prawnych).

W przypadku należności handlowych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyceniane są zarówno w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości, jak i w bilansie ekonomicznym według wartości nominalnej. Towarzystwo uważa wycenę w wartości nominalnej za najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej dla celów Wypłacalności II. Towarzystwo dokonuje korekty środków pieniężnych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z PSR o rachunki bankowe środków wyodrębnionych dotyczących środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Towarzystwa. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W przypadku środków pieniężnych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie kursów walut, które Towarzystwo identyfikuje jak nieistotne. Na dzień bilansowy krajowe środki pieniężne oraz wyrażone w krajowej walucie czeki i weksle wycenia się w wartości nominalnej, zaś środki pieniężne wyrażone w walutach obcych – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe aktywa

W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych aktywów do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla Sprawozdania. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych aktyw są posiadane pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach), według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe aktywa wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin rozliczenia danego aktywa oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

W przypadku pozostałych aktywów niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp

procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Leasing

Umowy leasingu finansowego nie występują.

D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

TUW „TUW” tworzy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w celu pokrycia wszystkich swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych wobec ubezpieczających i beneficjentów umów ubezpieczenia lub reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada bieżącej kwocie, którą TUW „TUW” musiałoby zapłacić, gdyby dokonywał natychmiastowego przeniesienia swoich praw i zobowiązań umownych na inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustala się w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka.

Wszystkie przepływy dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Granice umowy ubezpieczenia ustala się na koniec okresu ubezpieczenia.

Najlepsze oszacowanie ustala się dla jednorodnych grup ryzyka, w podziale na linie biznesu. Jednorodne (homogeniczne) grupy ryzyka definiuje się jako zbiór zobowiązań ubezpieczeniowych mających podobną charakterystykę ryzyka, np. zasady underwritingu, wzorce rozliczania szkód, profil ryzyka ubezpieczających, założenia produktowe, sposoby zarządzania oraz strukturę wydatków. Ryzyka w każdej z grup powinny być dostatecznie podobne, aby pozwolić na właściwą wycenę rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz na przeprowadzenie analiz statystycznych.

W przypadku pojawienia się nowych produktów homogeniczne grupy ryzyka są aktualizowane. Osoba dokonująca kalkulacji najlepszego oszacowania rezerw techniczno-

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

ubezpieczeniowych, może wydzielić, w ramach oceny eksperckiej, podgrupy, które są niejednorodne z całą grupą.

W okresie sprawozdawczym w zakresie metodyki wyceny rezerw do celów wypłacalności i metodyki wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych zaszły w Towarzystwie zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego spowodowane utworzeniem rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Ponadto nastąpiło ujednoczenie metodologii tworzenia rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w liniach 2, 5, 7, 8, 11 wyznaczanych na potrzeby sprawozdań finansowych do zasad stosowanych przy wyznaczaniu rezerw do celów wypłacalności..

Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka, uwzględniony jest w tabeli poniżej.

Tabela 24. Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka

Grupa SI	Linia SII	Nazwa SII	Opis SII
Grupa 1	Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów w przypadku, gdy bazowa działalność nie opiera się na podobnych technikach jak w przypadku ubezpieczeń na życie, inne niż zobowiązania objęte linią biznesową 3.
Grupa 3	Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów i pozostałych szkód rzeczowych	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenie lub utratę pojazdu lądowego (w tym pojazdów szynowych) – ustawowe grupy ubezpieczeń 3 i 4 działu II.
Grupa 8	Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenia lub utratę mienia inne niż wymienione w grupach ubezpieczenia 5 i 6 na skutek pożaru, eksplozji, żywiołów, w tym burzy, gradobicia lub mrozu, energii jądrowej, obsunięcia ziemi oraz wszelkich zdarzeń, takich jak kradzież – ustawowe grupy ubezpieczeń 8-9 działu II.
Grupa 9 bez upraw	Linia 7	Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8	j.w
Grupa 9 uprawy	Linia 7	j.w	j.w
Grupa 10 rzeczowe	Linia 4	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Zobowiązania ubezpieczeniowe od wszelkiej odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania lądowych pojazdów mechanicznych (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika) – ustawowa grupa ubezpieczeń 10 działu II.
Grupa 10 osobowe	Linia 4	j.w	j.w
Grupa 13 rzeczowe	Linia 8	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelką odpowiedzialność cywilną za wyjątkiem zakresu określonego w grupach ubezpieczeń 4 i 6 – ustawowa grupa ubezpieczeń 13 działu II.
Grupa 13 osobowe	Linia 8	j.w.	j.w.
Grupa 18	Linia 11	Ubezpieczenie świadczenia pomocy	Zobowiązania ubezpieczeniowe na pokrycie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu – ustawowa grupa ubezpieczeń 18 działu I.
RENTY	Linia 34	Ubezpieczenia rentowe związane z umowami ubezpieczeń innych niż na życie i dot. zobowiązań ubezpieczeniowych innych niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Zobowiązania z tytułu świadczeń rentowych z umów ubezpieczeń majątkowo-osobowych i powiązane ze zobowiązaniami z ubezpieczeń innych niż zdrowotne.
Grupa 10			
Grupa 13			

Na dzień 31 grudnia 2018 r. T U W „T U W” nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy Solvency II, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d ww. Dyrektywy, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od

ryzyka, o której mowa w art. 308c ww. Dyrektywy ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d ww. Dyrektywy. TUW nie stosuje istotnych uproszczeń przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są metodami opisanymi poniżej:

a) rezerwa składki

W celu wyznaczenia najlepszego oszacowania rezerwy składki ustala się, dla każdego miesiąca, wartość przyszłych przepływów pieniężnych; oddzielnie dla wpływów, czyli przyszłych wpłat składek oraz przychodów z regresów oraz dla wyptywów, jako przyszłych świadczeń i kosztów.

Po stronie przychodów zostały uwzględnione:

- przychody z tytułu regresów wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźnika regresów,
- przyszłe wpłaty składek, są to przyszłe wpłaty pomniejszone o prowizję wyliczane dla aktywnych umów.

Przy kalkulacji rezerwy zostały uwzględnione następujące koszty:

- koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych wyliczane jako iloczyn współczynnika szkodowości i rezerwy składki, skorygowanej o wskaźnik z tytułu rezygnacji. Wartość wyliczonych świadczeń wypłaconych rozkładana jest na poszczególne lata zgodnie z rozkładem opracowanym przy tworzeniu trójkątów szkodowych dla rezerwy szkodowej. Dla grupy 10 koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń są sumą szkód rzeczowych, osobowych nierentowych i rent. Wypłacone świadczenia dla rent jest to iloczyn liczby przyszłych szkód rentowych i wypłaconych świadczeń. Przyszłe szkody rentowe kalkulowane są w oparciu o zakładany współczynnik częstości rent. Wypłacone świadczenia rentowe kalkulowane są w oparciu o przyjęte założenia odnośnie średniego świadczenia dla rent alimentacyjnych i inwalidzkich,

- koszty pośrednie i bezpośrednie likwidacji szkód wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźników kosztów likwidacji pośredniej i bezpośredniej,
- koszty akwizycji wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów akwizycji,
- aktywne umowy wyliczane są na przyszłe miesiące przy użyciu współczynników rezygnacji,
- koszty administracyjne wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów administracyjnych,
- rezygnacje z umów wyliczane są jako iloczyn zakładanego wskaźnika rezygnacji z umów i niewykorzystanej składki pomniejszonej o prowizję. Składka niewykorzystana jest to rezerwa składki pomniejszona o przyszłe wpłaty składki.

b) rezerwy szkodowe rentowe

- rezerwa na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych wyliczana jest indywidualnie jako wartość obecna renty dożywotniej lub czasowej płatnej z góry. Dla każdej renty wyznaczane są projekcje przepływów finansowych, które uwzględniają wpływ śmiertelności, terminowości renty, dyskonta. Do wyliczeń stosuje się najbardziej aktualne Polskie Tablice Trwania Życia,
- IBNR rentowy jest tworzony dla rent zaistniałych i niezgłoszonych oraz zgłoszonych, ale jeszcze nieprzyznanych. Rezerwa tworzona jest w oparciu o analizy przepływów pieniężnych. Wykorzystując metody Chain-Ladder i metody Bornhuettera-Fergusona prognozowana jest liczba rent, których wypłaty rozpoczną się w kolejnych latach kalendarzowych. Następnie, uwzględniając charakterystykę portfela (tj. dla uśrednionych rentobiorców) wyliczana jest wartość obecna tych rent, uwzględniająca śmiertelność i wpływ dyskonta. Suma uzyskanych wartości jest wartością wyliczanej rezerwy IBNR.

c) rezerwy szkodowe na szkody osobowe i rzeczowe

Do wyznaczania wartości rezerw szkodowych stosowane są poniżej opisane metody:

- metoda Chain-Ladder (trójkąty szkód zgłoszonych i wypłaconych),
- metoda Bornhuettera-Fergusona (dla szkód zgłoszonych i wypłaconych dla ostatnich lat szkodowych),
- metoda wyznaczania rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz na zadośćuczynienia z tytułu śmierci. Wyliczenie dokonywane jest w oparciu o średnią liczbę osób uprawnionych i średnią wysokość zadośćuczynienia,
- metoda ryczałtowa (tworzona jako iloczyn rezerwy IBNR ogółem i udziału późnych szkód zgłoszonych do szkód zgłoszonych ogółem) wyznaczania rezerw szkodowych osobowych (nierentowych) w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych,
- dla celów porównawczych, do określenia poziomu niepewności wykorzystywane są również metody addytywne, Frequency-Severity, metody ryczałtowe w wysokości ustalonego wskaźnika szkodowości składki zarobionej (metoda dla części rezerw PSR, dla grup o niewielkim udziale w portfelu).

Do wyznaczenia ostatecznej wartości szkód zaszytych z wykorzystaniem większości wyżej wymienionych metod wykorzystywane są trójkąty historycznych danych szkodowych, tj. macierze, w których wiersze są latami zajścia szkody, kolumny opóźnieniem między zajściem szkody a datą płatności lub opóźnieniem między zajściem szkody a datą jej zgłoszenia, natomiast wartościami są: liczby szkód zamkniętych, liczby szkód zgłoszonych, wartości szkód zgłoszonych oraz wartości szkód wypłaconych.

Na potrzeby metody Bornhuettera-Fergusona oraz metody addytywnej konieczne jest przyjęcie określonej miary ekspozycji. Dla wartości szkód wypłaconych i zgłoszonych miarą jest składka zarobiona w podziale na lata szkodowe, natomiast dla liczby szkód wypłaconych

i zgłoszonych odpowiednią miarą jest liczba polis zarobionych w portfelu na dany rok szkodowy.

W kolejnym kroku, zgodnie z oceną ekspercką, wybierane są te współczynniki, które w najlepszy sposób opisują rozwój szkód.

Następnie liczone są współczynniki rozwoju LDF (Loss Development Factors). W kolejnym kroku wyznaczane są metodą C-L ostateczne wartości szkód (łącznie RBNP i IBNR) oparte na trójkątach dla szkód wypłaconych i zgłoszonych.

Metodą Bornhuettera-Fergusona szacuje się wartość ostateczną szkód na podstawie składki zarobionej, oczekiwanej szkodowości oraz skumulowanego LDF's ($1/LDF$ z metody C-L) wartości te przypisuje się do kolejnych, analizowanych lat. Na bazie składki zarobionej wyznacza się współczynnik szkodowości brutto, na podstawie danych o końcowej wartości szkód wyznacza się współczynnik szkodowości końcowej. Następnie, analizując te parametry należy przyjąć, metodą ekspercką, wartość końcową współczynników szkodowości.

Dla celów porównawczych stosuje się metody addytywne, Frequency-Severity. W metodzie addytywnej, w oparciu o trójkąty dla szkód wypłaconych i zgłoszonych, oblicza się wartość współczynników szkodowości w relacji do składki zarobionej dla każdego roku rozwoju szkody. Następnie przyjmuje się średnie współczynniki i wyznacza ostateczną wartość rezerwy szkodowej jako iloczyn średnich współczynników i składki zarobionej.

W metodzie Frequency-Severity wykorzystywane są trójkąty na bazie liczby szkód zamkniętych i szkód zgłoszonych, wyliczane są współczynniki rozwoju liczby szkód. Następnie prognozowana w kolejnych latach liczba szkód jest przemnażana przez średnią szkodę.

d) margines ryzyka

Margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Margines ryzyka wylicza się według formuły:

$$RM = CoC \sum_{t \geq 0} \frac{SCR(t)}{(1+r(t+1))^{t+1}}$$

gdzie:

CoC – oznacza stopę kosztu kapitału wynoszącą 6%,

SCR(t) – oznacza kapitałowy wymóg wypłacalności,

r(t+1) – oznacza stopę wolną od ryzyka.

Przy wyznaczaniu marginesu ryzyka uwzględnia się następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko aktuarialne,
- ryzyko kredytowe dotyczące umów reasekuracji, umów ze spółkami celowymi (podmiotami specjalnego przeznaczenia), pośredników i ubezpieczających oraz wszelkich innych istotnych ekspozycji blisko powiązanych ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,
- ryzyko operacyjne.

Aktywa dobrane są w sposób minimalizujący kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka rynkowego, na jakie narażone jest Towarzystwo. W przypadku hipotetycznej transakcji portfela istnieje hipotetyczna możliwość pokrycia najlepszego oszacowania obligacjami rządowymi i tym samym nie ma potrzeby uwzględniania ryzyk rynkowych w wyliczeniu marginesu ryzyka.

Przy kalkulacjach prognoz kapitałowego wymogu wypłacalności na kolejne lata Towarzystwo nie uwzględnia części ryzyk, dla których po roku nie występuje ekspozycja na ryzyko. W kolejnych latach powinno uwzględniać się te ryzyka, które rzeczywiście występują. Do ryzyk tych należą: ryzyko rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie i zdrowotnych, ryzyko długowieczności i rewizji wysokości rent w ubezpieczeniach na życie, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko operacyjne.

Wyliczenie marginesu ryzyka w trakcie roku opiera się na uproszczonym podejściu, ponieważ nie prowadzi się pełnych obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności podczas

roku. Margines ryzyka w danym punkcie czasu dla kolejnego roku (RM(t)) oblicza się w następujący sposób:

$$RM(t) = RM(0) * BENET(t) / BENET(0), 0 < t < 1, \text{ gdzie:}$$

RM(0) – margines ryzyka obliczony w czasie t=0,

BENET(t) – najlepsze oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto.

Poniżej zaprezentowano rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto i netto.

Tabela 25. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe				Margines ryzyka
			Rezerwa składek - BEL		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania - BEL		
			brutto	netto	brutto	netto	
			2018 rok				
Pozycje z Załącznika nr 5			R0060	R0150	R0160	R0250	R0280
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	134 459,4	148 706,9	435 984,1	230 950,4	21 236,7
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	18 581,0	18 558,2	8 084,3	7 776,9	427,8
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	28 744,9	36 280,6	17 610,9	7 257,6	632,6
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	2 648,6	2 648,6	2 673,2	2 673,2	90,2
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	4 276,0	4 273,5	26 469,2	26 438,5	926,1
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	1 720,4	3 649,9	566,1	33,9	50,5
			2017 rok				
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	141 085,6	152 317,5	360 628,8	203 962,5	17 388,8
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	19 579,6	19 545,9	7 660,5	7 349,4	454,6
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	30 799,7	34 658,5	15 316,8	7 255,6	630,4
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	2 619,3	2 619,3	2 614,9	2 614,9	91,2
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	4 037,9	4 062,6	22 955,2	22 934,5	791,6
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	1 516,8	3 632,8	661,1	90,6	53,5

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.2.2 Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Ubezpieczenia majątkowe charakteryzują się dużą niepewnością związaną z projekcją rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Szacuje się ich oczekiwaną wartość, a przyszłe wypłaty są wielkościami losowymi i mają tendencję do odchylenia się od wartości oczekiwanej. Niepewność dotycząca przyszłych przepływów pieniężnych może wynikać ze zmian w otoczeniu biznesowym, ekonomicznym, prawnym.

Wśród obszarów niepewności należy wymienić dalszy rozwój szkód osobowych w ubezpieczeniach OC polegający na wzroście tych szkód w porównaniu do obecnych trendów.

Ponadto w ubezpieczeniach od ognia i innych zdarzeń losowych mogą wystąpić duże szkody, które nie były obserwowane w przeszłości. W ubezpieczeniu upraw występuje duża niepewność związana ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi, dużym zagrożeniem są ryzyka katastroficzne.

Poziom niepewności został określony poprzez analizę wrażliwości w ramach zastosowanego modelu, zostały zmieniane parametry, dane i obserwowano zakres, w którym może mieścić się najlepsze oszacowanie.

W okresie sprawozdawczym, w zakresie związanym z poziomem niepewności w odniesieniu do wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zaszła w Towarzystwie zmiana zmierzająca do zmniejszenia jego poziomu. Towarzystwo uwzględniło w najlepszym oszacowaniu możliwe zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

D.2.3 Różnice pomiędzy metodyką wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych do celów wypłacalności a metodyką wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych

a. Rezerwa składek

Różnice między obiema metodami spowodowane są stosowaną metodologią. W sprawozdaniach finansowych rezerwa składek wyliczana jest jako składka przypisana przypadająca na następne okresy sprawozdawcze, natomiast do celów wypłacalności jest to

wartość przyszłych przepływów pieniężnych. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane wartości tej rezerwy. Szczegółowe dane w zakresie rezerwy składek znajdują się w Załączniku nr 5 do Sprawozdania. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

Tabela 26. Rezerwa składek dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwa składek	
			PSR	BEL
			2018 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5				R0060
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	191 954,7	134 459,4
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	31 384,3	18 581,0
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	76 430,7	28 744,9
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	12 584,9	2 648,6
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	13 855,3	4 276,0
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	5 032,4	1 720,4

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

W metodyce wyceny rezerwy składek do celów wypłacalności w wartości przepływów uwzględnia się założenia dotyczące rezygnacji z umów.

Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 27. Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa składek			
		Wymóg kapitałowy (SCR) z tytułu rezygnacji			
		kwota	% SCR z rezygnacji	kwota	% SCR z rezygnacji
		2018 rok		2017 rok	
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	2 768,5	1,44%	10 739,3	4,72%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	1 890,5	6,02%	2 229,7	6,64%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	5 935,4	7,77%	5 721,0	8,21%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	2 703,1	21,48%	2 932,9	22,65%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 492,6	10,77%	1 234,3	10,65%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	312,0	6,20%	312,0	6,19%

b. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na szkody zaistniałe i zgłoszone, tworzona na potrzeby określenia wypłacalności i na potrzeby sprawozdań finansowych, wyznaczana jest na podstawie roszczenia zgłoszonego przez ubezpieczonego, po oszacowaniu przez rzeczoznawcę Towarzystwa jej wysokości w oparciu o zebraną dokumentację o szkodzie.

Opis metod tworzenia rezerwy na szkody zaistniałe i niezgłoszone na potrzeby określenia wypłacalności (dla wszystkich linii biznesu) został przedstawiony powyżej. Do wyznaczania ostatecznej wartości rezerw używa się dyskonta wyznaczonego na podstawie stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Rezerwę na szkody zaistniałe i niezgłoszone w liniach 2, 4, 5, 7, 8, 11 na potrzeby sprawozdań finansowych, tworzy się w oparciu o metodę Chain-Ladder oraz metodę Bornhuettera-Fergusona. Do wyznaczenia rezerwy szkodowej stosuje się modele oparte na analizie trójkątów szkód wypłaconych.

W pozostałych liniach, w których ze względu na specyfikę ubezpieczeń (brak wystarczającej historii szkodowości) nie można stosować metod opartych na trójkątach szkodowych, rezerwa tworzona jest metodą ryczałtową jako ustalony wskaźnik szkodowości składki zarobionej. Opis metod tworzenia rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz rezerwy na szkody osobowe w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych został przedstawiony powyżej.

W metodyce wyceny rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia do celów wypłacalności oraz rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych zostały wyszczególnione następujące elementy, które miały wpływ na różnice w wycenie:

- dyskontowanie rezerw tworzonych dla celów wypłacalności,
- uwzględnianie ujemnych wartości rezerw tworzonych dla celów wypłacalności.

Poniżej zaprezentowano wpływ dyskonta i ujemnych rezerw na wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Tabela 28. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia – wpływ dyskonta i ujemnych rezerw

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania			
		Dyskonto		Ujemna wartość rezerw	
		wartość	% rezerwy	wartość	% rezerwy
2018 rok					
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	99 416,4	18,6%	-2 003,6	-0,4%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	112,3	1,4%	-153,7	-1,9%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	204,1	1,1%	-351,8	-2,0%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	22,3	0,8%	-7,1	-0,3%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 130,7	4,1%	-1 627,3	-5,9%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	2,8	0,5%	-35,1	-6,2%
2017 rok					
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	80 920,1	18,3%	-5 777,9	-1,3%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	207,0	2,6%	-81,8	-1,0%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	356,3	2,3%	-1 935,0	-12,3%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	47,2	1,8%	-14,1	-0,5%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 311,7	5,4%	-2 729,4	-11,2%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	9,5	1,4%	0,0	0,0%

D.2.4 Wycena kwot należnych z umów reasekuracji (udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych)

Przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z zgodnie z warunkami umowy reasekuracji oraz z uwzględnieniem zasad rozliczania z reasekuratorem odrębnie dla poszczególnych umów reasekuracji biorąc pod uwagę przepływy z tytułu składek, odszkodowań i prowizji reasekuracyjnych.

Tabela 29. Należności tytułem udziału reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych w tys. zł

Linie biznesowe		Pozycje z Załącznika nr 5	Udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych			
			rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania	rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania
			2018 rok		2017 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5			R0140	R0240	R0140	R0240
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	-14 247,5	205 033,7	-11 231,9	156 666,3
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	22,9	307,4	33,7	311,1
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	-7 535,7	10 353,4	-3 858,7	8 061,2
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	0,0	0,0	0,0	0,0
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	2,5	30,7	-24,6	20,7
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	-1 929,4	532,1	-2 116,0	570,4
Korekta tyt. ryzyka kredytowego reasekuratora		-	0,0	0,0	0,0	0,0

Szczegółowe dane w zakresie należności tytułem udziału reasekuratora znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.3 Inne zobowiązania

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wycenia zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji rynkowej.

Przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt w celu uwzględnienia zdolności kredytowej Towarzystwa.

Zobowiązania z tytułu leasingu nie występują.

Niepewność w wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2018 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Tym samym niepewność w odniesieniu do kwoty, jak i terminu płatności okazała się nieistotna przy wycenie zobowiązań. Wskaźnik niepewności jest ograniczony do minimum.

Zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe

W 2018 roku wystąpiły zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe. Szczegółowe zmiany w wycenie zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe zostały opisane w pozycjach poniżej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynikają z rezerw na odprawy emerytalno-rentowe oraz z rezerw na odprawy pośmiertne dla rodzin pracowników. Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone metodami aktuarialnymi w oparciu o obowiązujące w Towarzystwie zasady wynagradzania. Towarzystwo nie posiada pracowniczych programów emerytalnych które nakładały by obowiązek wydzielenia aktywów na ich realizację.

W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe są wyceniane w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego określonych w na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych

wymaganych na wypełnienie tychże zobowiązań przy użyciu bazowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań warunkowych do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie posiadało w 2018 roku zobowiązań warunkowych.

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) obejmują:

- rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe pracowników,
- rezerwy na nagrody,
- pozostałe rezerwy.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) Towarzystwo tworzy w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości na pewne lub w dużym stopniu prawdopodobne przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować. Pozostałe rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF.

Rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują.

W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych rezerw do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone na podstawie przepisów prawa oraz obowiązujących w Towarzystwie zasad wyceniania metodami aktuarialnymi. Rezerwy wyceniane są w bilansie ekonomicznym w wartości prezentowanej w bilansie statutowym zgodnie z MSR 19. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników do bilansu ekonomicznego.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową. Rezerwę tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo dokonuje wyliczenia korekty podatku odroczonego na podstawie różnic między bilansem ekonomicznym oraz bilansem statutowym sporządzonym na potrzeby sprawozdania finansowego według PSR. Podstawą do wyliczenia korekty stanowią wszystkie zmiany wartości aktywów i zobowiązań.

Wycena dokonywana jest zgodnie z art. 15 Aktu Delegowanego. W 2018 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny rezerw z tytułu podatku odroczonego do bilansu ekonomicznego. Od 2018 roku Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) obejmują:

- kwoty związane z działalnością ubezpieczeniową, nieujęte w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, należne ubezpieczającym i innym ubezpieczycielom,
- kwoty należne pośrednikom ubezpieczeniowym lub reasekuracyjnym (np. należne, ale niewypłacone jeszcze przez zakład prowizje z tytułu pośrednictwa), z wyłączeniem pożyczek i hipotek od zakładów ubezpieczeń, jeżeli nie są one związane z działalnością ubezpieczeniową.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) dla potrzeb bilansu ekonomicznego ujmuje się przeterminowane kwoty należne ubezpieczającym, pośrednikom ubezpieczeniowym, zakładom ubezpieczeń, które nie są ujęte w przepływach pieniężnych uwzględnianych przy liczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla sprawozdania.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej

Bilans sporządzony według Ustawy o rachunkowości w pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji prezentuje zobowiązania wynikające z umów reasekuracji biernej.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji obejmują zobowiązania bieżące reasekuratorów, brokerów reasekuracyjnych wynikające z zawartych umów reasekuracji biernej, za wyjątkiem zobowiązań uwzględnianych w udziale reasekuratora w rezerwach techniczno –

ubezpieczeniowych (kwoty wymagalne w kolejnych okresach sprawozdawczych). Zobowiązania z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Wykazywane są w pasywach Towarzystwa:

- w pozycji: zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej – kwoty zobowiązań z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot przeterminowanych,
- w pozycji: pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) – kwoty zobowiązań z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych.

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)

W pozycji Pozostałe zobowiązania na potrzeby Wypłacalność II ujmuje się:

- zobowiązania nie związane z transakcjami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,
- zobowiązania wynikające z działalności lokacyjnej (z tytułu alokacji składek),
- rozliczenia międzyokresowe bierne, niezwiązane z działalnością ubezpieczeniową ani reasekuracyjną, za wyjątkiem zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. W 2018 roku wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych zobowiązań do bilansu ekonomicznego. Skutki zmiany wyceny nie są istotne dla sprawozdania.

Pozostałe zobowiązania (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe). Podejście dochodowe jest oparte na przyszłych przepływach pieniężnych zdyskontowanych do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka. Szacunkowe

przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń uwzględniają warunki określone w umowie z kontrahentem.

Zobowiązania podporządkowane

Do zobowiązań podporządkowanych zalicza się zobowiązania, które w razie likwidacji lub upadłości zakładu ubezpieczeń będą spłacane po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli Towarzystwa.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Wartość godziwa zobowiązań podporządkowanych wyceniana jest przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem:

- rynkowej stopy procentowej ustalonej w oparciu o aktualną na dzień wyceny stopę plus marża,
- szczegółowych warunków umowy pożyczki.

Na koniec 2018 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych.

Alternatywne metody wyceny zastosowane przy wycenie zobowiązań

Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, reasekuracji biernej, pozostałych zobowiązań handlowych, innych niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej i niewykazanych w innych pozycjach Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Stosowane założenia i oceny przy wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2018 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Założono współczynnik spłaty zobowiązań na poziomie 100%.

D.4 Alternatywne metody wyceny

Zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej wszystkie aktywa wycenia się w wartości godziwej, czyli w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Towarzystwo kieruje się hierarchią metod wyceny opisaną w art. 10 Aktu Delegowanego.

Składnik aktywów jest uważany za notowany na aktywnym rynku, jeśli występuje odpowiednia liczba transakcji, a kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne oraz reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio między stronami.

W przypadku braku możliwości określenia wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach, tych samych aktywów lub zobowiązań, innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, Towarzystwo wykorzystuje alternatywne metody wyceny.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów.

Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny spójne z podejściem rynkowym, dochodowym, kosztowym lub bieżącego kosztu odtworzenia opisane w art. 10 ust. 7 Aktu

Delegowanego. W odniesieniu do aktywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny przy zastosowaniu współczynników spłacalności lub wskaźników skuteczności windykacji, co do zasady są one aktualizowane na podstawie danych historycznych i statystycznych.

W odniesieniu do aktywów i pasywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny niepewność szacunków dotyczy zastosowanych następujących współczynników/wskaźników w wycenie:

- w odniesieniu do należności od ubezpieczających - założenia dotyczące przewidywanego współczynnika spłacalności ustalono na podstawie historycznych danych w zakresie spłacalności należności z tytułu składek za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena w podziale na kwartały. Ustalony współczynnik jest bezpośrednio stosowany do aktualnego poziomu należności przeterminowanych z tytułu składek wykazanych w bilansie na 31 grudnia 2018 rok. Należności od ubezpieczających są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych z tytułu składek zdyskontowanych do wartości bieżącej. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności od ubezpieczonych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do należności regresowych - założenia dotyczące przewidywanego wskaźnika skuteczności windykacji spłacalności ustalono na podstawie historycznych danych w zakresie skuteczności windykowanych należności regresowych za okres 10 lat poprzedzających rok za który dokonywana jest wycena, pozyskane z księgi pomocniczej K@RNIK i SLS OMEG@. Ustalony współczynnik jest bezpośrednio stosowany do aktualnego poziomu windykowanych należności wykazanych w sprawozdaniu na 31 grudnia 2018 rok. Należności dochodzone z tytułu regresów są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych z tytułu windykowanych regresów zdyskontowanych do wartości bieżącej. Stosowanie

alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności regresowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.

- w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych stosuje się alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem z uwzględnieniem warunków umowy z pośrednikiem oraz oszacowanie przewidywanego terminu spłaty należności na podstawie historycznych danych za okres ostatnich 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających dzień bilansowy. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do należności z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do pozostałych środków trwałych (rzeczowych składników majątku) stosuje się alternatywne metody wyceny określone w art. 10 ust. 7 pkt c Aktu Delegowanego (podejście kosztowe) stosując regulacje określone w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe w oparciu o założenia dotyczące oceny efektywności użytkowania składnika majątku oraz długości okresu możliwości generowania przyszłych korzyści ekonomicznych. Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartości godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do rzeczowych składników majątku wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do obligacji korporacyjnych stosuje się alternatywne metod wyceny - podejście rynkowe. Wartość godziwa ustalana metodą alternatywną dla obligacji korporacyjnych o zmiennym kuponie opartym o WIBOR jest zdefiniowana, jako

- wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości credit spread. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do obligacji korporacyjnych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji, zgodnej ze szczegółową definicją aktywnego rynku Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalnościowego.
- w odniesieniu do depozytów bankowych stosuje się alternatywne metod wyceny - podejście dochodowe - w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości spreadu kredytowego. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do depozytów bankowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
 - w odniesieniu do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
 - w odniesieniu do zobowiązań z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
 - w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (handlowych) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
 - w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (niewykazane w innych pozycjach) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Szczegółowy sposób wyceny aktywów i zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe wraz z informacją o stosowaniu alternatywnych metod wyceny opisano w rozdziale D.1 Aktywa oraz D.3 Inne zobowiązania niniejszego Sprawozdania.

W odniesieniu do rezerw techniczno – ubezpieczeniowych niepewność szacunków został opisana w rozdziale D.2.2 Sprawozdania.

D.5 Wszelkie inne informacje

D.5.1 Wyjaśnienie różnic z wyceny dla celów wypłacalności oraz dla celów statutowych

Główne różnice w wycenie aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności jest powiązany z wyceną rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto i na udziale reasekuratora, w szczególności w zakresie rezerwy składek, której kalkulacja oparta jest na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych netto (wpływów minus wydatki), co powoduje, iż przychody i koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych ujmowane dotąd w odrębnych pozycjach zostały uwzględnione w kalkulacji rezerwy składek.

Zestawienie różnic z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności (WII) w stosunku do wyceny aktywów i zobowiązań dla PSR prezentowanych w bilansie sporządzonym na 31 grudnia 2018 roku przedstawiono w tabeli na stronie następnej. Wartości według PSR zostały zaprezentowane po dostosowaniu do struktury bilansu Wypłacalność II, z wyjątkiem należności i zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz z tytułu reasekuracji biernej.

Szczegółowe dane w zakresie wartości według Wypłacalność II znajdują się w Załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02).

Tabela 30. Struktura różnic w wycenie aktywów i zobowiązań wg PSR vs Wypłacalność II wykazanych na 31.12.2018 r.

	Pozycja z Załącznika nr 1	2018 rok			Wyjaśnienie różnic w wyceny
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	
Aktywa					
Aktywowane koszty akwizycji	-	60 503,7	- 60 503,7	-	Korekta do wyceny zgodnie z art. 31 ust. 1 pkt d rozp del KE
Wartości niematerialne i prawne	R0030	8 323,0	- 8 323,0	-	Korekta do wyceny zgodnie z art. 12 rozp. del KE
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	220,3	5 154,5	5 374,8	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 762,6	6 736,2	14 498,7	Nieruchomości oraz środki transportu - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7a rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście rynkowe) Pozostałe środki trwałe - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7c rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście kosztowe)
Lokaty	R0070	775 089,9	- 10 814,7	785 904,6	Korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7a i b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście rynkowe i dochodowe)
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	502 228,2	-263 058,0	239 170,1	Korekta do wyceny zgodnie z art. 41 rozp. del KE
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	75 985,7	- 45 921,6	30 064,1	Korekta o przyszłe składki ujmowane w BEL-u, korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe)
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	176 841,9	-176 841,9	-	Reklasyfikacja należności nieprzetworzonych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych do pozycji Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	14 127,6	- 967,9	13 159,7	Korekta o spisanie należności z tytułu ZFSS, spisanie kaucji oraz wpływ dyskontowania należności dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	2 506,2	- 1 295,1	1 211,1	Korekta o spisanie środków pieniężnych z tytułu ZFSS
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	1 039,5	141 011,5	142 051,0	Korekta o spisanie materiałów oraz RMK (wartość godziwa zero). Ponadto, reklasyfikacja należności nieprzetworzonych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych z pozycji Należności z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania należności dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Razem aktywa	R0500	1 624 628,5	-393 194,4	1 231 434,1	
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0600	986 159,8	-167 590,6	818 569,2	Korekta do wyceny dla celów wypłacalności
Zobowiązania warunkowe	R0740	-	-	-	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	4 611,4	-	4 611,4	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 256,8	-	1 256,8	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	-	-	-	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	-	-	-	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	20 742,8	- 8 569,6	12 173,2	Korekta o kwoty zarachowanych prowizji dla pośredników ubezpieczeniowych (korekta do BEL-a) oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	368 317,9	-368 317,9	-	Reklasyfikacja zobowiązań nieprzetworzonych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych do pozycji Pozostałe pasywa (niewykazane w innych pozycjach)
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	8 487,1	- 63,1	8 424,0	Reklasyfikacja do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania podporządkowane	R0850	-	-	-	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	1 850,3	181 644,4	183 494,7	Korekta o spisanie funduszu ZFSS. Ponadto, reklasyfikacja zobowiązań nieprzetworzonych z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych z pozycji Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Razem zobowiązania	R0900	1 391 426,1	-362 896,8	1 028 529,4	
Aktywa netto/kapitały własne					
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	233 202,4	- 30 297,6	202 904,7	

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności
** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Tabela 31. Porównanie korekt dokonanych w 2018 roku do korekt dokonanych w 2017 roku

Pozycja z Załącznika nr 1	2018 rok			2017 rok			Uwagi dot. korekt dokonanych w 2018 vs dokonane w 2017 roku	
	Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII		
Aktywa								
Aktywowane koszty akwizycji	-	60 503,7	- 60 503,7	-	61 946,8	- 61 946,8	Korekta do zera	
Wartości niematerialne i prawne	R0030	8 323,0	- 8 323,0	-	6 151,9	- 6 151,9	Korekta do zera	
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	220,3	5 154,5	5 374,8	3 072,3	2 821,8	5 894,2	Korekty wynikają głównie z różnic na wycenie rezerw techniczno - ubezpieczeniowych netto dla celów wypłacalności (po uwzględnieniu kwot należnych z tytułu reasekuracji) oraz wyceny należności i zobowiązań nieprzeteminiowanych dla celów wypłacalności. Począwszy od 2018 Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII, stąd nastąpiła zmiana prezentacyjna.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 762,6	6 736,2	14 498,7	8 404,6	6 010,8	14 415,4	Składniki majątku na podobnym poziomie
Lokaty	R0070	775 089,9	10 814,7	785 904,6	761 546,7	5 326,0	766 872,7	Istotny wzrost lokat w sprawozdaniu statutowym
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	502 228,2	- 263 058,0	239 170,1	447 559,8	- 258 262,7	189 297,1	Korekty do poziomu kwot rozliczeń przyszłych przepływów
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	75 985,7	- 45 921,6	30 064,1	88 508,1	- 61 062,0	27 446,0	Należności na podobnym poziomie, korekty dotyczą głównie przyszłych składek. W 2018 roku wprowadzono dodatkowo dyskontowanie należności dla celów wypłacalności.
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	176 841,9	- 176 841,9	-	198 156,9	- 41 175,9	156 981,0	W 2017 roku w tej pozycji wykazano należności nieprzeteminiowane z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych. W 2018 roku należności nieprzeteminiowane zostały wykazane w Pozostałych aktywach (niewykazanych w innych pozycjach).
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	14 127,6	- 967,9	13 159,7	1 656,9	- 580,1	1 076,8	W 2017 roku korekta obejmowała spisanie należności z tytułu ZFSS. W 2018 roku zostały dodatkowo spisane kaucje oraz wprowadzono dyskontowanie należności dla celów wypłacalności.
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków	R0410	2 506,2	- 1 295,1	1 211,1	2 209,2	- 1 062,3	1 146,9	Korekta o spisanie środków pieniężnych z tytułu ZFSS
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	1 039,5	141 011,5	142 051,0	1 210,3	- 1 210,3	-	W przeciwieństwie do 2017 roku, w 2018 roku w tej pozycji wykazano należności nieprzeteminiowane z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych. W 2018 roku wprowadzono także dyskontowanie należności dla celów wypłacalności.
Razem aktywa	R0500	1 624 628,5	- 393 194,4	1 231 434,1	1 580 423,6	- 417 293,5	1 163 130,1	
Zobowiązania								
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0600	986 159,8	- 167 590,6	818 569,2	925 147,3	- 199 526,4	725 620,9	Aktualizacja wyceny rezerw techniczno - ubezpieczeniowych
Zobowiązania warunkowe	R0740	0,0	-	0,0	-	-	-	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	4 611,4	-	4 611,4	2 013,6	-	2 013,6	W 2018 roku utworzono rezerwę na premię motywacyjną dla pracowników
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 256,8	-	1 256,8	817,0	-	817,0	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	0,0	-	0,0	1 186,9	2 233,2	3 420,1	Korekty wynikają głównie z różnic na wycenie lokat dla celów wypłacalności. Począwszy od 2018 Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII, stąd nastąpiła zmiana prezentacyjna.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0,0	-	0,0	13,1	-	13,1	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	20 742,8	- 8 569,6	12 173,2	23 449,9	- 8 546,8	14 903,1	Zobowiązania na podobnym poziomie. W 2018 roku wprowadzono dyskontowanie zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	368 317,9	- 368 317,9	0,0	410 681,3	- 207 229,8	203 451,5	W 2017 roku w tej pozycji wykazano nieprzeteminiowane zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych. W 2018 roku nieprzeteminiowane zobowiązania wykazywane są w Pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach)
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	8 487,1	- 63,1	8 424,0	9 455,0	- 119,9	9 335,1	Reklasyfikacja do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń. W 2018 roku wprowadzono także dyskontowanie zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0,0	-	0,0	12 007,2	-	12 007,2	Na początku 2018 roku została spłacona pożyczka podporządkowana
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	1 850,3	181 644,4	183 494,7	1 617,1	- 1 594,4	22,6	W przeciwieństwie do 2017 roku, w 2018 roku w tej pozycji wykazano zobowiązania nieprzeteminiowane z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych. W 2018 roku wprowadzono także dyskontowanie zobowiązań dla celów wypłacalności. Korekta o fundusz ZFSS.
Razem zobowiązania	R0900	1 391 426,1	- 362 896,8	1 028 529,4	1 386 388,4	- 414 784,1	971 604,3	
Aktywa netto/kapitały własne								
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	233 202,4	- 30 297,6	202 904,7	194 035,2	- 2 509,3	191 525,8	

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

D.5.2 Dodatkowa informacja odnośnie podatku odroczonego

Poniższa tabela przedstawia wartości aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego tj. naliczenia podatku odroczonego na różnicach między sprawozdaniem statutowym (PSR) i Wypłacalność II (WII).

Tabela 32. Wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego w PSR i WII na 31.12.2018 r.

	Pozycja z Załącznika nr 1	2018 rok		
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII
Aktywa z tyt. odroczonego podatku dochodowego		1 731,9	8 493,7	10 225,6
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego		1 511,6	3 339,1	4 850,8
Aktywa netto z ty. odroczonego podatku dochodowego	R0040	220,3	5 154,5	5 374,8

Według stanu na koniec 2018 roku różnica pomiędzy aktywami i rezerwą z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów Wypłacalności II wynosiła 5 374,8 tys. zł i została zaprezentowana w pozycji R0040 Załącznika nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02). Towarzystwo przewiduje, że możliwe do potrącenia tymczasowe różnice z wyceny wygasną w ciągu roku. Na koniec 2018 roku nie wystąpiły w podatku odroczonym nierozliczone straty podatkowe z lat ubiegłych oraz niewykorzystane ulgi podatkowe.

Różnice w podatku dochodowym występujące między standardami rachunkowości wg PSR i Wypłacalności II zostały przez Towarzystwo zidentyfikowane. Główne różnice w wycenie aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności są powiązane z wyceną do wartości godziwej rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto i na udziale reasekuratora, przeszacowania lokat oraz składników majątku Towarzystwa.

E Zarządzanie kapitałem

E.1 Środki własne

E.1.1 Zasady zarządzania środkami własnymi

Zasady zarządzania środkami własnymi Towarzystwa regulują wewnętrzne procedury określające zasady planowania biznesowego i zarządzania kapitałem. Podstawowym dokumentem związanym z zarządzaniem środkami własnymi jest „Polityka Inwestycyjna Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, „Strategia Zarządzania Ryzykiem w TUW „TUW”” oraz „Plan finansowy” uchwalone przez Zarząd.

Strategia zarządzania kapitałem w Towarzystwie opiera się na utrzymywaniu odpowiedniej wypłacalności i odpowiedniej jakości kapitału. Celem zarządzania kapitałem w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest zapewnienie kapitałowej adekwatności Towarzystwa w odniesieniu do ryzyk generowanych w działalności ubezpieczeniowej, finansowej i operacyjnej.

Zarządzanie kapitałem i płynnością ma kluczowe znaczenie dla Towarzystwa, jego klientów, inwestorów oraz innych interesariuszy. Zgodnie z przyjętą tolerancją ryzyka, celem zarządzania kapitałem i płynnością Towarzystwie jest dbanie o silną i stabilną pozycję kapitałową, przy jednoczesnym utrzymywaniu odpowiedniej płynności w celu zapewnienia, że Towarzystwo będzie zdolne do wypełniania przyjętych zobowiązań.

Ponadto cele zarządzania kapitałem obejmują:

- spełnienie ilościowych wymagań kapitałowych wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- spełnienie jakościowych wymagań odnośnie do zarządzania kapitałem wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- umożliwienie realizacji wewnętrznych celów biznesowych określonych w planach Towarzystwa,

- zapewnienie marginesu kapitału regulacyjnego ponad poziomy wynikające z przyjętych planów, umożliwiającego utrzymanie adekwatnego poziomu kapitału w przypadku zaistnienia nieprzewidzianych, negatywnych scenariuszy.

Horyzont czasowy planowania kapitału jest zgodny z horyzontem planowania biznesowego, przy czym obejmuje co najmniej perspektywę roczną oraz jedną perspektywę wieloletnią (3 lata). Proces planowania alokacji kapitału przeprowadzany jest z następującą częstotliwością:

- w przypadku planu rocznego - w roku poprzedzającym rok planowany w terminach zgodnych z terminami planowania biznesowego,
- w przypadku planowania wieloletniego w roku poprzedzającym lata planowane w terminach zgodnych z terminami planowania biznesowego,
- wraz z korektą planów biznesowych.

Pomiar bieżącej wartości poziomów adekwatności kapitałowej odbywa się cztery razy do roku w terminach zgodnych z terminami planowania alokacji kapitału. W przypadku zaistnienia zdarzeń mogących mieć istotny wpływ na pozycję kapitałową Towarzystwa pomiar poziomu adekwatności kapitału może być przeprowadzany częściowo.

Towarzystwo przyjmuje, że kierowanie się powyższymi wytycznymi wzmacnia odporność na niekorzystne zdarzenia rynkowe oraz służy długo- i krótkoterminowym interesom TUW „TUW”, członków Towarzystwa, a także innych stron.

Towarzystwo „TUW” w celu spełniania założeń związanych środkami własnymi wprowadziło szereg limitów, wobec których się odnosi, a których zaproponowane wielkości określają strategię oraz obligują do dokładnego kontrolowania struktury jego portfela. Limity te sprawdzane są cyklicznie, a wyniki analiz prezentowane są przez Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem na posiedzeniach Komitetu Ryzyka. Zarząd w sposób ciągły ma dostęp do tego typu sprawozdań i na ich podstawie podejmuje kluczowe decyzje dla TUW „TUW” – akceptacja nowego poziomu ryzyka lub podjęcie działań mających ograniczyć jego nieakceptowalny poziom.

Poniżej umieszczona jest tabela z limitami dotyczącymi zarządzania środkami własnymi w TUW „TUW”.

Tabela 33. Obowiązujące limity dotyczące zarządzania środkami własnymi w 2018 roku

Lp.	Wymiar	Opis parametru	Limit	Dodatkowe objaśnienia
1	Wypłacalność	Wskaźnik pokrycia SCR środkami własnymi	>100%	
2	SCR	Łączna wartość SCR/Łączna wartość SCR z planu	<110%	
3	SCR	SCR ryzyka ubezpieczeniowego/SCR	>70%	
4	OPW	Wartość własnej oceny potrzeb w zakresie wypłacalności/SCR	<100%	Potrzeby w zakresie wypłacalności nie powinny przekraczać wymogu regulacyjnego
5	OPW	Własna ocena wymogu kapitałowego dla ryzyk ubezpieczeniowych/własna ocena wymogu kapitałowego	>70%	Analogicznie do struktury SCR
6	OPW	Potrzeby kapitałowe z tytułu ryzyka niekorzystnego rozwoju szkód osobowych /BEL rezerw OC Komunikacyjnego	<25%	

Towarzystwo nie zauważyło istotnych zmian, które zaszyły w okresie sprawozdawczym i mogły mieć wpływ na zasady zarządzania środkami własnymi.

E.1.2 Informacja dotycząca struktury środków własnych

Do podstawowych środków własnych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zalicza:

- opłacony kapitał zakładowy,
- rezerwę uzgodnieniową,
- pożyczki podporządkowane,
- kwotę odpowiadającą wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Towarzystwo nie wykazuje pozycji zaliczanych do uzupełniających środków własnych.

Środki własne Towarzystwo kwalifikuje do trzech kategorii. Kategoria 1 obejmuje opłacony kapitał zakładowy i rezerwę uzgodnieniową. Do kategorii 2 zaliczono w 2017 roku pożyczki podporządkowane o łącznej wartości 12 mln zł. Termin zapadalności pożyczek przypadał na grudzień 2017 roku, zaś na podstawie decyzji organu nadzoru pożyczki zostały spłacone w styczniu 2018 roku. Z uwagi na to, że zostały one zaciągnięte przed wejściem przepisów wprowadzających Wypłacalność II, zaliczane były do kategorii 2 środków własnych. Do kategorii 3 zaliczono nadwyżkę aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego nad rezerwą na podatek odroczony. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych.

Środki własne Towarzystwa w 2018 roku spełniają warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należą do kategorii 1 nieograniczonej oraz środków kategorii 3. Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. Całość środków własnych jest dopuszczona na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności. Na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego dopuszczone są tylko środki należące do kategorii 1 nieograniczonej.

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w 2018 roku wyniosły 202,9 mln zł i były na podobnym poziomie w porównaniu do 2017 roku pomimo spłaty zobowiązania podporządkowanego, zaliczanego w 2017 roku do środków własnych. Wzrost podstawowych środków własnych wynikał ze wzrostu kapitału z tytułu wpływu składek członkowskich od Klientów.

Tabela 34. Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017
Kategoria 1	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R130/C0020	169 708,3	161 230,2
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	-	-
Kategoria 2	R0290/C0040	-	12 000,0
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	-	12 000,0
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	-	12 000,0
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	-	-
Kategoria 3	R0290/C0050	5 374,8	2 474,0
Podstawowe środki własne	R0290/C0050	5 374,8	2 474,0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego netto	R0160/C0050	5 374,8	2 474,0
Uzupełniające środki własne	R0400/C0050	-	-
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	202 904,7	203 525,8
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie SCR	R0540/C0010	202 904,7	203 525,8

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

W Towarzystwie nie występują fundusze wyodrębnione.

Nie występują istotne ograniczenia środków własnych ani obciążenia środków własnych, jak również żadne odliczenia od środków własnych. W kalkulacji nie wystąpiły odliczenia z

tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych ani odliczenia innych pozycji aktywów.

Istotną pozycją środków własnych wg stanu na 31 grudnia 2017 roku była pożyczka podporządkowana. Pożyczka ta została spłacona w styczniu 2018 roku.

W Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wpłaty wnoszone przez członków Towarzystwa wykazywane są w sprawozdawczości statutowej w dwóch pozycjach: kapitale podstawowym i pozostałych kapitałach rezerwowych. O ile w pozycji „kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja środków własnych w przypadku TUW” wykazywana jest ta sama pozycja co kapitał podstawowy w sprawozdaniu statutowym, to nie są w niej wykazywane inne wpłaty członków, tj. składka członkowska, wpisowe, oraz objęte udziały, które nie zostały jeszcze przeniesione decyzją Walnego Zgromadzenia do kapitału podstawowego. Skumulowane wpłaty z tego tytułu prezentuje pozycja „pozostałe kapitały rezerwowe” w sprawozdaniu statutowym, natomiast w sprawozdaniu dla celów wypłacalności jest ona składnikiem rezerwy uzgodnieniowej.

Składnikami rezerwy uzgodnieniowej są również inne pozycje kapitałów własnych Towarzystwa wykazywane w sprawozdaniu dla celów statutowych tj. kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, a także zysk strata netto z lat ubiegłych i roku bieżącego. Rezerwa uzgodnieniowa stanowi różnicę między nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami a kapitałem założycielskim Towarzystwa i kwotą odpowiadającą wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Struktura aktywów netto rezerwy uzgodnieniowej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 35. Rezerwa uzgodnieniowa w tys. zł

Rezerwa uzgodnieniowa		Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017	zmiana w okresie	
					kwota	źródło
Kapitałe własne wg PSR pomniejszone o kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy pozostały	-	80 188,9	54 348,1	25 840,8	Zasilenie z wyniku finansowego z 2017r.
	Kapitał z aktualizacji wyceny	-	0,5	0,5	-	-
	Pozostałe kapitały rezerwowe	-	98 381,3	86 024,2	12 357,1	Wpływy ze składek członków Towarzystwa
	Nie rozliczony wynik z lat poprzednich	-	-	-	-	-
	Wynik bieżącego okresu	-	26 810,1	25 840,8	969,3	Wynik jest porównywalny
Korekty z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej (netto po korekcie podatku odroczonego)		-	30 297,6	2 509,3	27 788,3	Wyższe rezerwy netto dla celów wypłacalności niż w roku poprzednim, większa korekta in plus na lokatach
Usunięcie aktywów netto z tytułu podatku odroczonego		R0160/C0050	5 374,8	2 474,0	2 900,8	Aktualizacja wyceny aktywów i zobowiązań
Razem		R0130/C0010	169 708,3	161 230,2	8 478,1	

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

Rezerwa uzgodnieniowa jest wrażliwa na wielkość generowanego wyniku finansowego netto, wielkość wpłacanych składek członkowskich oraz korekty wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności.

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR)

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR) w 2018 roku wyniosły 197,5 mln zł i spadły w porównaniu do 2017 roku o 3,5 mln zł. Spadek jest spowodowany spłatą pożyczki podporządkowanej w styczniu 2018 roku.

Tabela 36. Środki własne na pokrycie MCR w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017
Kategoria 1	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	197 529,9	189 051,8
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130/C0020	169 708,3	161 230,2
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	-	-
Kategoria 2	R0290/C0040	-	12 000,0
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	-	12 000,0
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	-	12 000,0
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	-	-
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	197 529,9	201 051,8
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie MCR	R0550/C0010	197 529,9	201 051,8

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

E.1.3 Różnice w wycenie dla celów statutowych a celów wypłacalności

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności różnią się od kapitałów własnych wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości o kwoty korekt z tytułu przeszacowania do wartości godziwej aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności oraz wynikającej z nich korekty podatku odroczonego. Wykaz różnic przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 37. Wykaz różnic między kapitałem własnym wykazywanym w sprawozdaniu finansowym zakładu a środkami własnym na pokrycie SCR w tys. zł

Kapitały własne a dostępne środki własne	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2018	31.12.2017	zmiany w okresie
Kapitały własne wg PSR	-	233 202,4	194 035,2	39 167,2
Korekta z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej	-	- 30 297,6	- 2 509,3	- 27 788,3
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0010	-	12 000,0	- 12 000,0
Środki własne dostępne na pokrycie SCR	R0540/C0010	202 904,7	203 525,8	- 621,1

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

Dostępne środki własne w 2018 roku Towarzystwo posiadało na zbliżonym poziomie jak w 2017 roku, pomimo spłaty zobowiązań podporządkowanych, które były zaliczane do środków własnych.

Towarzystwo odnotowało w 2018 roku wzrost kapitałów własnych wg PSR (wynikający z zysku finansowego netto za 2018 rok oraz zwiększenia kapitału rezerwowego z tytułu wpłaconych składek członkowskich). Ten dodatni wpływ na środki własne został zbilansowany negatywnym wpływem pochodzącym z korekty z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej, która była związana głównie ze zmianą do wartości godziwej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kapitałowy wymóg wypłacalności dla TUW „TUW” jest na zbliżonym poziomie – niewielki wzrost w 2018 roku. SCR dla ryzyka ubezpieczeniowego wzrósł i na koniec 2018 roku stanowił 75% wkładu w ryzyko – wzrost o 2 punkty procentowe – jest to zgodne ze strategią Towarzystwa. Minimalny wymóg kapitałowy oraz pozostałe wymogi kapitałowe nie zmieniły się w sposób znaczący. Szczegółowe informacje są zawarte w rozdziale C Sprawozdania.

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

Towarzystwo przyjmuje, że profil ryzyka określony przez formułę standardową względnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka TUW „TUW”. Ewentualne różnice podlegają corocznie analizie w procesie oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Oznacza to, iż w celu scharakteryzowania własnego profilu ryzyka Towarzystwo uwzględnia dodatkowo pewne modyfikacje profilu ryzyka w przypadku tych ryzyk, które nie są ujęte w formule standardowej lub ich ilościowe oszacowanie (tzw. kalibracja) w formule standardowej nie odzwierciedla w pełni profilu ryzyka TUW „TUW” (patrz rozdział B.3.2 Sprawozdania).

Tabela 38. Wskaźnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w tys. zł

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	2018	2017
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu SCR	R0500/C0010	202 904,7	203 525,8
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu SCR	R0540/C0010	202 904,7	203 525,8
Kapitałowy Wymóg wypłacalności (SCR)	R0580/C0010	149 930,5	148 091,6
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0620/C0010	135,3%	137,4%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

Na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy.

Dane w zakresie wyników kapitałowego wymogu wypłacalności (w podziale na moduły ryzyka) zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 8 - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21).

Tabela 39. Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności w tys. zł

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalnościowego	Pozycja z Załącznika nr 8	2018		2017		Dynamika 2018/2017
		kwota	% SCR	kwota	% SCR	
Ryzyko rynkowe	R0010/C0110	20 768,1	13,9%	28 035,3	18,9%	74,1%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020/C0110	14 247,6	9,5%	12 143,9	8,2%	117,3%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	R0030/C0110	2 664,3	1,8%	2 053,1	1,4%	129,8%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040/C0110	11 276,3	7,5%	11 635,8	7,9%	96,9%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	R0050/C0110	112 690,3	75,2%	108 223,7	73,1%	104,1%
Ryzyko operacyjne	R0130/C0110	20 893,8	13,9%	21 308,7	14,4%	98,1%
Kapitałowy Wymóg Wypłacalności (SCR) razem	R0220/C0110	149 930,5	100,0%	148 091,6	100,0%	101,2%

Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych.

Towarzystwo nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej.

Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Wypłacalność II.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

Towarzystwo dokonuje wyliczeń wartości minimalnego progu wypłacalności (MCR) w oparciu o formułę standardową. Minimalny kapitałowy próg wypłacalności odpowiada kwocie dopuszczonych podstawowych środków własnych, poniżej której, przy założeniu kontynuowania działalności, ubezpieczający i beneficjenci są narażeni na niedopuszczalny poziom ryzyka. Kalkulacje dokonywane są na podstawie funkcji liniowej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz składki przypisanej. Towarzystwo oświadcza, iż przy wyliczeniu MCR nie uwzględnia zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie, o których mowa w art. 251 ust. 1 pkt e Aktu Delegowanego, gdyż jako Towarzystwo ubezpieczeń majątkowych nie oferuje umów ubezpieczeń na życie.

Dane dotyczące wyliczeń wartości minimalnego progu wypłacalności Towarzystwa przedstawione w tabeli.

Tabela 40. Wyniki kapitałowego minimalnego wymogu wypłacalności TUW „TUW” na 31.12.2018 r. w tys. zł

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	2018	2017
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu MCR	R0510/C0010	197 529,9	201 051,8
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu MCR	R0550/C0010	197 529,9	201 051,8
Minimalny Wymóg Kapitałowy (MCR)	R0600/C0010	67 468,7	66 641,2
Współczynnik pokrycia Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0640/C0010	292,8%	301,7%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solwency II dla podmodułu cen akcji.

E.4 Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

E.5 Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

Towarzystwo oświadcza, że występuje zgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i kapitałowym wymogiem wypłacalności.

E.6 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje w zakresie tego rozdziału ujęto w Sprawozdaniu.

Załączniki:

- ➔ Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)
- ➔ Załączniki 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)
- ➔ Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.01)
- ➔ Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (S.12.01.02)
- ➔ Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)
- ➔ Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)
- ➔ Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)
- ➔ Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)
- ➔ Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)

		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II C0010
Aktywa		
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	5 375
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	14 499
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	785 905
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w zakładach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	0
Akcje i udziały – notowane	R0110	0
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Dłużne papiery wartościowe	R0130	668 744
Obligacje państwowe	R0140	630 045
Obligacje korporacyjne	R0150	38 699
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	0
Instrumenty pochodne	R0190	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	117 160
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	0
Pożyczki pod zastaw polisy	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:	R0270	239 170
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	192 570
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	R0290	192 570
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	0
Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	46 600
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0
Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	46 600
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	0
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	30 064
Należności z tytułu reasekuracji biemej	R0370	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	13 160
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone	R0400	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	1 211
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	142 051
Aktywa ogółem	R0500	1 231 434

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II C0010
Zobowiązania		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	705 420
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	700 008
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	676 734
Margines ryzyka	R0550	23 274
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	5 412
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	5 322
Margines ryzyka	R0590	90
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	113 149
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	0
Margines ryzyka	R0640	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	113 149
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	0
Najlepsze oszacowanie	R0670	96 029
Margines ryzyka	R0680	17 121
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	0
Margines ryzyka	R0720	0
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	R0730	0
Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	4 611
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	1 257
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	0
Instrumenty pochodne	R0790	0
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	12 173
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	8 424
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane niewłączone do BOF	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOF	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	183 495
Zobowiązania ogółem	R0900	1 028 529
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	202 905

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Załączniki 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)

	Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz)												Linie biznesowe w odniesieniu do:				Ogółem
	Ubezpieczenia pokrycia świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek urazy dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Ubezpieczenia zdrowotne	Pozostałe ubezpieczenia osobowe	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia majątkowe	
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200
Składki przypisane																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	0	23 311	0	377 629	59 347	152	138 025	27 326	14	54	9 785	4				635 648
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130																0
Udział zakładu reasekuracji	R0140	0	175	0	277 513	2 089	0	78 904	101	0	0	6 341	0	0	0	0	365 124
Netto	R0200	0	23 136	0	100 115	57 258	152	59 121	27 225	14	54	3 444	4	0	0	0	270 524
Składki zarobione																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	0	23 678	0	413 339	61 533	130	131 299	24 600	57	32	9 793	6				664 466
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230																0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	0	175	0	304 295	2 075	0	75 312	101	0	0	6 251	0	0	0	0	988 206
Netto	R0300	0	23 501	0	109 044	59 458	130	55 987	24 498	57	32	3 541	6	0	0	0	276 256
Odszkodowania i świadczenia																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	0	6 033	0	236 490	39 077	54	56 050	13 052	14	14	4 866	2				355 652
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330																0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	0	0	0	188 716	1 988	0	33 051	-2 866	0	0	3 918	0	0	0	0	224 807
Netto	R0400	0	6 033	0	47 775	37 089	54	22 999	15 918	14	14	947	2	0	0	0	130 845
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430																0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	0	9 108	0	127 943	19 489	40	48 163	12 051	9	13	2 391	2	0	0	0	219 209
Pozostałe koszty	R1200	0	164	0	21 529	600	9	3 872	335	12	1	122	0	0	0	0	26 644
Koszty ogółem	R1300	0	9 272	0	149 472	20 089	49	52 035	12 386	21	14	2 513	2	0	0	0	245 853

	Linie biznesowe w odniesieniu do: zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie					Zobowiązania z tytułu			Ogółem
	Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane z zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane z zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	
	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Składki przypisane									
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione									
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R1610	0	0	0	0	42 906	0	0	42 906
Udział zakładu reasekuracji	R1620	0	0	0	0	28 419	0	0	28 419
Netto	R1700	0	0	0	0	14 488	0	0	14 488
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe koszty	R2500								
Koszty ogółem	R2600								

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.01)

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie						Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	
R0010	C0010							
	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	
Składki przypisane								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	635 648	0	0	0	0	0	635 648
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0140	365 124	0	0	0	0	0	365 124
Netto	R0200	270 524	0	0	0	0	0	270 524
Składki zarobione								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	664 466	0	0	0	0	0	664 466
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0240	388 209	0	0	0	0	0	388 209
Netto	R0300	276 256	0	0	0	0	0	276 256
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	355 652	0	0	0	0	0	355 652
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0340	224 807	0	0	0	0	0	224 807
Netto	R0400	130 845	0	0	0	0	0	130 845
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	0	0	0	0	0	0	0
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R0440	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R0500	0	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R0550	219 209	0	0	0	0	0	219 209
Pozostałe koszty	R1200	26 644	0	0	0	0	0	26 644
Koszty ogółem	R1300	245 853	0	0	0	0	0	245 853

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie					Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	
R0010	C0150						C0210
	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane							
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione							
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia							
Brutto	R1610	42 906	0	0	0	0	42 906
Udział zakładu reasekuracji	R1620	28 419	0	0	0	0	28 419
Netto	R1700	14 488	0	0	0	0	14 488
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych							
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0
Udział zakładu reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0
Pozostałe koszty	R2500						
Koszty ogółem	R2600						

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie S.12.01.02)

		Ubezpieczenia, w których świadczenie jest				Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane z zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	Reasekuracja czynna			Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie powiązane z zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych)	Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane z zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)	
		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach		Umowy bez opcji i gwarancji		Umowy z opcjami i gwarancjami		Umowy bez opcji i gwarancji		Umowy z opcjami i gwarancjami		Umowy bez opcji i gwarancji		Umowy z opcjami i gwarancjami						
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080		C0090	C0100	C0110		C0120	C0130	C0140				C0150
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0	0			0			0	0	0	0	0	0	0			0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczonymi łącznie – Ogółem	R0020	0	0			0			0	0	0	0	0	0	0			0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																				
Najlepsze oszacowanie																				
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030	0		0	0	0	0	0	96 029	0	0	0	0	0	96 029	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0040	0		0	0	0	0	0	46 623	0	0	0	0	0	46 623	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji (bez kwot należnych od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej) przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	R0050	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	R0060	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z reasekuracji finansowej przed dokonaniem korekty ze względu na oczekiwane straty	R0070	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0080	0		0	0	0	0	0	46 600	0	0	0	0	0	46 600	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej	R0090	0		0	0	0	0	0	49 428	0	0	0	0	0	49 428	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0100	0	0			0			17 121	0	0	0	0	0	17 121	0	0	0	0	0
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																				
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	0	0			0			0	0				0	0			0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0120	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0130	0	0			0			0	0				0	0			0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0200	0	0			0			113 149	0	0	0	0	0	113 149	0	0	0	0	0

Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna											Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych		Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0170
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane łącznie	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieceniowymi obliczonymi łącznie – Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																		
Najlepsze oszacowanie																		
Rezerwy składek																		
Brutto – Ogółem	R0060	0	2 649	0	134 499	18 581	62	28 745	4 276	41	46	1 720	1	0	0	0	0	190 579
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	0	0	0	-14 248	23	0	-7 536	2	0	0	-1 929	0	0	0	0	0	-23 687
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto	R0150	0	2 649	0	148 707	18 558	62	36 281	4 274	41	46	3 650	1	0	0	0	0	214 267
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia																		
Brutto – Ogółem	R0160	0	2 673	0	435 984	8 084	64	17 611	26 469	14	9	566	2	0	0	0	0	491 477
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	0	0	0	205 034	307	0	10 353	31	0	0	532	0	0	0	0	0	216 257
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na odszkodowania i świadczenia	R0250	0	2 673	0	230 950	7 777	64	7 258	26 439	14	9	34	2	0	0	0	0	275 219
Łączna kwota najlepszego oszacowania brutto	R0260	0	5 322	0	570 443	26 665	126	46 366	30 745	55	54	2 296	2	0	0	0	0	682 066
Łączna kwota najlepszego oszacowania netto	R0270	0	5 322	0	379 657	26 335	126	43 538	30 712	55	54	3 684	2	0	0	0	0	489 486
Margines ryzyka	R0280	0	90	0	21 237	428	0	633	926	0	0	50	0	0	0	0	0	23 364
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieceniowych / Amount of the transitional on Technical Provisions																		
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe łącznie	R0290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie	R0300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Margines ryzyka	R0310	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ogółem																		
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe – ogółem	R0320	0	5 412	0	591 680	27 093	126	46 988	31 671	55	54	2 337	2	0	0	0	0	705 420
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	0	0	0	190 786	330	0	2 818	33	0	0	-1 397	0	0	0	0	0	192 570
Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	0	5 412	0	400 894	26 763	126	44 171	31 638	55	54	3 734	2	0	0	0	0	512 850

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)

Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej)

(wartość bezwzględna)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110
Rok / Year											
Wcześniejsze lata	R0100										3 786
N-9	R0160	73 096	36 474	6 166	5 228	2 963	3 474	2 773	1 815	1 154	1 376
N-8	R0170	137 623	45 703	8 834	4 308	3 889	2 945	4 042	3 254	1 265	
N-7	R0180	122 799	43 931	11 267	6 097	5 301	5 864	3 367	1 780		
N-6	R0190	154 721	51 419	9 175	7 674	4 786	4 682	2 243			
N-5	R0200	149 822	51 162	9 737	8 422	5 345	4 677				
N-4	R0210	166 576	51 055	10 549	8 607	6 628					
N-3	R0220	184 813	73 908	12 112	7 733						
N-2	R0230	234 860	70 200	10 768							
N-1	R0240	240 543	63 415								
N	R0250	203 423									

W bieżącym roku	Suma lat (skumulowana)
C0170	C0180

R0100	3 786	3 786
R0160	1 376	134 518
R0170	1 265	211 862
R0180	1 780	200 405
R0190	2 243	234 700
R0200	4 676	229 164
R0210	6 627	243 414
R0220	7 733	278 566
R0230	10 768	315 828
R0240	63 415	303 958
R0250	203 423	203 423
Ogółem R0260	356 294	2 164 296

Niezdykontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto

(wartość bezwzględna)

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300
Rok / Year											
Wcześniejsze lata	R0100	0	0	0	0	0	0	7 677	4 122	12 807	27 959
N-9	R0160	0	0	0	0	0	13 581	10 772	6 484	8 290	
N-8	R0170	0	0	0	0	19 060	14 521	8 839	13 937		
N-7	R0180	0	0	0	32 382	20 190	15 575	15 989			
N-6	R0190	0	0	32 323	26 754	20 221	22 582				
N-5	R0200	0	50 506	38 219	33 029	32 792					
N-4	R0210	0	70 483	55 325	44 329	42 191					
N-3	R0220	142 297	74 759	58 424	54 981						
N-2	R0230	170 250	88 963	77 330							
N-1	R0240	203 543	113 756								
N	R0250	182 455									

Koniec roku (dane zdyskontowane)
C0360

R0100	26 428
R0160	7 257
R0170	12 565
R0180	13 727
R0190	19 072
R0200	27 337
R0210	34 149
R0220	44 105
R0230	60 989
R0240	90 067
R0250	155 781
Ogółem R0260	491 477

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2018 rok

Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)

		Ogółem / Total	Kategoria 1 - nieograniczona / Tier 1 - unrestricted	Kategoria 1 - ograniczona / Tier 1 - restricted	Kategoria 2 / Tier 2	Kategoria 3 / Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35 / Basic own funds before deduction for participations in other financial sector as foreseen in article 68 of Delegated Regulation 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	0	0		0	
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	0	0		0	
Kapitał zapożyczycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	27 822	27 822		0	
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0		0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0			
Akcje uprzywilejowane	R0090	0		0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0		0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	169 708	169 708			
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0		0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	5 375				5 375
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0	0
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II / Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	0				
Odliczenia / Deductions						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0	0
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	202 905	197 530	0	0	5 375
Uzupełniające środki własne / Ancillary own funds						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	0			0	
Nieopłacony kapitał zapożyczycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	0			0	
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	0			0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0			0	0
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0			0	
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0			0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0			0	
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0			0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0			0	0
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	0			0	0
Dostępne i dopuszczone środki własne / Available and eligible own funds						
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	202 905	197 530	0	0	5 375
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	197 530	197 530	0	0	
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	202 905	197 530	0	0	5 375
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	197 530	197 530	0	0	
SCR	R0580	149 931				
MCR	R0600	67 469				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	135,33%				
Stosunek dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	292,77%				
Rezerwa uzgodnieniowa						
		C0060				
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	202 905				
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	0				
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	0				
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	33 196				
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	0				
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	169 708				
Oczekiwane zyski						
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	0				
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	0				
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	0				

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0090	C0120
Ryzyko rynkowe	R0010	20 768		
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	14 248		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	R0030	2 664		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	11 276		
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	112 690		
Dywersyfikacja	R0060	-32 610		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	129 037		

C0100

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności

Ryzyko operacyjne	R0130	20 894
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	0
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	149 931
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	149 931
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		C0010	
MCRNL Wynik	R0010		66 906
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
		C0020	C0030
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	0	0
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	5 322	23 136
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	379 657	100 115
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	26 335	57 258
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	126	152
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	43 538	59 121
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	30 712	27 225
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	55	14
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	54	54
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	3 684	3 444
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	2	4
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	0	0
		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie	
		C0040	
MCRL Wynik	R0200		1 038
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	0	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	49 428	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		0
		Ogólne obliczenie MCR	
		C0070	
Liniowy MCR	R0300		67 944
SCR	R0310		149 931
Górny próg MCR	R0320		67 469
Dolny próg MCR	R0330		37 483
Łączny MCR	R0340		67 469
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350		16 026
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400		67 469

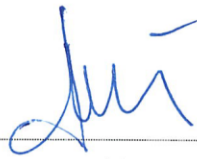
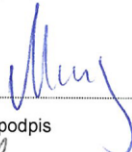
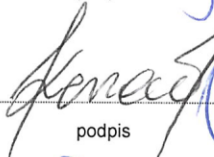

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Nazwa zakładu	TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”
Nazwa sprawozdania	Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
Okres sprawozdawczy	01.01.2018-31.12.2018
Kod kontrolny	

Oświadczenie o zgodności ze stanem faktycznym

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie formy oraz sposobu sporządzenia przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji danych i informacji do celów nadzoru (Dz. U. poz. 236) oświadczam, że przekazane dane i informacje do celów nadzoru są zgodne ze stanem faktycznym.

1. Kierownik jednostki

Ewa	Stachura-Kruszewska	Prezes Zarządu	03-04-2019	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Agnieszka	Różga	Wiceprezes Zarządu	03-04-2019	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Jerzy	Lenard	Wiceprezes Zarządu	03-04-2019	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Michał	Makarczyk	Członek Zarządu	03-04-2019	
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

2. Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

Nie dotyczy

Mirosław	Turliński	03-04-2019	
imię	nazwisko	data	podpis

3. Osoba wykonująca czynności z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych

Nie dotyczy

imię	nazwisko	data	podpis
------	----------	------	--------

4. Aktuariusz nadzorujący funkcję aktuarialną

Bożena	Moczulska	03-04-2019	
imię	nazwisko	data	podpis